

SLUŽBENI GLASNIK OPĆINE PUČIŠĆA

GODINA XX

PUČIŠĆA

28. SVIBNJA

BROJ 3/13

ISSN

1331-9795

Na temelju članka 47. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (Narodne novine br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12) i članka 29. Statuta Općine Pučišća (Službeni glasnik Općine Pučišća br. 4/09 i 1/13) Općinsko vijeće Općine Pučišća na svojoj 23. sjednici održanoj dana 9. travnja 2013. g. donijelo je

ZAKLJUČAK
o prihvatanju Izvješća o stanju u prostoru
Općine Pučišća
za razdoblje od 2009. do 2013. godine

I.

Prihvaća se Izvješće o stanju u prostoru Općine Pučišća za razdoblje od 2009. do 2013. godine.

II.

Izvješće je sastavni dio ovog Zaključka i čuva se u jedinstvenom upravnom odjelu Općine Pučišća.

III.

Ovaj Zaključak objavit će se u Službenom glasniku Općine Pučišća.

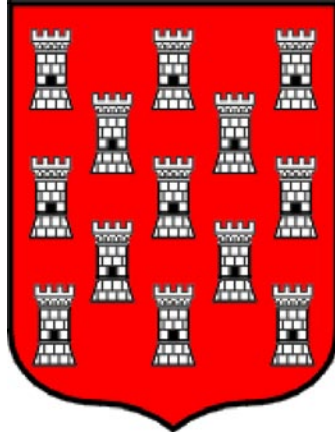
Klasa: 350-01/12-01/06
Ur.broj: 2104/06-02-13-15
Pučišća, 9. travnja 2013.

Predsjednik Općinskog vijeća
Općine Pučišća:

Ivica Nižetić, v.r.

.....

Splitsko – dalmatinska županija **OPĆINA PUČIŠĆA**

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU **ZA RAZDOBLJE OD 2009. DO 2013. GODINE**

Split, ožujak 2013.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE PUČIŠĆA (2009. - 2013.)

Naručitelj: OPĆINA PUČIŠĆA
Načelnik: Marino Kaštelan, inž.el.

Izvršitelj: URBOS d.o.o. Split
Biro za prostorno planiranje,
urbanizam i zaštitu okoliša

Direktor: Gordana Radman, dipl.inž.arh.

Voditelj izrade: dr.sc.Zoran Radman, mag.polit.
znanstveni suradnik

Radni tim: Gordana Radman, dipl.inž.arh.
dr.sc.Zoran Radman, mag.polit.
znanstveni suradnik
Mislav Madiraca, stud.oec.

Split, ožujak 2013.

SADRŽAJ:

I. POLAZIŠTA.....	1
1. Osnove i ciljevi izrade Izvješća	1
2. Zakonodavno – institucionalni okvir	4
3. Osnovna prostorna obilježja općine Pučišća.....	8
3.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru	8
3.2. Smještaj, veličina i geoprometni položaj.....	9
3.3. Demografska struktura.....	10
3.3.1. Razmještaj i struktura stanovništva	10
3.4. Prostorno – razvojne i resursne značajke	17
3.5. Lokalna socijalno – gospodarska struktura.....	18
4. Općina Pučišća u okviru prostornoga uređenja Županije	20
4.1. Uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju	20
4.2. Uvjeti razgraničenja prostora prema korištenju	20
4.2.1. Zaštita prirodne baštine.....	21
4.2.2. Zaštita kulturnih dobara	22
4.3. Uvjeti određivanja prostora građevina od važnosti za Državu i Županiju.....	23
4.4. Uvjeti smještaja gospodarskih sadržaja u prostoru	24
4.4.1. Turizam	24
4.4.2. Rudarske građevine i postrojenja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina...	24
4.5. Uvjeti uređivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru.....	25
4.5.1. Morske luke	25
4.5.2. Zračne luke	26
4.5.3. Infrastruktura vodoopskrbe i odvodnje	26
4.5.4. Energetska infrastruktura	26
4.6. Obveza izrade dokumenata prostornog uređenja.....	26
4.7. Područja primjene posebnih razvojnih i drugih mjera.....	26
II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA.....	28
1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina općine Pučišća.....	28
1.1. Postojeća organizacija prostora.....	28
1.1.1. Prikazana struktura korištenja površina iz CLC baze podataka	28
1.1.2. Prikazana struktura korištenja površina prema katastarskim podacima.....	29
1.1.3. Planirana namjena površina.....	31
2. Sustav naselja.....	32
2.1. Veličina i prostorni raspored naselja	32

2.2.	Opća strukturalna obilježja naselja	33
2.3.	Sustav naselja i središnjih funkcija	33
3.	Gospodarske djelatnosti	37
4.	Opremljenost prostora infrastrukturom.....	46
4.1.	Promet i veze	46
4.2.	Pošta i telekomunikacije	50
4.3.	Elektroopskrba	50
4.4.	Vodnogospodarski sustav.....	53
4.5.	Postupanje s otpadom	56
5.	Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja.....	58
5.1.	Zaštićeno obalno područje mora	58
5.2.	Zaštita prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti	60
5.2.1.	Zaštita prirode	60
5.2.1.1.	Područja nacionalne ekološke mreže	61
5.2.1.2.	Potencijalna područja NATURA 2000.....	61
5.3.	Zaštita i očuvanje kulturne baštine.....	62
5.4.	Zaštita okoliša u prostornom uređenju.....	63
5.4.1.	Osjetljivost prostornog razvoja Općine u odnosu na zaštitu okoliša	63
5.4.2.	Područja i lokacije onečišćenja okoliša.....	64
6.	Obvezni prostorni pokazatelji	68
III.	ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA	71
1.	Izrada dokumenata prostornog uređenja	71
1.1.	Strateški dokumenti prostornog uređenja	71
1.2.	Provedbeni dokumenti prostornog uređenja	71
2.	Provedba dokumenata prostornoga uređenja	72
2.1.	Pojedinačni akti prostornog uređenja	73
2.2.	Inspekcijski nadzor.....	73
3.	Provedba drugih razvojnih i programskih dokumenata	74
4.	Provedba zaključaka, smjernica i preporuka iz prethodnog Izvješća o stanju u prostoru jedinice lokalne samouprave.....	75
IV.	PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI	77
1.	Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice lokalne samouprave obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove	77
1.1.	Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski razvoj	77

1.2.	Mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografski razvoj	79
1.3.	Mogućnosti i ograničenja u odnosu na prostorno-krajobrazne i prirodne vrijednosti ..	80
1.4.	Mogućnosti i ograničenja u odnosu na kulturno-povijesne cjeline i građevine.....	80
2.	Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornoga uređenja na razini jedinice lokalne samouprave.....	80
2.1.	Prijedlog i razlozi izrade, odnosno izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja na lokalnoj razini.....	81
2.1.1.	Izmjene i dopune PPUO Pučišća	82
2.1.2.	Izmjene i dopune, odnosno stavljanje izvan snage postojećih provedbenih dokumenata prostornog uređenja	83
2.1.3.	Izrada novih dokumenata prostornog uređenja	83
2.2.	Prijedlog izrade drugih razvojnih dokumenata i programa	84
3.	Prijedlog aktivnosti za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru.....	85
V.	IZVORI PODATAKA	87

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU OPĆINE PUČIŠĆA

I. POLAZIŠTA

1. Osnove i ciljevi izrade Izvešća

Za potrebe praćenja stanja u prostoru, izrade i praćenja provedbe dokumenata prostornog uređenja, te drugih dokumenata, tijela državne uprave i druga upravna tijela nadležna za poslove prostornog uređenja vode dokumentaciju prostora. Dokumentacija prostora sastoji se iz dokumenata praćenja stanja u prostoru. Osnovni dokument praćenja stanja u prostoru je Izvešće o stanju u prostoru (u daljnjem tekstu Izvešće).

Osnova za izradu Izvešća određena je člankom 47. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12).

Ovo izvešće se izrađuje za razdoblje od 2009. (donošenje PPUO) do 2013. Izvešće predstavlja analitički dokument sa smjernicama i mjerama za unaprjeđenje stanja u prostoru, radi se o javnom dokumentu, što se osigurava objavom u službenom glasilu. Dostavom Izvešća Ministarstvu graditeljstva i prostornog uređenja osigurane su mogućnosti nadzora i pohranjivanja u bazu podataka.

Sadržaj Izvešća, obvezni prostorni pokazatelji na državnoj i lokalnoj razini i drugi zahtjevi u vezi s praćenjem stanja na području prostornog uređenja propisani su Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvešća o stanju u prostoru („Narodne novine“, br. 117/12). Propisivanjem sadržaja kroz Pravilnik osigurava se jednoobraznost i minimalan sadržaj Izvešća te postavljanje standarda na način da su iskazane vrijednosti usporedive po različitim jedinicama lokalne samouprave, što je naročito važno u uspostavi informacijskog sustava prostornog uređenja.

Ciljevi:

Analitički ciljevi:

- analiza pokazatelja:
  - općih činitelja razvojnih kretanja u prostoru – razvoja naselja i područja za razvoj naselja – gospodarskih djelatnosti
  - opremljenosti prostora javnom i komunalnom infrastrukturom – zaštite i korištenja posebno vrijednih prostora
  - područja od posebnog državnog interesa i obilježja – zaštite okoliša u prostornom uređenju
- analiza stanja i trendova prostornog razvoja:
  - pokrivenost prostornim planovima
  - dosljednost razvojnih dokumenata i programa Općine s Prostornim planom uređenja općine

- analiza provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata: – provedba dokumenata prostornog uređenja lokalne razine
– odstupanja od planiranog prostornog razvoja

Programski ciljevi s prijedlozima za unaprjeđenje prostornog razvoja općine u funkciji regionalnih razvojnih potreba:

- prijedlozi i razlozi izrade, odnosno izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja na lokalnoj razini
- prijedlozi izrade drugih dokumenata i programa (studije, istraživanja, razvojne koncepcije) s osnovnim polazištima
- prioritete aktivnosti u provođenju dokumenata prostornog uređenja (sanacija degradiranih područja, sprječavanje negativnih procesa i ostvarivanje uvjeta za daljnji prostorni razvoj)

Pregled prostornih pokazatelja:

- o stanju u prostoru prema tematskim cjelinama
- s prijedlogom pokazatelja za naredno razdoblje

Izvješće o stanju u prostoru sadrži polazišta, analizu i ocjenu stanja, provedbe i trendove razvoja u prostoru, analizu provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata i prijedloge za unaprjeđenje razvoja s osnovnim preporukama za naredno razdoblje.

Polazišta obuhvaćaju pregled osnova i ciljeva izrade Izvješća unutar institucionalnog okvira za razdoblje za koje se Izvješće izrađuje, te osnovna prostorna obilježja općine. *Analiza i ocjena stanja* obuhvaća prikaz ostvarenja osnovnih prostorno-planskih ciljeva, usmjerenja i određenja koja su sadržana u prostornom planu Splitsko - dalmatinske županije i prostornom planu uređenja općine Pučišća, te ukazuje na trendove i usklađenost, odnosno nesklad u provedbi. *Analiza provedbe dokumenata prostornoga uređenja i drugih dokumenata* obuhvaća prikaz pokrivenosti područja dokumentima prostornoga uređenja s podacima o važećim dokumentima prostornoga uređenja i drugim strateškim, programskim i razvojnim dokumentima od važnosti za održiv razvoj u prostoru, ukazuje na osnove njihove provedbe, potrebu i učestalost njihove promjene. Budući da izvješća o stanju prostoru u proteklom razdoblju nisu ažurno izrađivana nije moguće dati osvrt na provođenje zaključaka, smjernica i preporuka iz prethodno usvojenog izvješća o stanju u prostoru. *Prijedlozi* za unaprjeđenje razvoja u prostoru s osnovnim preporukama za naredno razdoblje razrađuju se u cilju odlučivanja o daljnjem statusu strateških, programskih i planskih smjernica iz važećih dokumenata, odnosno o njihovom zadržavanju, ukidanju ili promjeni. *Preporuke* obuhvaćaju prijedlog potrebnih i prioritarnih aktivnosti u narednom razdoblju.

Uz zadovoljavanje norme zadanog propisa ne treba izgubiti iz vida svrhu Izvješća, a to je prostor i njegov razvoj s procesima koji se odvijaju i procesima koji se planiraju, pa ne smije izostati svakako najvažniji dio – interpretacija podataka i planiranje budućih aktivnosti.

Metodološka obilježja

U prethodnom razdoblju, odnosno 2002. izrađeno je Izvešće o stanju u prostoru općine Pučišća ("Službeni glasnik općine Pučišća", br. 03/02). Međutim, obzirom na proteklo vrijeme (više od 10 godina, u kojem razdoblju je trebalo donijeti barem dva izvješća) Izvešće iz 2002. ne predstavlja prikladno referentno polazište za izradu ovog Izvešća.

Izradu Izvešća bitno su otežali dugogodišnji problemi koji proizlaze iz sljedećih razloga:

- u Republici Hrvatskoj još uvijek nije u cijelosti uspostavljen informacijski sustav praćenja prostornog razvoja, niti je sustav pokazatelja praćenja stanja u potpunosti standardiziran, pa je usporedba izvješća pojedinih područja i sektora teško provediva;
- praćenje osnovne strukture korištenja zemljišta, kao jednog od najvažnijih pokazatelja prostornih procesa nije sustavno uspostavljeno;
- iako je obavljen Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Državni zavod za statistiku objavio je 17. prosinca 2012. godine samo djelomične rezultate provedenog Popisa, pa je nepostojanje potpunih i službenih podataka za 2011. godinu onemogućilo kompletan prikaz demografskih trendova.

U izradi Izvešća oslonilo se na prikupljanje podataka iz važećih dokumenata prostornog uređenja, službeno objavljenih podataka, te drugih razvojnih, planskih i provedbenih dokumenata koji su od utjecaja na održiv razvoj u prostoru. Prilikom prikupljanja, obrade i posebice vrednovanja podataka, uočen je problem njihove međusobne neusklađenosti u odnosu na različite izvore.

Sukladno gore navedenom pravilniku propisano je da su nadležna državna tijela, tijela jedinica područne (regionalne) i lokalne samouprave, javne ustanove te druge pravne osobe s javnim ovlastima određene posebnim propisima, koje obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvešća, dužna omogućiti elektronički i drugi pristup potrebnim podacima, odnosno dostaviti tražene podatke kao i dostaviti obrazloženje problematike provedbe dokumenata prostornog uređenja u dijelu koji se odnosi na njihov djelokrug nadležnosti, u roku od 30 dana na zahtjev izrađivača Izvešća. Podaci i obrazloženja zatraženi su od 22 tijela i pravne osobe. Nakon proteka roka od više od 30 dana, do današnjeg dana svega je 13 tijela i pravnih osoba dostavilo tražene podatke i obrazloženja problematike. Ovo u svakom slučaju otežava postupak analize i vrednovanja stanja u prostoru.

Kriteriji vrednovanja stanja u prostoru za potrebe ovog Izvešća podijeljeni su na funkcijske (broj i struktura stanovništva, razmještaj djelatnosti i infrastrukturna opremljenost prostora), fizičke (količinsko vrednovanje) i morfološke (oblici i razmještaj strukture naselja, obilježja krajobraza).

Nacrt Izvešća dostavljen je Općinskom načelniku krajem ožujka 2013.

2. Zakonodavno – institucionalni okvir

Prostorno uređenje je skup različitih aktivnosti kojim se osigurava gospodarenje, zaštita i upravljanje prostorom kao osobito vrijednim i ograničenim nacionalnim dobrom. Aktivnosti prostornog uređenja usmjerene su na osiguravanje i cjelovito ovladavanje procesima prostornog razvoja i promjena u prostoru, sagledavanja značajki i čuvanje trajnih vrijednosti prostora na koji način se stvaraju uvjeti za poboljšanje i unapređenje uvjeta života i rada, uravnoteženi regionalni razvoj Hrvatske, povezanost njezinih dijelova te integriranost i afirmacija u europskom prostoru, zaštitu i unapređenje prirodnog i kultiviranog krajobraza, okoliša, kulturnih i prirodnih dobara te drugih integralnih dijelova prostora, racionalno i štedljivo korištenje prostora te njegovih regionalnih osobitosti područja.

Funkcija prostorno uređenje uređenja ostvaruje se kroz Sustav prostornog uređenja kojeg čine slijedeći elementi:

1. Zakoni i propisi doneseni na temelju zakona kojima se uređuje Sustav prostornog uređenja i odnosi svih elemenata sustava;
2. Subjekti prostornog uređenja:
  - državna, područna i lokalna tijela vlasti (predstavnička, izvršna i upravna);
  - stručne ustanove i pravne osobe koje osiguravaju stručnu utemeljenost vršenja poslova prostornog uređenja;
  - zainteresirani korisnici prostora;
4. Dokumenti praćenja stanja u prostoru (Izvešća o stanju prostoru);
5. Dokumenti prostornog uređenja (prostorni planovi i planovi užeg područja).

Ključni zakon koji regulira čitav sustav prostornog uređenja je **Zakon o prostornom uređenju i gradnji** („Narodne novine“, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12), koji uređuje sustav prostornog uređenja kojeg čine subjekti, dokumenti, akti i postupci kojima se osigurava praćenje stanja u prostoru, uvjeti i načini izrade, donošenja i provođenja dokumenata prostornog uređenja te uređenje građevinskog zemljišta, zatim nadležnosti tijela državne vlasti i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Pored temeljnog zakona o prostornom uređenju, za planiranje, korištenje i zaštitu prostora važno je naznačiti i sljedeće podzakonske akte:

- Pravilnik o sadržaju, mjerilima kartografskih prikaza, obveznim prostornim pokazateljima i standardu elaborata prostornih planova (Narodne novine, br. 106/98, 39/04, 45/04 - ispravak i 163/04 i 90/11);
- Pravilnik o mjerama zaštite od elementarnih nepogoda i ratnih opasnosti u prostornom planiranju i uređivanju prostora (Narodne novine, br. 29/83, 36/83, 42/86);
- Pravilnik o jednostavnim građevinama i radovima (Narodne novine br. 21/09, 57/10, 126/10, 48/11 i 81/12);
- Uredba o određivanju zahvata u prostoru i građevina za koje Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva izdaje lokacijsku i/ili građevnu dozvolu (Narodne novine, br. 116/07, 56/11) i

- Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (Narodne novine 117/12).

Posebno je važan Zakon o postupanju s nezakonito izgrađenim zgradama (Narodne novine, br. 86/12). Tim zakonom se uređuju uvjeti, postupak i pravne posljedice uključivanja u pravni sustav nezakonito izgrađenih zgrada, uređuju se odnosi u prostoru i definiraju uvjeti prostornog uređenja.

Pored gore navedenog Zakona i podzakonskih propisa, značajni su sljedeći Zakoni:

- Zakon o naseljima (Narodne novine, br. 54/88);
- Zakon o zaštiti prirode (Narodne novine, br. 70/05, 139/08 i 57/11);
- Zakon o zaštiti okoliša (Narodne novine, br. 110/07);
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (Narodne novine, br. 152/08, 25/09, 153/09, 21/10, 90/10, 124/10, 39/11, 61/11);
- Zakon o šumama (Narodne novine, br. 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10 i 25/12);
- Zakon o vodama (Narodne novine, br. 153/09 i 130/11);
- Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara (Narodne novine, br. 69/99, 151/03, 157/03, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, i 136/12);
- Zakon o cestama (Narodne novine, br. 84/11 i 18/13);
- Zakon o sigurnosti prometa na cestama (Narodne novine, br. 67/08, 48/10 - OUSRH i 74/11);
- Pomorski zakonik (Narodne novine, br. 181/04, 76/07, 146/08 i 61/11);
- Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama (Narodne novine, br. 158/03, 141/06 i 38/09 i 123/11 - OIRUSRH);
- Zakon o telekomunikacijama (Narodne novine, broj 122/03, 158/03, 177/03, 60/04 i 70/05);
- Zakon o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine, br. 73/08, 90/11 i 133/12);
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (Narodne novine, br. 26/03 – pročišćeni tekst, 82/04, 178/04 - Uredba, 178/04, 38/09, 79/09, 49/11 i 144/12);
- Zakon o zaštiti od svjetlosnog onečišćenja (Narodne novine 114/11);
- Zakon o zaštiti zraka (Narodne novine 130/11);
- Zakon o otpadu (Narodne novine 178/04, 111/06, 60/08, 87/09);
- Zakon o zaštiti od požara (Narodne novine, br. 92/10);
- Zakon o zaštiti i spašavanju (Narodne novine, br. 174/04, 79/07, 38/09 i 127/10);
- Zakon o zaštiti od buke (Narodne novine, br. 30/09);
- Zakon o državnoj izmjeri i katastru nekretnina (Narodne novine, br. 16/07, 152/08 i 124/10);
- Zakon o obrani (Narodne novine, br. 33/02, 58/02-ispravak i 76/07, 100/04. i 153/09);
- Zakon o rudarstvu (Narodne novine, br. 75/09 i 49/11),

kao i podzakonski akti doneseni na temelju gornjih zakona.

Od značaja za prostorno uređenje otoka je posebna zaštita koja im se posebno osigurava:

- Ustavom RH, u Članak 52. Ustava RH se navodi "More, morska obala i otoci, vode, zračni prostor, rudno blago i druga prirodna bogatstva, ali i zemljište, šume, biljni i životinjski svijet, drugi dijelovi prirode, nekretnine i stvari od osobitog kulturnoga, povijesnoga, gospodarskog i ekološkog značenja, za koje je zakonom određeno da su od interesa za Republiku Hrvatsku, imaju njezinu osobitu zaštitu.";
- Odredbama Zakona o prostornom uređenju i gradnji koji uređuju "zaštićeno obalno područje mora" (od članka 49. do 53.), gdje se ističe : "U svrhu zaštite, te održivog, svrhovitog i gospodarski učinkovitog korištenja određuje se ZOP, koje obuhvaća sve otoke, pojas kopna u širini od 1.000 m od obalne crte i pojas mora u širini od 300 m od obalne crte".

Uloga, zadaci i nadležnosti jedinica lokalne samouprave u upravljanju prostorom, odnosno u prostornom uređenju određeni su:

- Ustavom Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 85/10 - pročišćeni tekst), u čijem se članku 135. navodi: „Jedinice lokalne samouprave obavljaju poslove iz lokalnog djelokruga kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a osobito poslove koji se odnose na uređenje naselja i stanovanja, prostorno i urbanističko planiranje,...“;
- Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (“Narodne novine”, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11 i 144/12), gdje se u članku 19. navodi da općine i gradovi u svom samoupravnom djelokrugu obavljaju poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose između ostalih na: uređenje naselja i stanovanje, te prostorno i urbanističko planiranje;
- Zakonom o prostornom uređenju i gradnji nadležnosti jedinica lokalne samouprave općenito su naznačene u članku 26., koji ističe da prostorno uređenje u nadležnosti jedinica lokalne) samouprave obuhvaća osobito:
  - usmjeravanje prostornog razvoja jedinica lokalne samouprave sa specifičnim ciljevima i smjernicama za prostorno uređenje u skladu s polazištima i smjernicama iz dokumenata prostornog uređenja državne razine;
  - donošenje dokumenata prostornog uređenja lokalne razine; – prihvaćanje Izvješća o stanju u prostoru;
  - propisivanje detaljnih mjerila i uvjeta, kojima se određuju namjena površina i prostorni razmještaj građevina u prostoru u odnosu na očuvanje i korištenje prirode te prirodnih i kulturnih vrijednosti i dobara lokalnog značenja, zaštitu okoliša i na zaštitu od prirodnih i drugih nesreća;
  - planiranje zahvata u prostoru lokalnog značenja;
  - provođenje mjera za ostvarivanje dokumenata prostornog uređenja lokalne razine; – provođenje mjera aktivne zemljišne politike i uređenja građevinskog zemljišta i

- vođenje registra podataka iz informacijskog prostornog uređenja u skladu s ovim Zakonom.

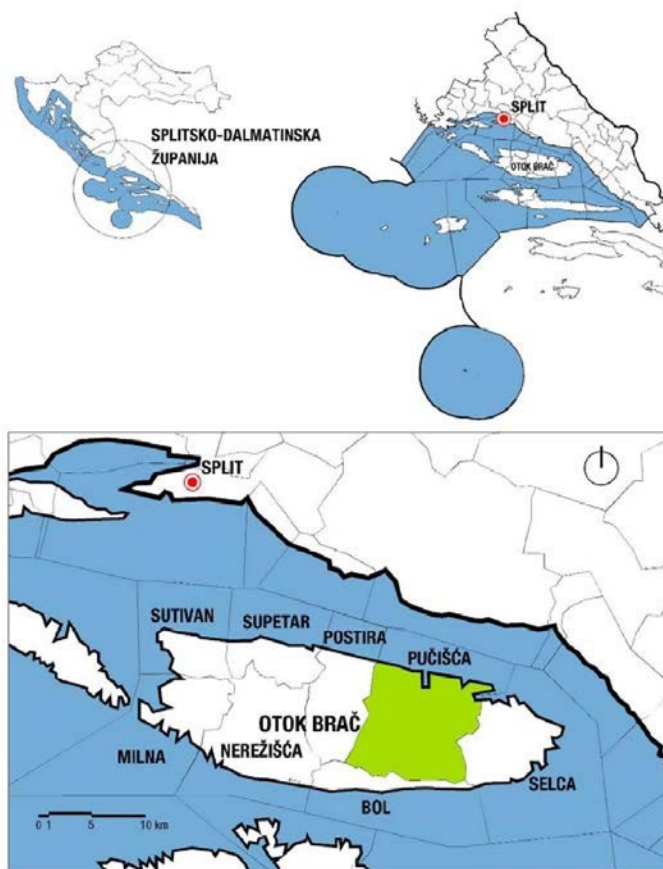
Zakonska osnova izrade Izvešća sadržana je i u članku 47. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12), prema kojem predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave razmatraju četverogodišnje Izvešće o stanju u prostoru.

3. Osnovna prostorna obilježja općine Pučišća

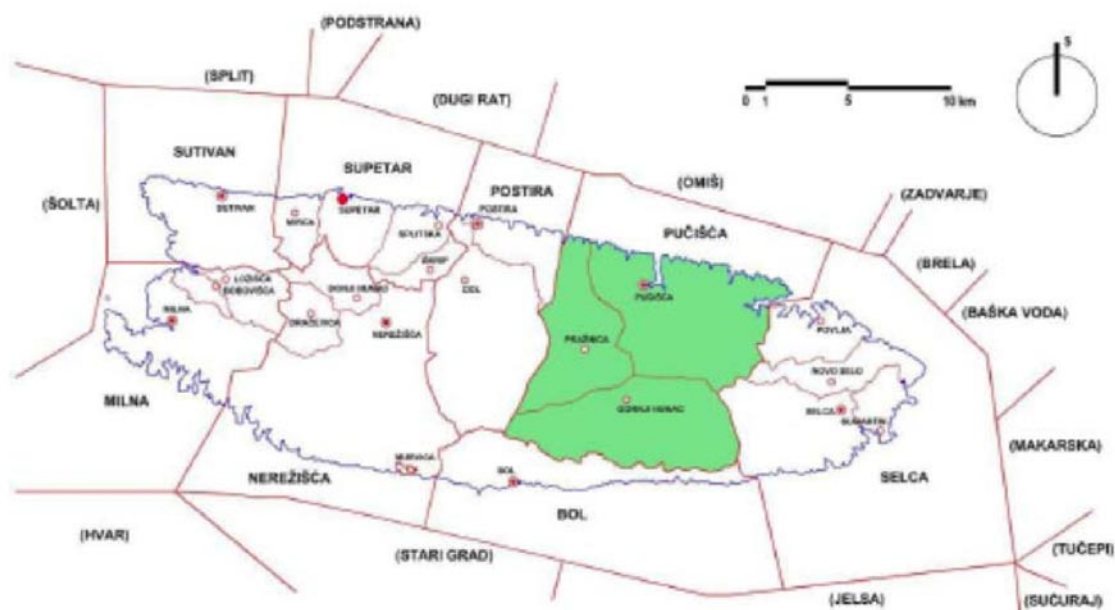
3.1. Osnovni podaci o stanju u prostoru

Upravno-teritorijalno ustrojstvo Republike Hrvatske uređeno je Ustavom Republike Hrvatske, i među ostalim zakonima, *Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj* (NN 86/06., ispr. 16/07.), kojim je prostor nekadašnje Općine Brač podijeljen je na sedam novih Općina i jedan Grad. Jedna od novoformiranih jedinica lokalne samouprave je i **Općina Pučišća** s naseljima: **Pučišća**, **Gornji Humac** i **Pražnica**.

Kartogram 1: Općina Pučišća u okviru upravno - teritorijalnog ustrojstva Republike Hrvatske te otoka Brača kao prostorno - planske cjeline (Izvor: Prostorni plan Općine, travanj 2009.)

Općina Pučišća prostire se na 106,33 km² zauzimajući 26.95% ukupne površine prostorne cjeline otoka Brača. Prema popisu stanovništva 1991. godine imala je 2393, 2001. godine 2224, a 2011. godine 2171 stanovnika koji su živjeli u, statistički promatrano, 3 naselja. Središnje naselje Pučišća imalo je 1991. godine 1706, 2001. godine 1602, a 2011. godine 1529 stanovnika. Gustoća naseljenosti na području Općine 2011. iznosila je 20,41 stanovnika po km², što je manje od trećine srednje gustoće stanovništva Republike Hrvatske (78,5 st./km²), a manje je i od srednje gustoće naseljenosti prostorne cjeline otoka Brača (35,56 st/km²).

Kartogram 2: Granice bračkih jedinica lokalne samouprave i naselja - prema granicama ucrtanim u PPSDŽ (Izvor: PPU Općine, travanj 2009.)

3.2. Smještaj, veličina i geoprometni položaj

Otok Brač pripada grupi srednjodalmatinskih otoka. Ova grupa, sastoji se od dva velika otoka - Brača i Hvara, tri razmjerno veća - Visa, Šolte i Čiova, te većeg broja manjih otoka, otočića i hridi. Brač je najveći dalmatinski i najviši jadranski otok (Vidova gora, 778 m). Po površini je treći (iza Krka i Cresa) otok na Jadranu. Sjeverna mu je obala razvedenija i naseljenija od južne. Od kopna je odvojen Splitskim i Bračkim kanalom, pa je najbliže Splitu od svih srednjodalmatinskih otoka (9 Nm). Na njemu danas živi oko 14000 stanovnika, što je gotovo dvostruko manje nego 1900. godine, kad je s oko 24000 žitelja bio najnaseljeniji hrvatski otok. Preseljavanjem stanovništva iz unutrašnjosti otoka na obalu, staro upravno središte u središnjem dijelu otoka, Nerežišća, izgubilo je na važnosti. Uspostava trajektne veze sa Splitom uzrokovala je razvoj Supetra u danas najveće otočno naselje (3213 stanovnika, 2011.).

Kao dio županijskog teritorija, otok Brač je jedna od dvanaest prostornih cjelina i najveći otok u Županiji. Pruža se paralelno s Omiškim primorjem (koje dio prostorne cjeline Splitske konurbacije), odnosno sa Makarskim primorjem od kojih je odijeljen Bračkim kanalom. S južne strane je paralelan sa otokom Hvarom od kojega ga dijeli Hvarski kanal, dok je uskim tjesnacem Splitskih vrata odvojen od Šolte na zapadnoj strani. Površina otoka Brača je 394,57 km² (8,72% od površine Županije). Prema Popisu 2011., na Braču je živjelo 13956 stanovnika odnosno 3,06 % od ukupnog broja stanovnika Županije; gustoća naseljenosti je 35,56 st./km² što je gotovo trostruko manje od srednje gustoće naseljenosti Županije (102,5 st./km²) i više nego dvostruko manje od srednje gustoće naseljenosti Republike Hrvatske (78,5 st./km²). Na otoku je prema popisu iz 1981. bilo 12 715 stanovnika, a 13 824 prema popisu iz 1991. - što je bio porast za 1109 stanovnika, uz indeks 1,09. U tom razdoblju, od dvanaest prostornih cjelina Splitsko-dalmatinske županije, samo tri prostorne cjeline - obalno područje (Splitska konurbacija i Makarsko primorje) te donekle otok Brač – imaju index gustoće iznad županijskog (1,086 za 91/81.). Popisom 2001., na otoku Braču utvrđen je porast od samo 207 stanovnika u odnosu na 1991. (indeks 1,01 za 01/91.), dok je županijski indeks za to razdoblje pao na

0,98. Popisom 2011., na otoku Braču je utvrđen blagi pad broja stanovnika u odnosu na prethodni popis. Prostorna cjelina otoka Brača obuhvaća područje Grada Supetra te općine Sutivan, Milna, Nerežišća, Postira, Pučišća, Bol i Selca.

Otok je povezan sa kopnom trajektnim linijama Split – Supetar i Makarska – Sumartin te brzobrodskim sezonskim linijama Split – Milna - Bol. Zračna luka (na području Općine Pučišća blizu Gornjeg Humca) je u funkciji uglavnom tijekom turističke sezone, pri čemu kapacitetom i opremom omogućava promet manjih (do 60 mjesta) zrakoplova. I pored relativno dobre prometne povezanosti sa kopnom, Brač je u gospodarskom smislu uglavnom usmjeren na turizam. Tradicionalne gospodarske grane kao što su poljoprivreda (maslinarstvo, vinogradarstvo i agrumi) te ribarstvo, dopunjuju gospodarsku bazu i mogućnosti zadržavanja stanovništva na otoku. Vađenje i obrada građevinskog kamena (arhitektonskog i tehničkog) ima dugu tradiciju i značajne razvojne perspektive – posebno na području Općine Pučišća.

3.3. Demografska struktura

Prikaz demografskih obilježja općine Pučišća u nastavku, dijelom se temelji na Prvim rezultatima popisa stanovništva Republike Hrvatske od 31.03.2011. godine, a dijelom na Popisima stanovništva od 1931. do 2001. godine, svi objavljeni na službenim internet stranicama Državnog zavoda za statistiku (DZS). U ovom Izvješću korišteni Prvi rezultati sadržavaju broj popisanih osoba, broj stanovnika, ukupni broj stanova, broj stanova za stalno stanovanje, ukupni broj kućanstava i broj privatnih kućanstava, sve po naseljima, kao i zbirno na općinskom/gradskom, županijskom i državnom nivou. Budući da se radi o Prvim rezultatima dio osoba, kućanstava i stambenih jedinica popisan je naknadno. Udio naknadno popisanih stanovnika u ukupnom broju stanovnika općine Pučišća iznosio je 0,34%.

3.3.1. Razmještaj i struktura stanovništva

Razmještaj i broj stanovnika

U Općini Pučišća, prema Popisu stanovništva 2001. godine, živjelo je 2224 stanovnika, a deset godina kasnije, prema popisu 2011. godine, 2171 stanovnik. U odnosu na stanje 1948. godine, kada je na prostoru današnje Općine živio 2461 stanovnik, u vremenskom periodu od 63 godine (1948.-2011.) uz oscilacije, iskazan je trend pada broja stanovnika.

U dvadesetogodišnjem razdoblju, od 1991. godine (2393 stanovnika), do 2011. godine, zabilježen je pad populacije za relativno znatan postotak od 9,07%, što je u apsolutnom iznosu pad za 222 stanovnika.

Uočljivo je da Općina u cjelini demografski postepeno nazaduje. „Nositelji“ tog trenda su u prošlosti bila ruralna naselja Gornji Humac i Pražnica, koja u posljednjem desetljeću bilježe blagi porast broja stanovnika, no od 1991. do danas je zabilježen zamjetan pad i u broju stanovnika općinskog središta Pučišća. Općinsko središte izrazito dominira u broju stanovnika te 2011. taj postotak u odnosu na Općinu iznosi 70,4%.

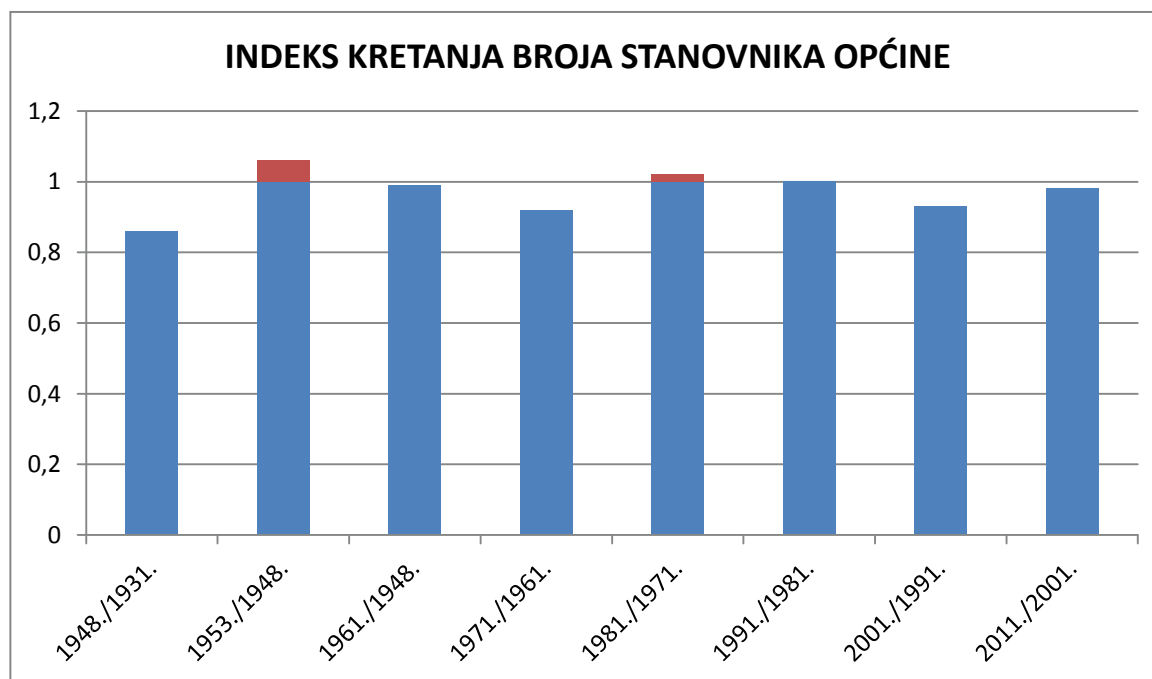

Tablica 1. Kretanje broja stanovnika općine Pučišća:

Popisna godina	Općina				Općinsko središte					Općina bez općinskog središta			
	Br. stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Br. stanovnika	Promjena aps.	Promjena %	Indeks	Rel. udio u Općini	Br. stanovnika	Promjena Aps.	Promjena %	Indeks
1931.	2861				1815				63,44	1046			
1948.	2461	-400	-14,0	0,86	1587	-228	-12,6	0,87	64,49	874	-172	-16,44	0,84
1953.	2599	138	5,6	1,06	1684	97	6,1	1,06	64,79	915	41	4,69	1,05
1961.	2566	-33	-1,3	0,99	1663	-21	-1,2	0,99	64,81	903	-12	-1,31	0,99
1971.	2354	-212	-8,3	0,92	1588	-75	-4,5	0,95	67,46	766	-137	-15,17	0,85
1981.	2379	43	1,8	1,02	1706	118	7,4	1,07	71,17	691	-75	-9,79	0,90
1991.	2393	-4	-0,2	1,00	1706	0	0,0	1,00	71,29	687	-4	-0,58	0,99
2001.	2224	-169	-7,1	0,93	1602	-104	-6,1	0,94	72,03	622	-65	-9,02	0,91
2011.	2171	-53	-2,4	0,98	1529	-73	-4,55	0,95	70,43	642	20	3,21	1,03
1948. – 2011.		-290	-11,78	0,88		-58	-3,65	0,96			-232	-26,54	0,73

Izvor: Publikacije Državnog zavoda za statistiku

Promatrajući kretanje ukupnog broja stanovnika općine, uočava se trend njegovog smanjenja, osim u dvama međupopisnim razdobljima: 1953./1948. i 1981./1971., što je i vidljivo iz prikaza indeksa broja kretanja stanovnika (Grafikon 1).

Grafikon 1 - Indeks kretanja broja stanovnika Općine; Izvor: Državni zavod za statistiku

Položaj promatranih naselja općine u odnosu na prometne pravce (morske i kopnene) te uži geografski i topografski smještaj naselja u velikoj mjeri je utjecao na demografski razvoj naselja. U prošlosti je taj utjecaj bio ublažen i «prevladan» vezanošću za poljodjelske eksploatacijske jedinice i sigurnije položaje što je utjecalo na napredak unutrašnjih naselja otoka (u slučaju općine – Gornji Humac, Praznica, ali i nekoliko malih danas zapuštenih zaselaka).

U slučaju naselja Pučišća, prirodna luka i zaklonjen položaj te plodni dolci doveli su i prije tipično novijih procesa naselje Pučišća u prvi plan. Noviji procesi industrijalizacije i atraktivnost položaja naselja na moru, općenito postaju ključni faktori razvoja. Po svim navedenim čimbenicima – ranijim i novijim - naselje Pučišća se «nameće» kao vodeće naselje. Zanimljivo je navesti kako su Pučišća 1931. (1815 st.) uz oscilacije u broju stanovnika i indeksima rasta, do 1971. (1587) stalno imala više

stanovnika od naselja Supetar (1931. – 1440, 1971. – 1486) koje je danas vodeće naselje otoka Brača. Tek Popis 1981. pokazuje izniman skok naselja Supetar na 2060 stanovnika (indeks 1,39) i rast broja stanovnika koji traje i danas (s manjim, ali znatnim indeksima), dok naselje Pučišća tada pokazuje preokretanje negativnog trenda iz prethodnog razdoblja, ali uz bitno manji indeks rasta od 1,07 i broj od 1706 stanovnika koji je ostao jednak i prema Popisu 1991. Geoprometni položaj Supetra nesumnjivo se pokazao kao ključni faktor opisane «prevage».

Starosna struktura stanovništva

Osnovni pokazatelji starosti stanovništva su koeficijent (udio stanovništva starijeg od 60 godina u ukupnom stanovništvu) i indeks (omjer stanovništva starijeg od 60 godina i stanovništva mlađeg od 20 godina).

Prema Popisu 2001. godine, polovica (50%) populacije općine bilo je u dobnoj skupini od 20-59 godina (udjel te dobne skupine 1991. bio je 52,8%), a dobna skupina od 0-19 godina bila je brojčano izjednačena (24,9%) s dobnom skupinom stanovništva starijeg od 60 godina. Prema popisu 1991., od ukupnog broja stanovnika bilo je 28,0% u dobnoj skupini 0-19, a 18,6% - znatno manje – u dobnoj skupini starijoj od 60 godina.

Indeks starosti pokazuje broj starih 60 i više godina prema broju mladih stanovnika manje od 20 godina;

$$I_s = \frac{P(60+)}{P(0-20)} \times 100$$

Kritična vrijednost indexa starenja je 40, za općinu Pučišća indeks starenja je 125 dakle može se ustvrditi da je promatrano područje demografski poprilično staro.

Koeficijent starosti prikazuje odnos broj stanovnika starijih od 60 godina i ukupnog broja stanovnika;

$$X_s = \frac{P(60+)}{P} \times 100$$

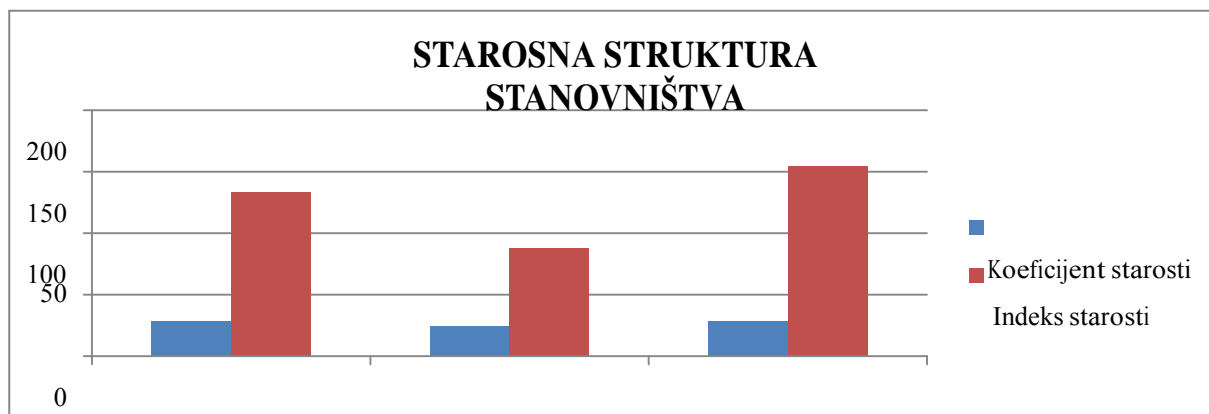
Tablica 2. Starosna struktura stanovništva;

STAROSNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA					
1	2	3	4	5	6
Naselje	Ukupno stanovništvo	Stanovništvo staro do 20 godina	Stanovništvo staro preko 60 godina	Koeficijent starosti (4/2 u %)	Indeks starosti (4/3 u %)
Pučišća	1529	318	424	27,7	133
Pražnica	371	104	91	24,5	87
Gornji Humac	271	50	77	28,4	154
UKUPNO	2171	472	592	27,2	125

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Starosna struktura stanovništva, prikazana Tablicom 2 i Grafikonom 2 jasno pokazuje znakovite podatke i odnose među brojem stanovnika starijeg od 60 godina i onog mlađeg od 19 godina prema Popisu 2011. godine. Možemo zaključiti da se taj odnos od 1991. godine uvelike promijenio. Udio

stanovništva starijeg od 60 godina na području općine povećao se za 8,6% i sada iznosi 27,2%. Indeks starosti nešto je povoljniji za naselje Pražnice.

Grafikon 2 - Koefficient i indeks starosti stanovništva po naseljima; Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Dobna i spolna struktura stanovništva

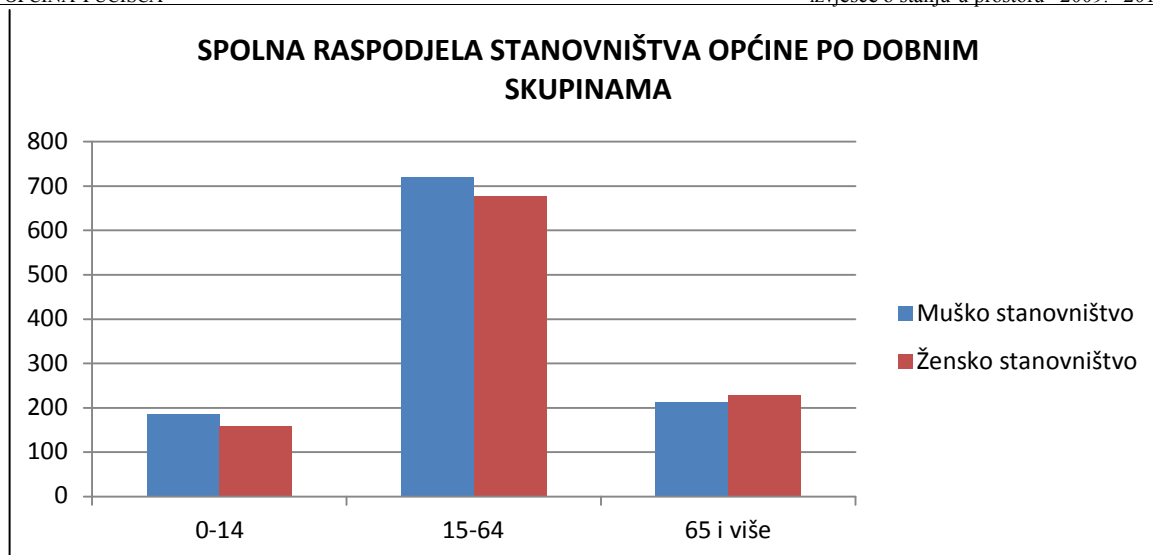
Tablica 3. Dobna i spolna struktura Općine u odnosu na Županiju i RH;

DOBNA I SPOLNA STRUKTURA STANOVNIŠTVA								
Područje	BROJ STANOVNIKA							
	Ukupno		Do 14 g. starosti		15-64 g. starosti		Preko 65 g. starosti	
	Muško	Žensko	Muško	Žensko	Muško	Žensko	Muško	Žensko
Općina Pučišća	1117	1054	186	159	719	677	212	228
	51,5%	48,5%	53,9%	46,1%	51,5%	48,5%	48,2%	51,8%
Splitsko – dalmatinska županija	221295	233503	37948	36484	152219	152695	31127	44324
	48,7%	51,3%	51,0%	49,0%	49,9%	50,1%	41,3%	58,7%
Republika Hrvatska	2135900	2301560	386167	368467	1475860	1494121	265108	428432
	48,1%	51,9%	51,2%	48,8%	49,7%	50,3%	38,2%	61,8%

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Spolna struktura stanovništva kao rezultat djelovanja prirodnog kretanja i migracija ukazuje na veći broj muškog stanovništva. Opća stopa maskuliniteta iznosila je 1060 muškarca na 1000 žena.

Osnovna karakteristika spolne strukture stanovništva sadržana je u tome da u mlađim dobnim skupinama prevladava muško stanovništvo, a u zrelim i starijim skupinama žensko.

Grafikon 3 - Spolna raspodjela stanovništva Općine po dobnim skupinama (Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr)

Veći udio muškaraca u mlađim dobnim skupinama uvjetovan je prirodnim mehanizmom, a veći udio žena u starijim godištimama što može biti posljedica iseljavanja u kojem više sudjeluje muško stanovništvo, teži uvjeti rada posebno u kamenolomima i dr. .

Promjene u kretanju brojnosti pojedinih velikih dobnih skupina sasvim jasno i određeno upozoravaju na mogući snažni povratni utjecaj današnjih obilježja na budući razvoj stanovništva ovog područja. Jednako tako upozoravaju na povećanje brojnosti najstarijih dobnih skupina čija je uloga u obnavljanju stanovništva i njegovog radnog dijela neznatna. S druge strane, intenzitet opadanja mladog stanovništva kao nosioca populacijskog i gospodarskog razvitka općine, ukazuje na pojave značajne nerazmjernosti među generacijama koja dovodi do slabljenja neophodnog demografskog dinamizma.

Proces očitog demografskog starenja na području otoka predstavlja jedan od najnepovoljnijih elemenata demografske situacije, te pored navedenog ima znatne utjecaje na gospodarsku i socijalnu politiku. U demografskom pogledu, proces starenja stanovništva negativno utječe kako na ukupno kretanje, tako i na strukture stanovništva. U gospodarskom smislu, starenje stanovništva utječe na smanjenje broja stanovnika u radnoj dobi te na stupanj aktivnosti ukupnog stanovništva.

Kontingenti stanovništva

U razmatranju demografskih prilika (u situaciji neraspologanja sa potpunim podacima popisa stanovništva 2011.) iz analize kontingenata stanovništva u tablici 4. mogu se vidjeti kretanja desetogodišnjeg trenda.

Tablica 4. Kretanje kontingenata stanovništva 2001. - 2011.

Popisne godine	Ukupno	0 - 6 godina	0 - 14 godina	0 - 17 godina	0 - 19 godina	Žene u fertilnoj dobi	
						15-49	20-29
2001.	2224	177	390	486	553	493	140
2011.	2171	163	345	424	472	461	118
Promjena (2011. Indeks =100)	97,6	92,1	88,5	87,2	85,4	93,5	84,3
Popisne godine	Radno sposobno stanovništvo (15-64 godine)	60 i više godina	65 i više godina	75 i više godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent
2001.	1348	553	411	135	39,9	100	24,9
2011.	1386	602	440	218	42,6	127,5	27,7
Promjena (2011. Indeks =100)	102,8	108,9	107,1	161,5	106,8	127,5	111,2

Izvor: Državni zavod za statistiku (www.dzs.hr)

U odnosu na 2001. g. došlo je do pada ukupnog broja stanovništva za 2,4 postotna boda. Kod svih kontingenata mladih dobnih skupina došlo je do opadanja u 2011. u odnosu na 2001. godinu. Kod dobnih skupina 0-19 godina došlo je do pada za 15,7 postotnih bodova. Popis stanovništva iz 2011. godine pokazuje porast kontingenata starijih dobnih skupina stanovništva u odnosu na 2001., što se također vidi iz indikatora starenja (indeksa i koeficijenta). Kretanje fertiliteta pokazuje na opadanje udjela žena u fertilnoj dobi 2011. u odnosu na 2001., što se može negativno odraziti na reproduktivnu sposobnost stanovništva iz autohtonih izvora. Ova kretanja ukazuju na negativne demografske trendove u općini Pučišća. Zanimljiv je podatak povećanja radnog kontingenta stanovništva u 2011. godini za 2,8 postotnih bodova.

Prognoza kretanja stanovništva

Kroz izradu dokumenta prostornog uređenja u prvom redu PPUO Općine Pučišća a polazeći od prognoza iz PPSDŽ koji pretpostavlja umjereno optimističnu varijantu rasta stanovništva općine (umjereno povećanje stope rasta) te za 2015. prognozira 2700 stalnih stanovnika na području općine Pučišća u PPUO Pučišća (gdje je zadržan umjereno optimističan pristup) procijenjeno je da će 2018.g. u općini Pučišća živjeti 2410 stalnih stanovnika.

Tablica 5. Prognoze kretanja broja stanovnika općine Pučišća do 2018. g.

Godina	Indeks rasta za desetogod. razdoblje (pretpostavka)	Broj stanovnika Općine
2001. (Popis 2001.)	1,05 (pretp. PPUO Pučišća nakon Popisa 2001.)	2224
2011. (prema pretp. indeksu)		2335
2015. (PPSDŽ)	1,07 (pretp. PPSDŽ prije Popisa 2001.)	2700
2018. (PPUO Pučišća)	1,05	(2413) cca 2410

Izvor: PPUO Pučišća, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2009.

U odnosu na date prognoze iz gornje tablice, vidljivo je da se prognozirani trend ne ostvaruje, tako je već u 2011. godini umjesto prognoziranih 2335 stanovnika, popisom je dobiveno 2171 stanovnika. Stoga nije izvjesno da će se ovakav trend nastaviti.

Ovdje je potrebno naglasiti specifičnosti kretanja i prognoziranja broja stanovnika u otočkim naseljima. Uslijed funkcije sekundarnog stanovanja i njenim fluktuirajućim obilježjima teško je govoriti o broju "stalnih stanovnika" kao čvrstom pokazatelju. U Pučišćima kao i drugim otočkim naseljima ima znatan broj stanova povremenog stanovanja koje koriste "povremeni stanovnici", koji se iz određenih razloga činom prijave transformiraju u "stalnog stanovnika", na primjer zbog prireza na porez, poreza na vikendice, otočkih povlastica i sl. što se vidi iz često promjenjivog broja birača¹ (poznato "glasovanje stopama"). Nadalje sliku "stalnog stanovnika" otežava i činjenica da je znatan broj otočana radi i živi na relaciji otok (općina Pučišća) - Split.

Prostorni raspored stanovništva

Podaci iz donje tablice govore o koncentraciji stanovništva u obalnom naselju Pučišća u kojemu živi oko 70.4% stanovništva u 2011. Zanimljiv je podatak da je u tridesetogodišnjem razdoblju došlo do stanovitog opadanja udjela stanovništva u obalnom naselju Pučišća, što nije slučaj u većini otočkih sredina. Ovo nam može ukazivati o relativno ujednačenim uvjeta života u općinskim naseljima.

Tablica 6. Prostorni raspored stanovništva

Godina	1981.		1991.		2001.		2011.	
	broj	udio	broj	udio	broj	udio	broj	udio
Pučišća	1706	71,2	1706	71,3	1602	72,0	1540	70,4
Pražnica	410	17,1	363	15,2	346	15,6	376	17,2
Gornji Humac	281	11,7	324	13,5	276	12,4	273	12,5
Općina ukupno	2397	100,0	2393	100,0	2224	100,0	2171	100,0

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

¹ U razdoblju 2001. - 2011. broj stanovnika je pao za 2,4% , dok je broj birača povećan za 4,3%.

Stanovanje

Na području Općine evidentirano je 2189 stanovnika u 762 kućanstva, tako da prosječno kućanstvo broji 2,89 članova što je više od Državnog prosjeka (2,79), a niže od županijskog (2,91). Zanimljiv je podatak da 762 domaćinstva koristi 936 stanova za stalno stanovanje što znači 1,2 stana po domaćinstvu, odnosno 174 stana više od broja domaćinstva što može ukazivati da se ti "viškovi" stambenog prostora mogu koristiti u poslovne svrhe ("višak" od 142 stana ili 82% se nalazi u naselju Pučišća).

Tablica 7. Kućanstva, stanovi i povremeno stanovanje 2011.

OPĆINA/NASELJA	Ukupan broj stanovnika	Kućanstva	Stambene jedinice		Stanovi za povremeno stanovanje	Pretpostavljeni broj povremenih stanovnika
		ukupno	ukupno	stanovi za stalno stanovanje		
Općina Pučišća	2.171	762	1.292	936	356	500
Gornji Humac	273	110	150	124	26	40
Pražnica	376	113	152	131	21	60
Pučišća	1.540	539	990	681	309	600

Izvor: Državni zavod za statistiku, www.dzs.hr

Drugi značajan pokazatelj su stanovi za povremeno stanovanje kojih na području općine ima 356 a u naselju Pučišća 309. Na temelju broja stanova za povremeno stanovanje dolazimo do procjene broja povremenih stanovnika od cca. 600. Povremeno stanovanje kao bitno obilježje stanovanja na otocima zahtjeva povećanje kapaciteta za javnim uslugama tijekom sezone što opterećuje lokalne kapacitete.

3.4. Prostorno – razvojne i resursne značajke

Od sirovina, područje Općine sadržava značajne rezerve građevinskog kamena (arhitektonskog i tehničkog). U periodu od 2003 - 2006 na području općine Pučišća otkopavano je godišnje od 25-30 % ukupnih količina arhitektonsko - građevinskog kamena na području RH i od 57-70% na području Županije². Drugih sirovina nema. Osim potencijalno sunca i vjetra kao alternativnih izvora, na području Općine nema drugih izvora energije, a nema niti značajnih količina pitke vode.

Općinski prostor razmjerno je dobro povezan s otočnim središtem Supetrom, te (kao alternativna veza s kopnom) sa Sumartinom. Geoprometni položaj Pučišća kao lokalnog središta ima i potencijal vezan uz razvoj brodskih i brzobrodskih linija prema kopnu. Naselja Pražnica i Gornji Humac nalaze se na «bračkoj prometnoj osi» - D-113 – a iz oba naselja postoje veze na prva veća središta (Ž-6193 od Pražnica ka Pučišćima, te D-115 od Gornjeg Humca ka Bolu). Prometne veze kao pokretač razvoja upotpunjuje Zračna luka Brač na Veškom polju, međutim trenutno se nalazi u poslovnim poteškoćama. Naravno, daljnji razvoj znači poboljšanje postojeće cestovne (i ine) infrastrukture, što treba promatrati u kontekstu prostorne cjeline otoka Brača (posebno – veza s Poveljima u općini Selca te unutrašnja prometna mreža relativno velikog općinskog prostora).

² Elaborat potencijalnih površina za iskorištavanje mineralnih sirovina, (Plastić Tamara, travanj 2011.)

Gospodarstvo Općine je tradicionalno/kontinuirano snažno vezano uz proizvodnju i obradu kamena, a tek razmjerno malim dijelom uz turizam, uslužne djelatnosti i poljodjelstvo.

Karakteristike prostora Općine upućuju na njegovu prikladnost za razvoj turizma. Međutim, poznato je da turistička atrakcijska osnova utemeljena na očuvanim prirodnim vrijednostima mora i obale te graditeljskoj baštini naselja, može biti vrlo krhka pod naletom izgradnje turističkih kapaciteta (hoteli i/ili turistička naselja, nautički turizam), posebno «masovnih», ali i «elitnih»/ekskluzivnih te (još i više) intenzivne izgradnje novih kuća za povremeno stanovanje. Također, krhka je i sama turistička monokultura – situacija u kojoj gotovo sve djelatnosti ovise o turističkim posjetima, a sve ostale djelatnosti odumiru. I u tom smislu općina Pučišća je specifična, jer je proizvodnja i obrada kamena postojeća temeljna djelatnost, a turizam tek popratna.

Jedno od osnovnih polazišta suvremenog pristupa prostornom uređenju je ravnopravno vrednovanje ciljeva zaštite prostora i okoliša s ciljevima razvitka već u prvoj fazi planskog procesa. Temeljni cilj takvog planiranja prostora postizanje je održivog - trajnog i postojanog - razvoja, koji će racionalno koristiti prostor i navedene općinske resurse tako da ne dođe do njihovog nepovratnog uništenja radi postizanja kratkoročne dobiti. Prirodna komponenta prostora, elementi prirodnog i uglavnom sačuvanog tradicijskog kultiviranog i kulturnog krajolika te šumoviti predjeli, dugoročno mogu biti općinski najvredniji prirodni i/ili «zatečeni» izvori kao turistička atrakcijska osnova čije vrijednost lokalna zajednica treba valorizirati, ali i kapitalizirati, te imati od nje konkretne koristi u smislu razvoja pojedinih djelatnosti i otvaranja radnih mjesta, napose u turizmu i s njime povezanom autohtonom poljoprivredom. Zato se posebnim prostorno - razvojnim vrijednostima i resursima na području Općine trebaju smatrati:

- spomenici graditeljske baštine – jezgre naselja i pojedinačna kulturna dobra;
- očuvani dijelovi morske obale i more;
- zaštićena i/ili osobito vrijedna područja prirode / krajobrazi;
- ostali resursi: nezagađena poljoprivredna tla, očuvani kultivirani krajobraz i šume.

3.5. Lokalna socijalno – gospodarska struktura

Kao pokazatelj ekonomskog rasta i razvijenosti određenog područja koristi se indeks razvijenosti prema kojemu se jedinice lokalne samouprave razvrstavaju u skupine (Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne, područne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti NN, 89/10.), a na temelju članka 24. Zakona o regionalnom razvoju RH („Narodne novine“ broj 153/09).

Općina Pučišća ima indeks razvijenosti 89,26%, te pripada III. skupini jedinica lokalne samouprave čija je vrijednost indeksa razvijenosti između 75% i 100% prosjeka Republike Hrvatske.

Tablica 8. Ocjenjivanje i razvrstavanje jedinica lokalne samouprave prema razvijenosti;

OSNOVNI POKAZATELJI	VRIJEDNOSTI POKAZATELJA ZA OPĆINU PUČIŠĆA	VRIJEDNOSTI POKAZATELJA U ODNOSU NA NACIONALNI PROSJEK
Prosječni dohodak per capita 2006. – 2008.	22.337	79.3%
Prosječni izvorni prihodi per capita 2006. – 2008.	1.835	53.5%
Prosječna stopa nezaposlenosti 2006. – 2008.	7.4%	111.3%
Kretanje stanovništva 2001. – 1991.	93.9 (2011-2001.=98,1)	100%
Udio obrazovanog stanovništva u stanovništvu 16 – 65 godina (2001.)	60.5%	86.9%

Izvor: MRRFEU, www.mrrfeu.hr

Ekonomsko stanje stanovništva

Kvalifikacijska struktura stanovništva općine Pučišća u 2001. godini pokazuje najveću zastupljenost osoba sa srednjom školom. Zastupljenost osoba za višom i visokom školom pokazuje manji prosjek od državnog.

Tablica 9. Kvalifikacijska struktura stanovništva

GODINA	BEZ ŠKOLE	1-7 RAZREDA	OSNOVNA ŠKOLA	SREDNJA ŠKOLA	VIŠA	VISOKA
2001.	48	407	476	794	46	63
<i>Udio</i>	<i>2,62</i>	<i>22,19</i>	<i>25,95</i>	<i>43,29</i>	<i>2,51</i>	<i>3,44</i>

Izvor podataka: MRRŠVG-UIRR

Mogli bi kazati da je značajno i perspektivno da gotovo polovina od ukupnog broja stanovnika ima nekakvo stručno obrazovanje, što je značajan potencijal za gospodarski razvitak.

Zbog neobrađenog popisa stanovništva 2011. nije moguće dati podatke o kretanju kvalifikacije strukture u posljednjih desetak godina.

U proteklom desetogodišnjem razdoblju aktivno stanovništvo u ukupnom stanovništvu bilo je zastupljeno sa 37,2%, što je niže od županijskog prosjeka (42%) i državnog (44%). Zanimanje je obavljalo 30,2% stanovnika, osoba sa osobnim primanjem ima 23,7%, dok je uzdržavanog 39,1% stanovništva.

Niska stopa vrijednosti opće stope aktiviteta populacije odražava nedovoljnu iskorištenost ionako skromnih demografskih potencijala radne snage. U općini Pučišća krajem 2011. bilo je cca. 85 nezaposlenih i to najviše onih sa srednjom stručnom spremom (cca 60).

Kada se uzme u obzir da je 65% stanovništva radno ili potencijalno radno sposobno, onda treba naglasiti da je oko 40% radno sposobnog stanovništva neaktivno, a cca. 50% obavlja zanimanje od ukupno radno sposobnog stanovništva. Njihovo aktiviranje stvorilo bi značajan potencijal za budući razvoj sveukupnog gospodarstva, pa tako i turizma.

Za aktiviranje toga ljudskog potencijala treba poboljšati informiranost o mogućnostima razvoja posebno u smislu ekonomske opravdanosti ulaganja, uvjetima pod kojima se ulaganja mogu ostvariti i prioritetnim pravcima razvoja.

4. Općina Pučišća u okviru prostornoga uređenja Županije

IZ ODREDBI PPSDŽ:

4.1. Uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju

Kao uvjeti razgraničenja prostora prema obilježju određuju se područja koja čine funkcionalne i prostorne cjeline, i u pravilu obuhvaćaju više jedinica lokalne samouprave, gradova i općina. Osnovni kriterij za određivanje funkcionalnih cjelina na području Županije je definiranje prostora Županije kao regije, u daljnjoj podjeli na mikroregije koje su formirane od prostornih cjelina, a prostorne cjeline od administrativnih cjelina.

Tablica 10. Funkcionalne cjeline Splitsko – dalmatinske županije (Izvor: PPSDŽ)

Funkcionalne cjeline			Administrativne cjeline
Regija	Mikroregije	Prostorne cjeline	Općine i Gradovi
Splitsko-dalmatinska županija	Obalna	Splitska konurbacija (dio)	Gradovi-Kaštela, Omiš (dio), Solin (dio), Split (dio), Trogir (dio), Općine-Klis (dio), Marina (dio), Dugi Rat, Podstrana, Seget (dio),
		Makarsko primorje	Općine-Baška Voda, Brela, Gradac, Podgora, Tučepi, Zadvarje, Grad-Makarska,
	Zaobalna	Sinjska -Cetinska krajina (dio)	Općine-Dicmo, Otok (dio), Gradovi-Sinj (dio), Trilj (dio),
		Splitska konurbacija (dio)	Općine-Dugopolje, Gradovi-Omiš (dio), Solin (dio),
		Imotska krajina (dio)	Općine-Cista Provo (dio), Lokvičići, Lovreč (dio), Podbablje, Proložac (dio), Šestanovac, Zagvozd,
		Zagora splitske konurbacije	Općine-Klis (dio), Lečevica, Marina (dio), Muć, Prgomet, Primorski Dolac, Seget (dio),
		Vrgoračka krajina (dio)	Grad-Vrgorac (dio),
		Poljica	Grad-Omiš (dio),
		Vrlička (Cetinska) krajina (dio)	Grad-Vrlika (dio)
		Zaobalno granična	Sinjska (Cetinska) krajina
	Imotska krajina (dio)		Općine-Cista Provo (dio), Lovreč (dio), Proložac (dio), Runovići, Zmijavci, Grad-Imotski,
		Vrgoračka krajina (dio)	Grad Vrgorac (dio),
		Vrlička (Cetinska) krajina (dio)	Grad Vrlika (dio),
	Otočna	Otok Brač	Općine-Bol, Milna, Nerežišća, Postira, Pučišća, Selca, Sutivan, Grad Supetar,
Otok Hvar		Općine-Jelsa, Sućuraj, Gradovi-Hvar, Stari Grad	
	Splitska konurbacija (dio)	Općina-Okrug, Gradovi-Split (dio), Trogir (dio),	
	Otok Solta	Općina-Solta,	
	Otok Vis, Biševo, Svetac	Gradovi-Komiža, Vis,	

Kriteriji za određivanje funkcionalnih cjelina utvrđeni su na osnovu administrativne podjele prostora te prostornih, prirodnih, demografskih razvojnih i drugih analiza i odrednica utvrđenih PPSDŽ.

Temeljem utvrđenih funkcionalnih cjelina određuje se vrsta, kapacitet i uvjeti za smještaj primarnih djelatnosti u prostoru, kako je to određeno u PPSDŽ.

4.2. Uvjeti razgraničenja prostora prema korištenju

Prostor se prema načinu korištenja razgraničuje temeljem uvjeta zaštite prostora. Način korištenja prostora uvjetovan je utvrđenom kategorijom zaštite, kategorijom osjetljivosti ili prijedlogom za proglašenje zaštićenog područja.

Prostor se prema načinu korištenja razgraničuje na površine:

- zaštićenog obalnog područja mora,

- zaštićene prirodne baštine,
- zaštićenog kulturno-povijesnog nasljeđa,
- zaštićenog poljoprivrednog zemljišta,
- šuma i šumskog zemljišta,
- geotehničkih značajki tla,
- zaštite izvorišta voda za piće i potencijalnih izvora voda za piće,
- zaštićenog morskog okoliša i
- područja i dijelove ugroženog okoliša.

Prostor zaštićenog obalnog područja mora obuhvaćati sve otoke, pojas kopna u širini od 1000 metara od obalne crte, i pojas mora u širini 300 metara od obalne crte. Obalna crta je crta plimnog vala na obali.

Razgraničenje prostora prema načinu korištenja utvrđuje se Prostornim planovima uređenja općina i gradova, odlukama i rješenjima o proglašenju zaštićenim dijelovima prirode, spomenika i područja kulturno - povijesnog nasljeđa, određivanjem bonitetnih klasa poljoprivrednih zemljišta, određivanjem zona sanitarne zaštite izvorišta voda, izradom šumsko-gospodarskih osnova te utvrđivanjem granica pomorskog dobra i zaštitnog obalnog pojasa voda i vodotokova (prostorno planska kategorija).

4.2.1. Zaštita prirodne baštine

Poseban značaj, odredbama PPSDŽ, daje se zaštiti cjelokupne prirode na području Splitsko-dalmatinske županije koja se provodi:

- Osiguravanjem racionalnog korištenja prirodnih dobara bez oštećivanja i ugrožavanja njenih dijelova i uz što manje narušavanje ravnoteže prirodnih faktora;
- Sprječavanje štetnih zahvata ljudi i poremećaja u prirodi kao posljedica tehnološkog razvoja i drugih djelatnosti i osiguravanjem što povoljnijih uvjeta održavanja i slobodnog razvoja prirode;
- Donošenjem dugoročnih i kratkoročnih planova; i
- Izradom i provedbom prostornih planova, odnosno mjerama zaštite prirode.

Zaštićene prirodne vrijednosti kategoriziraju se kao:

1. zaštićena područja: strogi rezervat, nacionalni park, posebni rezervat, park prirode, regionalni park, spomenik prirode, značajni krajobraz, park-šuma, spomenik parkovne arhitekture;
2. zaštićene svojte: strogo zaštićena divlja svojta, zaštićena divlja svojta, zaštićena zavičajna udomaćena svojta;
3. zaštićeni minerali, sirovine i fosili.

Prijedlog akta o proglašenju zaštićenih prirodnih vrijednosti temelji se na stručnoj podlozi kojom se utvrđuju vrijednosti područja predloženog za zaštitu. Akt o proglašenju sadrži naziv i kategoriju zaštićenog područja te njegove prostorne granice i objavljuje se u Narodnim novinama ili službenom glasilu.

U PPŽ kao zaštićen prirodni lokalitet na području općine Pučišća nalazi se "Crnika ili česvina" u kategoriji spomenika prirode (rijedak primjerak drveća) proglašen 1954. pod brojem, registra: 21. U Nacrtu konačnog prijedlog izmjena i dopuna PPĆ 2012./13 navedeni prirodni lokalitet u kategoriji zaštite se više ne navodi. Također se u očitovanju Uprave za zaštitu prirode, Ministarstva zaštite okoliša i prirode od 21.02.2013. spomenuti lokalitet više ne navodi kao zaštićen u smislu Zakona o zaštiti prirode.

4.2.2. Zaštita kulturnih dobara

Zaštićena kulturna dobra na teritoriju Splitsko-dalmatinske županije kao temelj kulturnog identiteta uživaju osobitu zaštitu. Svrha je zaštite kulturnih dobara očuvanje kulturnih dobara u izvornom stanju, te prenošenje kulturnih dobara budućim naraštajima. Za uređenje zaštite kulturnih dobara izrađena je Konzervatorska podloga PPSDŽ kojom je analizirano postojeće stanje kulturnih dobara, izvršena njihova valorizacija, te dane smjernice za njihovu zaštitu. Konzervatorska podloga je za potrebe izmjena i dopuna PPŽSDŽ ažurirana i upotpunjena novim podacima u srpnju 2007. godine. Područja i lokaliteti kulturnih dobara razvrstana su u poglavlju 1.2.16.8. Knjige 1. PPSDŽ - Polazišta.

Tablica 11. Zaštićena kulturna dobra prema PPŽ (sa NKP IDPPŽ)

Red.br.	BROJ REGISTRA	OPĆINA	NASELJE	NAZIV	VRSTA
277	RST-0131-1963.	Pučišća	Pražnica	Crkva Svih Svetih	NEP(P)
278	RST-0188-1964.	Pučišća	Gornji Humac	Crkva sv. Mihovila	NEP(P)
279	RST-0191-1964.	Pučišća	Gornji Humac	Crkva sv. Kuzme i Damjana	NEP(P)
280	RST-0197-1964.	Pučišća	Gornji Humac	Crkva sv. Duha	NEP(P)
281	RST-0254-1964.	Pučišća	Pučišća	Kaštel Cicarelli	NEP(P)
282	RST-0645-1972.	Pučišća	Pučišća	Povijesna jezgra	NEP(P)
283	RST-0893-1976	Pučišća	Pučišća	Zgrada sa spomen-pločom, spomenik NOB	NEP(P)
284	RST-774	Pučišća	Pučišća	Spomenik palim borcima	NEP(P)
285	Z-1869	Pučišća	Pučišća	Crkva Gospe od Batka	NEP(P)
286	Z-1870	Pučišća	Pučišća	Svjetionik sv. Nikole	NEP(P)
287	Z-3241	Pučišća	Pučišća	Sklop kuća Dešković	NEP(P)
288	Z-3825	Pučišća	Pučišća	Kula Akvila (Aquila)	NEP(P)
289	Z-3826	Pučišća	Pučišća	Crkva Blažene Gospe od Utjehe na groblju	NEP(P)
290	Z-4571	Pučišća	Gornji Humac	Crkva sv. Marije na groblju	NEP(P)
291	Z-4573	Pučišća	Pražnica	Crkva sv. Klementa	NEP(P)
292	Z-4574	Pučišća	Pučišća	Crkva sv. Lucije	NEP(P)
293	Z-4681	Pučišća	Pučišća	Crkva sv. Jurja na Veloj Bračuti	NEP(P)
294	Z-4682	Pučišća	Gornji Humac	Crkva Svih Svetih	NEP(P)
295	Z-4683	Pučišća	Gornji Humac	Crkva sv. Nikole	NEP(P)
296	Z-4778	Pučišća	Pražnica	Crkva sv. Ante Opata	NEP(P)
297	Z-4779	Pučišća	Pražnica	Crkva sv. Jurja	NEP(P)
298	Z-4781	Pučišća	Pučišća	Crkva sv. Jerolima	NEP(P)

299	Z-5005	Pučišća	Pražnica	Crkva sv. Ciprijana na groblju	NEP(P)
300	P-2534	Pučišća	Pražnica	Zgrada stare škole	NEP(P)
301	P-513	Pučišća	Pučišća	Crkvice sv. Dujma i arheološki lokalitet na predjelu Dubrova	NEP(P)

Obzirom na to da je prepoznavanje značaja i valorizacija kulturnih dobara permanentan proces, uz zaštićena kulturna dobra postoje i dobra od lokalnog značaja koja se trebaju štiti odredbama prostornih planova nižeg reda ili se predviđa njihova zaštita u smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara. Područja za koja se konzervatorskim podlogama za prostorne planove nižeg reda ustanovi da imaju osobine dobra od lokalnog značaja moraju se kod izrade prostornih planova zaštititi planskim mjerama. Područja za koja se predviđa zaštita u smislu Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara moraju se kod izrade prostornih planova zaštititi planskim mjerama do njihove zakonske zaštite.

Na području općine Pučišća zaštićene su sljedeće cjeline kulturnih dobara prema PPŽ.

Tablica 12. Cjeline kulturnih dobara Općine Pučišća

	Općina	Naselje	Ime	Vrsta	Značaj
1	Pučišća	Pučišća	Pučišća	Urbano – ruralna cjelina	Županijski
2	Pučišća	Gornji Humac	Gornji Humac	Ruralna cjelina	Lokalni
3	Pučišća	Pražnice	Pražnice	Ruralna cjelina	Lokalni

Osnovno obilježje aktivne zaštite nasljeđa u prostoru je provedba zaštite kroz Prostorne planove uređenja općina i gradova i planove užeg područja, a temeljem valorizacije zatečenih i prepoznatih povijesnih vrijednosti primjenjujući pritom prihvatljive metode konzervacije, adaptacije, revitalizacije, restauracije, rekonstrukcije, tipološke rekonstrukcije i interpolacije na svim razinama zaštite nasljeđa.

Radi zaštite i očuvanja kulturno-povijesnog identiteta urbanih cjelina, a sukladno propisima, Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i Zakonu o prostornom uređenju i građenju, za obuhvat zaštićenih urbanih, urbano-ruralnih i ruralnih cjelina potrebno je izraditi urbanistički plan uređenja.

4.3. Uvjeti određivanja prostora građevina od važnosti za Državu i Županiju

Građevine od važnosti za Državu određene su prema značaju pojedinog zahvata u prostoru zbog razvoja i zaštite cjelokupnog prostora Republike Hrvatske sukladno zakonu i posebnim propisima. Građevine od važnosti za Županiju određuju se i prema značaju pojedinog zahvata u prostoru zbog razvoja i zaštite prostora pojedinog dijela ili cjelovitog prostora Splitsko-dalmatinske županije.

Kao građevina od važnosti za Državu na području općine Pučišća u PPSDŽ se spominje planirana slobodna carinska zona Pučišća te Zračna luka Brač.

Planom su, kao građevine od važnosti za Županiju, navedene sljedeće:

- Cestovne građevine:

Ž6161 (Supetar (D113) – Postira – Pučišća (Ž6193)) duljine 23.50 km

Ž 6193 (Pučišća (Ž6161) – Pražnica (D113)) duljine 6,65 km

- Energetske građevine: - TS 35/10 kV Pučišća

4.4. Uvjeti smještaja gospodarskih sadržaja u prostoru

Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije se određuju gospodarski sadržaji sljedećih djelatnosti:

1. Šumarstvo;
2. Poljoprivreda i stočarstvo;
3. Ribarstvo i marikultura;
4. Turizam;
5. Rudarske građevine i postrojenja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina
6. Ostale gospodarske djelatnosti

Temeljem utvrđenih načela, uvjeta i mjera Prostornim planom uređenja općine detaljnije se utvrđuju određivanja namjene i uvjeta smještaja pojedinih gospodarskih sadržaja u prostoru.

4.4.1. Turizam

Sadržaji ugostiteljsko-turističke namjene smještaju su u građevinskim područjima površine naselja i površinama izvan naselja za izdvojene namjene. Kriteriji za raspored, kategoriju, kapacitet i veličinu turističkih zona moraju se zasnivati na kapacitetu i broju osnovnih turističkih privlačnosti okolnog prostora (nosivi kapacitet prema mogućnostima sociokulturnih zadatosti), a ne isključivo na prostornim mogućnostima za smještaj samih objekata u zadatostima mikrolokacije.

Za sadržaje ugostiteljsko - turističke namjene odgovarajuće se primjenjuju i utvrđuju uvjeti i mjere za uređenje zaštićenog obalnog područja mora u svrhu njegove zaštite svrhovitog, održivog i gospodarski učinkovitog korištenja.

Prostornim planom SDŽ na području općine Pučišća utvrđena je izdvojena građevinska područja (izvan naselja) ugostiteljsko – turističke namjene na lokaciji Česminova (T2), površine 9 ha i max. kapaciteta od 800 ležajeva.

U skladu sa PPSDŽ omogućuje se planiranje zona ugostiteljsko - turističke namjene unutar naselja ukupne površine do 20% građevinskih područja naselja.

Unutar zona ugostiteljsko - turističke namjene mogu se graditi turistička naselja kao zasebni kompleksi u kojima se osim smještajnih kapaciteta grade objekti pratećih sadržaja u funkciji turističkog naselja (T2);

4.4.2. Rudarske građevine i postrojenja za istraživanje i iskorištavanje mineralnih sirovina

U Pučišćima je, od svih industrijskih grana, zastupljeno praktički samo kamenarstvo, koje ovdje ima stoljetnu tradiciju. Cjelokupna kamenarska proizvodnja može se svrstati u nekoliko kategorija,

različitih kako po vrsti proizvoda, tehnologiji i organizaciji rada, tako i karakteristikama tržišta, te znanjima i vještinama koje zahtijevaju:

- industrijska (velikoserijska) proizvodnja kamenih blokova, poluproizvoda i gotovih proizvoda (arhitektonsko - građevinskog kamena);
- maloserijska proizvodnja i industrijsko klesarstvo;
- zanatska proizvodnja (klesarstvo) i ugradnja proizvoda od kamena;
- ukrasni proizvodi i suveniri od kamena,
- umjetničko zanatstvo i restauratorski radovi u kamenu.

Pučišća imaju praktički najveću koncentraciju kapaciteta eksploatacije i prerade arhitektonsko-građevnog kamena u Hrvatskoj.

Slika 1 - Kamenolom na ulazu u Luku Pučišća – eksploatacija i obrada kamena

4.5. Uvjeti uređivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru

4.5.1. Morske luke

U skladu sa Zakonom o morskim lukama, luka je kopnena i vodena površina kod koje je vodena površina djelomično zatvorena i tako zaštićena od nepovoljnih prirodnih utjecaja. U svom akvatoriju luka mora osigurati pogodan i siguran boravak brodova prilikom izmjene putnika, roba, tereta, opskrbe i popravaka, a na pripadajućim kopnenim površinama odvijanje lučkih kopnenih aktivnosti. Prema namjeni kojoj služe, luke se dijele na: luke otvorene za javni promet i luke posebne namjene.

Na području općine Pučišća se nalazi luka otvorena za javni promet (pristajanje putničkih brodova) lokalnog značaja, a planirana je trgovačko – industrijska luka za javni promet na području uvale Veselje.

4.5.2. Zračne luke

Zračna luka Brač - potrebno je predvidjeti produljenje uzletno-sletne staze za 500 metara, te za proširenje djelatnosti predvidjeti izgradnju pratećih sadržaja.³

Planiran je interventni helidrom na području naselja Pražnice. Prilikom planiranja helidroma trebaju se uvažavati standardi koji su referentni za helikopterski zračni promet (u svezi sa prirodnim karakteristikama položaja i dimenzijama helidroma, osiguravanjem prostora helidroma i prostora u njegovoj neposrednoj blizini, osiguravanjem vizualne pomoći, servisa i opskrbe helikoptera, postupanja u slučaju požara). Podjela na interventne i komercijalne helidrome u skladu je sa navedenim standardima helikopterskog zračnog prometa.

4.5.3. Infrastruktura vodoopskrbe i odvodnje

Pučišća imaju izgrađeni sustav javne odvodnje koji je nedavno rekonstruiran i djelomično dograđen, čime je u cijelosti omogućena funkcionalnost. Otpadne vode se trenutno ispuštaju putem podmorskog ispusta bez prethodnog pročišćavanja, tako da ostaje izraditi projektnu dokumentaciju i izgraditi uređaj za pročišćavanje otpadnih voda odgovarajućeg stupnja.

4.5.4. Energetska infrastruktura

Na području općine Pučišća planirana je izgradnja dalekovoda od važnosti za Županiju, na trasi Pučišća – Selca, napona 35 kV.⁴

4.6. Obveza izrade dokumenata prostornog uređenja

U Splitsko-dalmatinskoj županiji dokumenti prostornog uređenja užih područja izrađuju se obavezno za posebna područja i zaštićena područja određena PPSDŽ, područja općina i gradova, te za ostala područja određena Prostornim planom uređenja općine i grada. Planom se određuje izrada sljedećih prostornih planova za općinu Pučišća:

1. Prostorni plan uređenja Općine,
2. Urbanistički plan uređenja.

4.7. Područja primjene posebnih razvojnih i drugih mjera

Otočno područje

Posebne postavke razvoja koje osobito treba poticati za Otočno područje su:

1. Očuvati naselja u unutrašnjosti otoka;
2. Provesti disperziju radnih mjesta i povezati ih s postojećim i planiranim područjima stanovanja;
3. Poticati prometnu povezanost s otocima trajektnim i brodskim vezama; i
4. Uspostaviti mrežu javnog prijevoza putnika Županije na kopnu i moru, integrirajući sve prometne kapacitete.

S obzirom na smještajne kriterije, na način kako pojedine djelatnosti funkcioniraju u prostoru u odnosu na planirane potrebe, određuju se sljedeće mjere razvoja:

1. Razviti mrežu područnih osnovnih škola;

³ Luka je u pretežito privatnom vlasništvu i trenutno se nalazi pred zatvaranjem ili mogućim restrukturiranjem zbog problema u poslovanju.

⁴ Dalekovod je izgrađen za 35 kV ali zbog nepostojanja TS 35/10 kV u Selcima nalazi se pod naponom 10 kV.

2. Objekte primarne zdravstvene zaštite smjestiti u sjedišta grada i općina;
3. Locirati objekte sekundarne zdravstvene zaštite;
4. Izgradnju novih turističkih kapaciteta planirati prije svega u izgrađenom dijelu građevinskog područja (ili unutar granica proširenja naselja), a veće komplekse u manje vrijedne prirodne sredine koje bi se na taj način oplemenile;
5. Neprekidno ulagati u razvoj sustava vodoopskrbe (uz dovođenje vode s kopna) i odvodnje; i
6. Poticati poljoprivredne djelatnosti.

II. ANALIZA I OCJENA STANJA, PROVEDBE I TRENDOVA PROSTORNOG

RAZVOJA

1.

1.1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina općine Pučišća

Općina Pučišća zauzima sjeveroistočni dio otoka Brača. Graniči s općinama Postira na zapadu, Bol na jugu i Selca na istoku. S površinom od 106,33 km² zauzima 26.95% prostorne cjeline otoka Brača. Jednostavne je prostorne organizacije. Pokrivaju je tri katastarske općine: k.o. «Pučišća», k.o. «G. Humac» i k.o. «Pražnica». Područje Općine podijeljeno je na tri administrativna / statistička naselja: Pučišća, Gornji Humac i Pražnica. Naselje Pučišća smješteno je na kraju županijske ceste Ž-6161 koja povezuje Supetar, Splitsku, Postira sa Pučišćima i Stipanskom lukom na istoku naselja Pučišća. Veza sa Poveljima, Selcima i Sumartinom na istoku otoka Brača ostvaruje se, dakle, zaobilazno preko Pražnica i Gornjeg Humca. Iz Pučišća vodi županijska cesta Ž-6193 do Pražnica gdje se spaja s državnom cestom D-113: Supetar – Nerežišća - Sumartin (trajektna luka). Njom se pristupa trećem naselju Općine Gornjem Humcu iz kojeg cesta nastavlja dalje prema Sumartinu, a cesta D-115 prema Bolu.

Objekti županijske ceste s dijelom državne ceste D-113 predstavljaju okosnicu života i prostorne organizacije Općine na potezu Pučišća – Pražnica – Gornji Humac. Treća županijska cesta Ž-6192 spaja državnu cestu D-115 (Gornji Humac – Bol) sa Zračnom lukom «Brač» koja je važna prometna karika ne samo općine već i cijelog otoka.

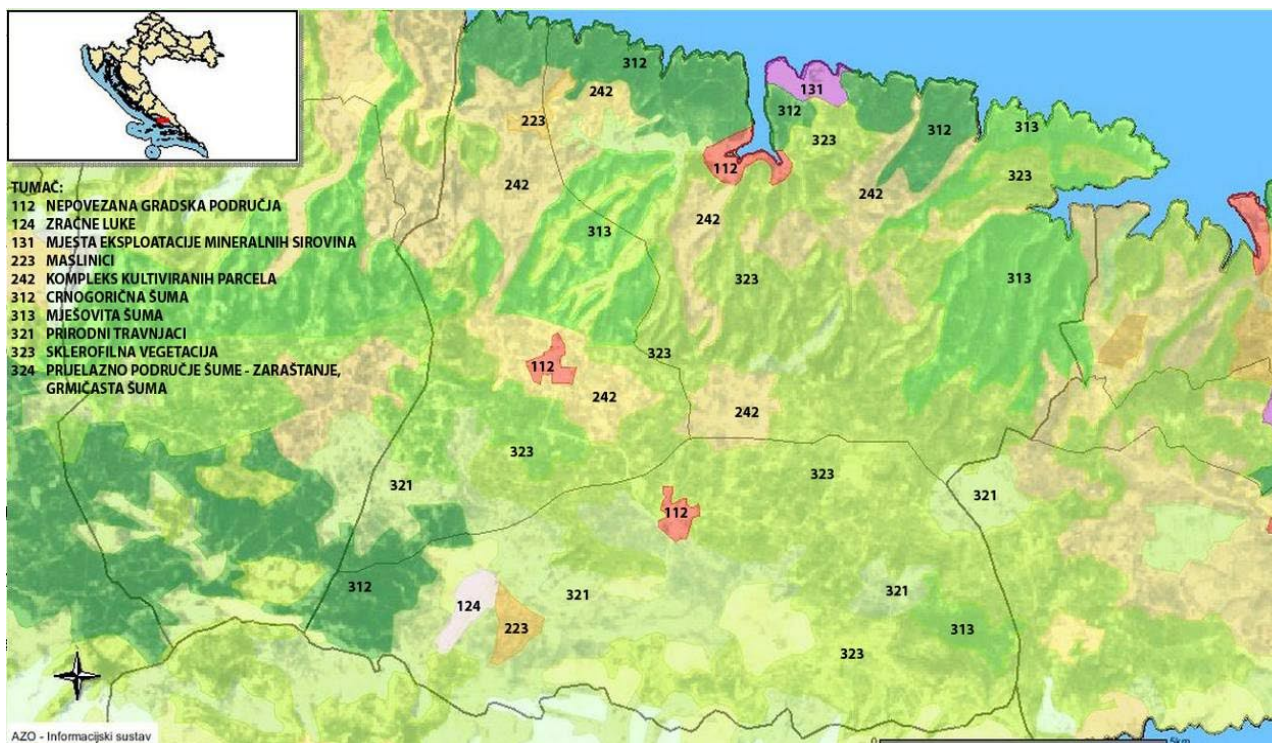
Iako su u pozadini općine smještena dva naselja Pražnica i Gornji Humac u kojima živi 625 ljudi, život općine ipak je uglavnom orijentiran sjevernoj obali, moru, luci i općinskom centru u Pučišćima u kojima živi većina stanovnika. Pražnica i Gornji Humac od mora su udaljenija naselja smještena na bračkoj visoravni i gospodarski više orijentirana stočarstvu.

1.1.1. Prikazana struktura korištenja površina iz CLC baze podataka

Prikazana struktura korištenja površina i zemljišta za općinu Pučišća temelji se na CLC bazi podataka koja je izrađena prema programu za koordinaciju informacija o okolišu i prirodnim resursima pod nazivom CORINE (COOrdination of INformation on the Environment) prihvaćenom od strane Europske unije i na razini Europske unije ocijenjena je kao temeljni referentni set podataka za prostorne i teritorijalne analize.

Standardni pristup izrade CLC baze temelji se na vizualnoj interpretaciji satelitskih snimaka prema prihvaćenoj CLC metodologiji, dajući vektorske podatke u mjerilu 1:100.000, minimalne širine poligona 100 m, minimalnog područja kartiranja 25 ha za bazu pokrova zemljišta, odnosno 5 ha za bazu promjena.

Utvrđena CLC nomenklatura uključuje 44 klase, raspoređene u 3 razine, od kojih svaka opisuje različit pokrov zemljišta. Donji prikaz predstavlja pokrov zemljišta za referentnu 2006. godinu, a od 44 klase pokrova zemljišta na području općine Pučišća prisutno je njih 10.

Kartogram 3 - Struktura korištenja zemljišta, izvor azo.hr (CLC 2006 Hrvatska), veljača 2006.

1.1.2. Prikazana struktura korištenja površina prema katastarskim podacima

KATASTARSKA OPĆINA: PUČIŠĆA			
NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK POVRŠINE
		M2	
ZEMLJIŠTA POD ZGRADAMA		53182	0,12
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		94347	0,22
CESTE I PUTEVI		516654	1,19
OSTALA NEPLODNA ZEMLJIŠTA		1847637	4,24
	UKUPNO	2511820	5,77
ORANICE		454334	1,04
MASLINICI I VOĆNJACI		1243452	2,86
VINOGRADI		406197	0,93
PAŠNJACI		29577108	67,94
ŠUME		9343388	21,46
	UKUPNO	41024479	94,23
	SVEUKUPNO	43536299	100,00

KATASTARSKA OPĆINA: PRAŽNICA			
NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK POVRŠINE
		M2	
ZEMLIŠTA POD ZGRADAMA		15877	0,06
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		46418	0,18
CESTE I PUTEVI		31147	0,12
OSTALA NEPLODNA ZEMLIŠTA		2860234	11,06
	UKUPNO	2953676	11,42
ORANICE		285502	1,10
MASLINICI I VOĆNJACI		687955	2,66
VINOGRADI		189160	0,73
PAŠNJACI		17009850	65,75
ŠUME		4744921	18,34
	UKUPNO	22917388	88,58
	SVEUKUPNO	25871064	100,00

KATASTARSKA OPĆINA: GORNJI HUMAC			
NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK POVRŠINE
		M2	
ZEMLIŠTA POD ZGRADAMA		16366	0,04446
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		31324	0,08509
CESTE I PUTEVI		325663	0,88465
OSTALA NEPLODNA ZEMLIŠTA		94001	0,25535
	UKUPNO	467354	1,26955
ORANICE		598368	1,62545
MASLINICI I VOĆNJACI		46909	0,12743
VINOGRADI		170058	0,46196
PAŠNJACI		20008911	54,35360
ŠUME		15520882	42,16201
	UKUPNO	36345128	98,73045
	SVEUKUPNO	36812482	100,00000

OPĆINA PUČIŠĆA - REKAPITULACIJA			
NAZIV KULTURE		POVRŠINA	POSTOTAK POVRŠINE
		M2	
ZEMLIŠTA POD ZGRADAMA		85425	0,08
DVORIŠTA, DVORIŠTE S KUĆOM		172089	0,16
CESTE I PUTEVI		873464	0,82
OSTALA NEPLODNA ZEMLIŠTA		4801872	4,52
	UKUPNO	5932850	5,59
ORANICE		1338204	1,26
MASLINICI I VOĆNJACI		1978316	1,86
VINOGRADI		765415	0,72
PAŠNJACI		66595869	62,70
ŠUME		29609191	27,88
	UKUPNO	100286995	94,41
	SVEUKUPNO	106219845	100,00

Tablica 13. Struktura površina općine Pučišća prema podacima područnog ureda za katastar

Općina	Ukupna površina (ha)	Izgrađene površine (ha)	Ostala neplodna zemljišta (ha)	Obradiva tla (ha)	Pašnjaci (ha)	Šume (ha)
Pučišća	10 622	113,1	480,2	408,2	6659,6	2960,9

1.1.3. Planirana namjena površina

Prema podacima iz Prostornog plana uređenja općine Pučišća („Službeni glasnik općine Pučišća”, broj: 01/09.) struktura korištenja površina zemljišta prikazana je u slijedećoj tablici:

Tablica 14. Struktura namjene površina

Red. broj.	OPĆINA PUČIŠĆA	Oznaka	Ukupno ha	% od površine općine
1.0.	ISKAZ PROSTORNIK POKAZATELJA ZA NAMENU POVRŠINA			
1.1.	Građevinska područja naselja ukupno	GP	110,747	1,04
	Izgrađeni dio GP ukupno		68,4	0,64
	- obalni dio		37,2	0,35
	- unutrašnji dio		31,22	0,29
1.2.	Izgrađene strukture van građevinskog područja ukupno		271,773	2,56
		E3	230,91	
		K	31,89	
		T	8,97	0,08
1.3.	Poljoprivredne površine ukupno	P	712,534	6,70
	- obradive	P1	0,000	0,00
		P2	194,362	1,83
		P3	518,172	4,87
1.4.	Šumske površine ukupno	Š	4713	44,32
	- gospodarske	Š1	0,000	0,00
	- zaštitne	Š2	2761	25,97
	- posebne namjene	Š3	1952	18,36
1.5.	Ostale poljoprivredne i šumske površine ukupno	PŠ	4442	41,78
1.6.	Vodene površine ukupno	V	5,1	0,05
1.7.	Ostale površine ukupno		377,97	3,55
	Površine infrastrukturnih sustava	IS	376,929	3,54
	Groblja	G	1,0471	0,01
Općina ukupno			10632,9	100,00

Struktura površina iz gornje tablice govori nam da područje općine nije u većoj mjeri izgrađeno. Izgrađeno područje obuhvaća cca. 68,4 ha, što čini oko 0,64% ukupne površine općine. Za daljnju izgradnju dokumentima prostornog uređenja planirano je još cca. 42,4 ha, ili 0,4 %, što u konačnici znači da ukupno građevinsko područje za razvoj naselja od 110,74 ha čini svega 1,04% ukupne površine općine. Izdvojene površine gospodarsko - poslovne namjene ("K") zauzimaju 31,49 ha ili 0,3% površine općine, dok izdvojeno građevinsko područje za ugostiteljsko - turističku namjenu čini 8,97 ha ili 0,08% površine. Proizlazi da ukupno građevinsko područje naselja i izdvojenih građevinskih područja za gospodarske namjene iznosi 151,6 ha ili 1,42 % površine općine. U općini Pučišća, što je specifično, sa 230,91 ha (2,56%) zastupljene su površine za eksploataciju arhitektonsko-građevinskog

kamena. Poljoprivredne i potencijalne površine zauzimaju 712,53 ha ili 6,7% , a pod šumama se nalazi 4713 ha ili 44,32% , dok ostalo poljoprivredno i šumsko tlo zauzima 4442 ha ili 41,78%.

Potrebno je naglasiti da je struktura korištenja zemljišta, čemu odgovara i današnja namjena površina rezultat društvenih, ekonomskih i političkih procesa koji su se događali u prostoru otoka u danom vremenskom i društvenom kontekstu, koji se ne bi mogli ocijeniti kao optimalni i održivi. Stoga se u daljnjem procesu planiranja ti procesi ne bi trebali podržavati, već je nužno tražiti rješenja za vraćanje prostornog razvoja u održivu matricu, koliko je to moguće.

2. Sustav naselja

2.1. Veličina i prostorni raspored naselja

Statistički promatrano, općina Pučišća danas ima tri naselja, a to su Pučišća kao središnje naselje općine s 1529 stanovnika 2011. te dva naselja u unutrašnjosti općinskog područja: Gornji Humac s 271 stanovnikom i Pražnica s 371 stanovnika 2011. godine. Granice navedenih administrativnih naselja ne odgovaraju granicama katastarskih općina. Naime, naselje Podsmrčevik koji se nalazi u k.o. Gornji Humac u općini Pučišća sporazumom između općine Selca i općine Pučišća prešlo je u sastav općine Selca⁵. Naselje Pučišća (u «užem smislu» - naselje kao fizička, rjeđe ili gušće izgrađena struktura...) najveće je i po značaju središnje naselje općine u kojem živi 70,4 % stanovništva.

Tablica 15. Stanovništvo i naselja - osnovni podaci, Izvor: Državni zavod za statistiku, Izvor: Popis stanovništva 2011.

STANOVNIŠTVO I NASELJA – OSNOVNI PODACI	
BROJ NASELJA OPĆINE	3
BROJ STANOVNIKA OPĆINE	2171
POVRŠINA OPĆINE	106,22 km ²
GUSTOĆA NASELJENOSTI	20,43 stanovnika/ km ²
GUSTOĆA NASELJA	28 naselja/1000 km ²
BROJ STANOVNIKA SJEDIŠTA OPĆINE (PUČIŠĆA)	1529
UDIO STANOVNIKA SJEDIŠTA OPĆINE U UKUPNOM STANOVNIŠTVU	70,4%

Do naselja Pučišća dopijeva županijska cesta Supetar – Pučišća Ž-6161. Stoga možemo kazati da je navedena cesta, kao jedina priobalna kolna veza sa Supetrom žila *kucavica* općine. Međutim, za naselja Pražnica i Gornji Humac od ključnog značaja je državna cesta D-113: Supetar – Nerežišće – Sumartin (trajektna luka). Veza između ovih ključnih prometnica je županijska cesta Ž-6193 – od Ž-6161 u naselju Pučišća do naselja Pražnica i D-113. Od D-113 kraj Gornjeg Humca se račva D-115 prema Bolu.

Dakle, možemo prostorno-geografski razvrstati ova tri naselja temeljem njihovog prostornog smještaja u dvije cjeline:

- prvu cjelinu tvori samo naselje Pučišća. Ono je ujedno i jedina koncentracija stanovništva općine u priobalnom dijelu,
- drugu cjelinu tvore naselja Pražnica i Gornji Humac smještena podalje od obale u južnom dijelu općine.

⁵ Isto nije provedeno na Geoportalu i u Arkodu- na dan 25.03.2013.

2.2. Opća strukturna obilježja naselja

Svako naselje, ima svoju zasebnu unutrašnju matricu građenja, svojstvenu kraju, koja nije unaprijed bila zadana nekim planskim geometrijama, nego se povodila za potrebama nekadašnjih malih seoskih tradicijskih gospodarstava. Utjecaj reljefa dolazi do punog izražaja. Smještaj, kako naselja, tako i njihovih dijelova rezultat su djelovanja morfologije, položenih putova i zaštite oskudnog poljodjelskog zemljišta te zahtjeva nekadašnje tradicijske poljodjelske proizvodnje. U novije vrijeme stanovnici pod djelovanjem urbanih utjecaja mijenjaju način života i time svoje prioritete podređuju urbanim vrijednostima. Izgradnju izdvojenih zaselaka i/ili "pastirskih stanova" s poljodjelskom funkcijom zamjenjuje izgradnja na obali uz umjeren «pritisak» izgradnje kuća za odmor. Poseban utjecaj na urbanizaciju naselja ima razvoj turizma. U težnji za osiguravanjem turističkih smještajnih kapaciteta unutar obiteljskih kuća, nastaju tipovi izgradnje i volumeni koji prelaze ranije standarde življenja. Paralelno, počinje prevladavati izgradnja slobodnostojećih objekata te se za isti broj stambenih/smještajnih jedinica koriste veće površine nego ranije. Promjene u tehnologiji gradnje omogućuju i/ili ostvaruju povećanu brzinu promjena.

Za naselje Pučišća karakteristična je snažna određenost urbane strukture naselja topografijom (obalnom crtom, lukom, potezima dolaca i okolnim reljefom – «brdima») te sjevernom orijentacijom. Može se slobodno ustvrditi kako je riječ o jednoj od najposebnijih urbanih struktura i cjelina otoka Brača.

Širenje osnovnih ruralnih struktura naselja Pražnica i Gornji Humac u unutrašnjosti, danas je znatno obilježeno gradnjom radionica za obradu kamena unutar (planiranih) površina naselja.

Tablica 16. Broj i udio broja stanovnika prema tipu naselja, Izvor DZS, Popis stanovništva 2011.

BROJ I UDIO BROJA STANOVNIKA I NASELJA PREMA TIPU NASELJA				
Tip naselja	Naselje/područje	Broj stanovnika	Udio broja stanovnika u ukupnom broju	Broj i udio broja naselja u ukupnom broju
Urbano – ruralni	PUČIŠĆA	1529	70,42%	1 - 33.33%
Ruralni	GORNJI HUMAC	271	12,48%	2 - 66.67%
	PRAŽNICA	371	17,10%	
UKUPNO		2171	100%	100%

2.3. Sustav naselja i središnjih funkcija

Prostornim planom uređenja općine Pučišća utvrđena je slijedeća mreža naselja gdje tri statistička naselja općine Pučišća oblikuju relativno jednostavan sustav naselja:

- naselje Pučišća - općinsko središte, inicijalno razvojno središte, odnosno lokalno središte;
- naselja Pražnica i Gornji Humac - naselja su bez centraliteta jer su u neposrednom i jakom utjecajnom naselja Pučišća. Planira se da oba naselja zadrže svoj rang uz poboljšanje uslužnih i servisnih funkcija sukladno boljem standardu života stanovnika i višoj razini turističkih usluga produžene sezone (ugostiteljstvo i seoski turizam).

Postojeći raspored središnjih funkcija prikazan je u Tablici 17. Planira se:

• Funkcije odgoja i obrazovanja

Obrazovanje:

Osnovna škola "Pučišća" obuhvaća matičnu školu u Pučišćima (1-8 r.) i dvije područne škole u mjestima Gornji Humac i Pražnica - 177 učenika ukupno (podaci za školsku godinu 2011/12)

"Klesarska škola" - ukupno 86 učenika (podaci za školsku godinu 2011/12)

Planira se proširenje objekta i djelatnosti Klesarske škole (izgradnja aneksa za koju je pribavljena potvrda glavnog projekta). Obzirom na analizirane demografske pokazatelje, ne planiraju se druge značajnije promjene u ovom planskom razdoblju.

Predškolski odgoj:

Dječji vrtić "Pučišća" koji ima jedinice:

- "Stinčica" u Pučišćima - 36 djece
- "Jerulica" u Pražnicama - 14 djece
- "Lavanda" u Gornjem Humcu - 12 djece

Ukupno 62 djece (podaci za godinu 2011/12).

• Zdravstvene funkcije

Dom zdravlja Splitsko-dalmatinske županije - ambulanta obiteljske medicine Pučišća

Stomatološka ordinacija u Pučišćima

Ljekarna Ines Škoko u Pučišćima

Zavod za hitnu medicinu Splitsko-dalmatinske županije - Ispostava hitne medicine Brač u Supetru

U naselju Gornji Humac od veljače 2013. godine djeluje „Tim 2“ Hitne medicinske pomoći koji ima područje djelovanja na cijelom istočnom dijelu otoka (općine Pučišća, Selca i Bol).

• Socijalna ustanova

U Pučišćima djeluje i dom za stare i nemoćne sa kapacitetom do deset korisnika u sklopu Doma časnih sestara.

Obzirom na analizirane demografske pokazatelje, ne planiraju se promjene u ovom planskom razdoblju.

• Upravne funkcije

- Općinski sud u Supetru
- Prekršajni sud u Supetru
- Ured državne uprave u Splitsko-dalmatinskoj županiji, Ispostava Supetar, Splitsko-dalmatinska županija:
  - Upravni odjel SDŽ za prostorno uređenje, Ispostava Supetar
  - Upravni odjel SDŽ za socijalnu pomoć, Ispostava Supetar
- Porezna uprava, Ispostava Supetar
- Policijska postaja Brač
- Upravna tijela jedinice lokalne samouprave nalaze se u naselju Pučišća kao općinskom središtu.

- **Poštanski ured** imaju naselja Pučišća, Pražnica i Gornji Humac. Planira se bolja pokrivenost prostora Općine GSM mrežom.

- **Trgovačke funkcije** jedva da više možemo smatrati središnjom funkcijom. Naselje Pučišća, a i naselja Pražnica i Gornji Humac imaju trgovine sa robom široke potrošnje i manje trgovine tehničke robe i materijala. Očekuje se poboljšanje opskrbe robom za opremu i uređenje stanova te građevinskim materijalom.

- **Športske funkcije planiraju** se u okviru svih naselja. Dio sportskih funkcija planira se i u okviru škole u Pučišćima. U općini djeluje više športskih klubova (malonogometni, vaterpolski, šahovski, karate i dr.). Potrebna su daljnja ulaganja u poboljšanje športskih terena i prateće infrastrukture.

Tablica 17. Raspored središnjih funkcija prema PPUO

Red. br.	SADRŽAJ	Pučišća	Pražnica	Gornji humac	Red. br.	SADRŽAJ	Pučišća	Pražnica	Gornji Humac
1	Centralna osnovna škola	+			29	Vatrogasna stanica	o		
2	Područna osnovna škola		+	+	30	Banka	+		
3	Srednja škola	+			31	Sjedište trgovačkog poduzeća - trgovina na veliko	o		
4	Narodno sveučilište ili sl.				32	Prodavaonica mješovite robe - "samoposluga"	+	+	+
5	Ambulanta opće medicine	+	o	o	33	Prodavaonica voća, povrća (voćarna)	+	+	+
6	Ambulanta opće medicine + spec. ambulante	+			34	Prodavaonica stočarskih proizvoda (mesnica)	+	+	+
7	Stomatološka ordinacija	-			35	Prodavaonica (veća) općeg tipa - robna kuća	o		
8	Apoteka	+			36	Prodavaonica namještaja	o		
9	Veterinarska stanica (ambulanta)	+			37	Prodavaonica kućanskih aparata	+		
10	Vrtić i jaslice	o			38	Prodavaonica tekstilnih proizvoda i konfekcije	+		
11	Vrtić	+	+	+	39	Prodavaonica obuće	o		
12	Đački dom	+			40	Prodavaonica elektromat., željez.robe, alata i prib.i sl.	+		
13	Dom umirovljenika	+			41	Prodavaonica boje i lakova, te kemijskih proizvoda	+		
14	Ustanova socijalne zaštite	o			42	Prodavaonica satova i nakita	o		
15	Biblioteka	+	o	o	43	Prodavaonica poljop. reprometerijala i poljop. apoteka	+		
16	Čitaonica	+	o	o	44	Knjižara i papirnica	o		
17	Dom kulture s dvoranom	-			45	Ugostiteljski sadržaj /kafe, restoran, i sl/	+	+	+
18	Kino (kao posebna ustanova)	+			46	Turistička agencija	+		
19	Muzej				47	Frizersko-brijačke usluge	+	o	o
20	Izdavačka djelatnost (izdavačko poduzeće)	o			48	Usluge urara (popravak satova)	o		
21	Lokalna radiostanica				49	Usluge zlatara (popravak zlatnog nakita i sl.)	o		
22	Hotel (kao mjesni, gradski hotel)	+			50	Usluge fotografa	o		
23	Sjedište Općine	+			51	Usluge mehaničara (automehaničar, bravar, i sl)	+	+	+
24	Najniži organ uprave (može izdati neki službeni dokum.)	+	+	+	52	Usluge popravka kućanskih el. aparata (servis)	+		
25	Policijska stanica				53	Usluge popravka poljoprivrednih strojeva (servis)	o		
26	Osnovna (zadnja) pošta	+	+	o	54	Otkupna stanica poljoprivrednih proizvoda			+
27	Telefonska centrala (krajnja)	+	+	+	55	Mjesni sajam, stalna tržnica (barem dio godine)	-		
28	Župni ured	+	+	+					

Kod odabira pojedinih središnjih i uslužnih funkcija treba voditi računa o gospodarskoj (osobito turističkoj) usmjerenosti svakog naselja ili dijela naselja i produljenju turističke sezone. Razina Prostornog plana uređenja općine može stvoriti samo temeljne prostorno - planske pretpostavke za realizaciju svih nužno potrebnih i željenih društvenih, javnih i zajedničkih sadržaja u funkciji

poboljšanja standarda života u naselju, dok su za njihovu implementaciju nužna druga institucionalna rješena i institucionalni dizajn.

Dokumentima prostornog uređenja detaljnijeg stupnja razrade u općinskom središtu kao i u drugim naseljima, potrebno je osigurati prostorne uvjete za razvoj nužnih središnjih funkcija tako da se racionalan način središnje i druge funkcije približava stanovništvu i drugim korisnicima, osobito one koje su im potrebne u svakodnevnom životu, pružajući im približno jednake uvjete života, pa tako doprinosi porastu kvalitete i standarda njihova života. Sadašnji način definiranja jedino pretežno mješovitih zona u PPUO ne pruža jamstvo da će potrebni prostori biti osigurani. Tek razina planiranih urbanističkih planova uređenja (UPU) može prostorno pobliže definirati (razgraničiti i utvrditi uvjete gradnje) i osigurati sve željene prateće sadržaja te potrebne infrastrukture.

Nadalje, postojeći i planirani raspored središnjih funkcija u okviru Općine treba promatrati u kontekstu prostorne cjeline otoka Braća. Jasno je da će se dugoročno i dalje nastaviti trend "urbanizacije" i jačanja središnjih sadržaja grada Supetra kao prvog većeg žarišta, a s kojim su naselja općine Pučišća relativno dobro povezana.

Sustav naselja i središnjih funkcija u dvije matrice

Zbog funkcije sekundarnog stanovanja (boravka „vikendaša“ ljeti, te u ranu jesen i proljeće), broj ljudi na obalnom području općine se mijenja tijekom godine. Ovo pokazuje razinu opterećenja i zahtjeva koji se postavljaju pred ukupnu infrastrukturu otoka – kako onu fizičku, tako i društvenu. U vezi s tim, funkcija sekundarnog stanovanja formira dvije matrice odnosa: stalnih - "zimskih" i povremenih - "ljetnih".

U skladu s tim sustav naselja i sustav središnjih funkcija ostvarivati će se kroz dva modela i to:

- stalni, tradicionalni i "zimski" model kada funkcija povremenog boravka nije izražena
- povremeni, sezonski "ljetni" model kada je izražena funkcija povremenog boravka.

U povremenom modelu sustava naselja, kada je izražena funkcija povremenog boravka u vrijeme turističke sezone, razmještaj stanovništva je bitno izmijenjen u odnosu na "zimsko" razdoblje. U "ljetnom" razdoblju dolazi do povećanja stanovništva naročito u Pučišćima. Uzimajući u obzir i turiste, koji su u najvećem broju smješteni na obali može se očekivati boravak na obali čak 70% svih kategorija osoba koji borave na području općine. Promjena strukture razmještaja stanovništva u "ljetnom" razdoblju u odnosu na "zimsko" nužno dovodi do uvećane potražnje za središnjim funkcijama radi zadovoljavanja svakodnevnih potreba osoba na obali. Stoga je potrebno sustav naselja i sustav središnjih funkcija prilagoditi "ljetnom režimu" života na otoku, kao vršnom⁶.

Ova obilježja velike neravnomjernosti korištenja prostora uzrokuju probleme u dimenzioniranju javnih službi kako u pogledu institucionalnih rješena tako i u tehnološko tehničkom aspektu pružanja javnih usluga.

⁶ Mogu se naglasiti probleme u velikoj razlici u intenzitetu cestovnog prometa, probleme u dimenzioniranju površina za parkirališta, organizaciju prometa u luci (komunalni-domaći vezovi ljeti uzmiču u odnosu na nautičke), organizacija prikupljanja i odvoza otpada koja je dimenzionirana prema vršnom kapacitetu, gust autobusni posebno izletnički promet i sl.

3. Gospodarske djelatnosti

Otok Brač svojim geografskim položajem, veličinom, konfiguracijom terena i ostalim prirodnim datostima posjeduje gospodarske i društvene mogućnosti za uključivanje u gospodarske tokove šireg okruženja. Današnji nivo i struktura gospodarstva općine Pučišća ukazuje na opću gospodarsku nerazvijenost, nedovoljni stupanj proizvodnosti i efikasnosti, nedovoljno razvijenu proizvodnu strukturu, te uvjetovanost i međuzavisnost demografske osnove i gospodarstva. Gospodarske djelatnosti u općini Pučišća, njihov raspored, značaj i međudnosi uvjetovani su s jedne strane prirodnim resursima, a s druge povijesnim razvitkom i tradicijom.

Najznačajnija privredna djelatnost Pučišća svakako je kamenarstvo (proizvodnja arhitektonsko-građevnog kamena). To je praktički jedina industrijska djelatnost u općini stoga se gospodarska struktura može se okarakterizirati kao gotovo monokulturna. Promet, trgovina i ostale uslužne djelatnosti u funkciji su osnovnih privrednih djelatnosti i potreba lokalnog stanovništva. Poljoprivreda, te turizam i ugostiteljstvo, predstavljaju dvije djelatnosti koje imaju značaj relativno samostalnih dopunskih ekonomskih djelatnosti.

Tablica 18. Zaposleni u pravnim osobama (prema NKD-u) u 2010.

Djelatnosti prema NKD	Broj	Udio %
Šumarstvo i poljoprivreda	2	0,4
Rudarstvo		0,0
Prerađivačka industrija	270	58,8
Opskrba energijom i vodom	40	8,7
Građevinarstvo		0,0
Trgovina	17	3,7
Hoteli i restorani	12	2,6
Prijevoz i veze, skladištenje	20	4,4
Financijsko poslovanje		0,0
Poslovanje nekretninama		0,0
Stručne, tehničke i administrativne djelatnosti	2	0,4
Javna uprava	9	2,0
Obrazovanje	85	18,5
Zdravstvo i soc.skrb		0,0
Ostale uslužne djelatnosti	2	0,4
UKUPNO	459	100,0

Izvor: Podaci za LAG, 2011.

Iz gornje tablice vidljivo je da je najveći broj zaposlenih 2010. godine bio u prerađivačkoj industriji ("Jadranskamen") oko 58,8% i u obrazovanju 18,5% (osnovna i srednja škola).

Industrija

U Pučišćima je, od svih industrijskih grana, zastupljeno praktički samo kamenarstvo, koje ovdje ima stoljetnu tradiciju. Cjelokupna kamenarska proizvodnja može se svrstati u nekoliko kategorija, različitih kako po vrsti proizvoda, tehnologiji i organizaciji rada, tako i karakteristikama tržišta, te znanjima i vještinama koje zahtijevaju: industrijska (velikoserijska) proizvodnja poluproizvoda i gotovih proizvoda (arhitektonsko- građevinskog kamena); maloserijska proizvodnja i industrijsko

klesarstvo; zanatska proizvodnja (klesarstvo) i ugradnja proizvoda od kamena; ukrasni proizvodi i suveniri od kamena i umjetničko zanatstvo i restauratorski radovi u kamenu.

Pučišća imaju praktički najveću koncentraciju kapaciteta eksploatacije i prerade arhitektonsko-građevnog kamena u Hrvatskoj. Primijenjena tehnologija zahtijeva kontinuiranu modernizaciju, kako bi se, zajedno s kvalitetom ležišta i materijala, omogućilo udovoljavanje svjetskim kriterijima kvalitete proizvoda, a također i uklapanje u cijene na svjetskom tržištu.

Primjenom suvremene tehnologije i racionalizacijom broja zaposlenih (značajno uvjetovano gospodarskom krizom zadnjih godina), produktivnost rada također teži onoj u Europi. Razina organizacije rada može se još unaprijediti, naročito u preradi i pratećim službama.

Ova specifičnost i tradicija Bračkog kamenarstva akceptirana je i u Zakonu o prostornom uređenju i gradnji gdje se vađenje kamena u većim količinama dopušta jedino na otoku Braču u okviru ZOP-a.

Poduzeće "Jadrnkamen" dugo je vremena bilo jedini organizirani i legalni nositelj kamenarstva u Pučišćima. Eksploatacija i prerada kamena u okvirima "Jadrnkamena" bili su koncentrirani na jednom ograničenom području, a razvijali su se postupno i planski. Pojavom privatne inicijative na tom planu javlja se niz problema. Otvaraju se eksploatacijski kopovi na raspršenim lokacijama, bez prethodnih istražnih radova, bez odgovarajuće tehnologije eksploatacije i potrebne zaštite na radu, te, u krajnjem slučaju, i bez neophodnih mjera zaštite okoliša. Smještaj preradbenih pogona u vlasništvu privatnih poduzetnika također je potpuno neprimjeren i nalazi se, uglavnom, unutar rezidencijalne zone, što rezultira značajnim zagađenjem okoline (buka, prašina, otpad), opterećenjem urbane infrastrukture, a istodobno sputava same poduzetnike u radu i razvijanju svoje djelatnosti. Ovo je svakako posljedica stihijskog i često polulegalnog rada individualnih poduzetnika, koji su s druge strane na to bili prisiljeni zbog nedostatka lokacija primjerenih za obavljanje njihove djelatnosti odnosno nepostojanja odgovarajućih prostorno-planskih pretpostavki.

U važećem PPUO Pučišća unutar površina za iskorištavanje mineralnih sirovina utvrđenih u PPSDŽ, određena su postojeća eksploatacijska polja kamenoloma (E3) polja ukupne površine 230,913 ha, utvrđena su i tri istražna prostora površine 81,954 ha.

Tablica 19. Površine za iskorištavanje mineralnih sirovina - kamenolomi («E3») prema PPUO PUČIŠĆA

	Naziv eksploatacijskog polja (E3)	Površina ha	Aktivnost
1.	"Pučišća (Punta)"	146,021	AKTIVNO
2.	"Lozna"	49,958	
3.	"Bračuta"	5,36	AKTIVNO
4.	"Krušev Dolac"	19,5	
5.	"Bratiža - Nakal - Potok - Istok"	1,49	
6.	"Bratiža - Nakal - Potok - Zapad"	1,853	
7.	"Bratiža - Nakal - Maslenica"	2,952	AKTIVNO
8.	"Dolac"	2,934	
9.	"Kalina I"	0,235	
10.	"Kalina II"	0,61	
	UKUPNO	230,913	

Planom su navedene površine određene za iskorištavanje arhitektonskog građevnog kamena, unutar kojih je moguća samo primarna obrada kamena. Iznimno, unutar površine «Pučišća (Punta)» postojeće građevine za preradu kamena (hale itd.) planom se dopušta i nadalje koristiti na postojeći način te rekonstruirati radi nužnih poboljšanja uvjeta rada proizvodnje i obrade (skladišta, sanitarni prostor, agregati i sl.).

U sada važećem PPSDŽ predviđeno je 6 površina za iskorištavanje mineralnih sirovina na području općine ukupne površine 333,85 ha.

Prostornim planom definirane su i površine za istražne prostore mineralnih sirovina.

Tablica 20. Površine istražnih prostora mineralnih sirovina - kamenolomi («Ex»)

	Naziv istražnog prostora (Ex)	Površina ha
1.	"Bračuta"	17,19
2.	"Bratiža Nakal Dolac"	42,187
3.	"Kalina"	22,577
	UKUPNO	81,954

Aktivna polja su Pučišća (146,021 ha), Bratiža-Nakal-Maslenica i Bračuta te djelomično Kalina, a ostala polja su uglavnom neaktivna ili u pripremi.

Prostornim planom uređenja općine Pučišća, na temelju kriterija iz PPSDŽ određuje se mogućnost daljnje eksploatacije ili se određuju eksploatacija polja unutar utvrđenih područja za istraživanje.

Općina je u sklopu izmjena i dopuna PPSDŽ uz sudjelovanje zainteresiranih dionika ⁷ izradila *Elaborat potencijalnih površina za iskorištavanje arhitektonsko-građevnog kamena na području općine Pučišća* ⁸ te je nakon provedene javne rasprave, a prije donošenja PPSDŽ-a prihvaćeno ukupno proširenje površina za iskorištavanje mineralnih sirovina na području općine za cca 100 ha.

Osnovne teškoće u daljnjem razvoju kamenarstva (osim monopola Jadrankamena koji je kao najveći subjekt na području općine prije gore navedenog proširenja ugovorom o koncesiji zauzima 195.979 od ukupno 230.913 ha eksploatacijskih polja) ⁹ ogledaju se u slijedećem: složena zakonska regulativa

kojom se uređuje pribavljanje lokacijske dozvole za eksploataciju, česte izmjene zakona o rudarstvu i uredbi o naknadama, dugotrajni i skupi postupak izrade studije o utjecaju na okoliš, sanacija kamenoloma po završetku eksploatacije, složeno rješavanje imovinsko - pravnih odnosa na zemljištu za eksploataciju, odlaganje viška materijala od iskopa (otpad - jalovina i dio tehničkog kamena), nekonkurentnost otočnog gospodarstva u odnosu na subjekte na kopnu zbog cijene trajektog prijevoza te nedostatak odgovarajuće prometne i druge infrastrukture (energetika, vodoopskrba,

PPUO-om Pučišća predviđena je izgradnja luke posebne namjene „Veselje“ (LI), a izmjenama PPSDŽ izgradnja prometnice Pučišća-Povlja s odvojkom za luku „Veselje“ i pratećom infrastrukturom. Realizacijom ova dva projekta i usvajanjem izmjena i dopuna PPSDŽ i PPUO Pučišća u značajnoj mjeri bi se povećala konkurentnost i omogućio brži razvoj ove djelatnosti.

⁷ Anketiralo se gospodarske subjekte i potencijalne investitore kako bi se utvrdio interes i potreba za planiranjem novih prostora za eksploataciju. Ukupno pet gospodarskih subjekata dalo je svoje prijedloge koji su valorizirani i predloženi u postupku izmjena PPSDŽ, (*Obrazloženje problematike provedbe PPUO Pučišća, Općina Pučišća, veljača, 2013.*)

⁸ Izrađivač: mr.sc. Tamara Plastić, travanj 2011., (*Isto*).

⁹ "Jadrankamen" zbog lošeg, nedomaćinskog upravljanja nije racionalno i svrhovito koristio prirodne resurse na korist šire zajednice, a od ožujka 2012. godine nalazi se u stečaju s preustrojem.

Poljoprivreda

Poljoprivreda je tradicionalna djelatnost stanovnika Pučišća. Nekada je, kao i svugdje na otoku, predstavljala osnovni izvor prihoda velikog dijela stanovništva. Ona je danas dopunska djelatnost i dopunski izvor prihoda.

U strukturi poljoprivredne proizvodnje dominiraju tradicionalne mediteranske kulture, kao što su maslina, vinova loza, višnja maraska. Ostale kulture (kao mandarina, kivi, šipak itd.) tek su sporadično zastupljene i nisu dale vrjednije rezultate, u prvom redu zbog izrazito nepovoljne klime (ljetne suše i vrućine, te izloženosti buri) i neodgovarajućeg zemljišta. Povrtlarske kulture uzgajaju se uglavnom na okućnicama i za vlastite potrebe. Što se tiče načina obrade i pripreme tla, može se reći da su na relativno niskoj razini.

Tablica 21. Poljoprivredna kućanstva i korišteno zemljište

Broj poljoprivrednih kućanstava	394
Ukupno raspoloživa površina poljoprivrednog zemljišta u ha	1710 ha
Korišteno poljoprivredno zemljište u ha	1290 ha
Broj parcela korištenog poljoprivrednog zemljišta	1864

Izvor: DZS (Popis poljoprivrede 2003.)

Struktura površina katastarskih općina općine Pučišća, a time poljodjelskih i ostalih površina, prikazana je u donjoj tablici.

Tablica 22. Struktura površina katastarskih općina općine Pučišća

Katastarske općine	oranice	maslinici/ voćnjaci	vinogradi	pašnjaci	šume	ukupno
Pučišća	45,4	124,3	40,6	2957,7	934,3	4102,4
Pražnica	28,5	68,8	18,9	1701	474,5	2291,7
Gornji Humac	59,8	4,7	17	2000,9	1552	3634,4
UKUPNO	133,7	197,8	76,5	6659,6	2960,8	10028,5

Izvor: PPUO Pučišća, (2009..)

Struktura korištenog poljoprivrednog zemljišta data je u donjoj tablici.

Tablica 23. Korišteno poljoprivredno zemljište

	ukupno	oranice i vrtovi	povrtnjaci /okućnice	livade	pašnjaci	voćnjaci	vinogradi	neobrađe- no poljp.	šumsko
Površina ha	1289,98	12,35	5,12	9,96	1118,56	120,42	23,57	87,64	322,5
Udio (%)	100	0,96	0,40	0,77	86,71	9,34	1,83	6,79	25,00

Izvor: DZS (Popis poljoprivrede 2003.)

Prema popisu poljoprivrede korištenje poljoprivredne površine iznose 1289,98 ha. Površine na kojima se odvija ikakva poljoprivredna proizvodnja (oranice i vrtovi, povrtnjaci i okućnice, maslinici i voćnjaci, te vinogradi) zauzimaju 161,4 ha, što čini 40% od površina tih katastarskih kultura (408,1 ha) iz tablice 23.

Na korištenim poljoprivrednim zemljištem prema popisu poljoprivrede iz 2003. bilo je zasađeno:

- trsova vinove loze 135.000;
- stabala maslina 33.922;

- stabala trešanja 364;
- stabala smokava 480;
- stabala badema 439 i
- stabala citrusa 512.

Stočarstvo je orijentirano na uzgoj stoke sitnoga zuba, pretežno ovaca (na širem području općine Pučišća). U globalu ono nema veće komercijalno značenje iako bi se započetim postupcima brendiranja bračkog sira i janječeg mesa te udruživanjem proizvođača moglo postizati i značajnije ekonomske rezultate.

Tablica 24. Podaci o broju grla stoke za poljoprivredna gospodarstva

govedo	kokoši/pilići	konji	koze	magarci/ mule/ mazge	ovce	Ukupno
14	-	52	123	13	5.334	5.536

Izvor: APPRRR 2012.

Ribarstvo također nema nekog komercijalnog značaja za stanovnike Pučišća, te se ulov ribe i ostalih plodova mora koristi gotovo isključivo u prehrani u domaćinstvu.

Prostornim planom općine planira se u uvali Luke određena površina mora za uzgoj školjkaša, izdana je i jedna lokacijska dozvola za tu namjenu.

Kao ključni faktor u poticanju razvoja poljoprivrede ističe se izgradnja guste mreže gospodarskih prometnica – poljskih puteva, uz poštovanje postojeće parcelacije sa suhozidima koji su posebna ambijentalna vrijednost tradicijske baštine.

PPUO-om Pučišća se za poljoprivredu pretpostavlja kako će zadržati karakter dopunske djelatnosti te da ne treba očekivati veći porast njena značenja u ukupnoj gospodarskoj strukturi. Planske odredbe za gradnju izvan građevinskih područja omogućuju i detaljno reguliraju izgradnju pojedinačnih gospodarskih objekata u funkciji obavljanja poljoprivredne i stočarske djelatnosti uz mogućnost povezivanja prijavljenih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava s pružanjem ugostiteljskih i turističkih usluga u okviru vlastitog seljačkog domaćinstva (agro-turizam). Međutim, u tom smislu potrebno je preispitati restriktivne planske odredbe (koje govore o ukupnoj površini parcele, udaljenosti od mora, stupnju obrade zemljišta, kao i o ukupnoj površini poljskih kućica), a s druge strane dati naglasak i pooštriti odredbe koje govore o tradicionalnom stilu gradnje, obliku tj. odnosu tlocrtne projekcije, orijentaciji i građevnom materijalu. U smislu razvoja seoskog (eko) turizma, nameće se potreba utvrđivanja mogućnosti gradnje sklopa više manjih kućica na jednoj čestici u stilu nekadašnjih pastirskih naselja.

Posebno se naglašava činjenica kako stočarstvo na području općine ima znatne mogućnosti razvoja, osobito uzgoj ovaca i koza - plasman mesa, kože i vune, proizvodnja sira, prerada poljoprivrednih proizvoda itd.. Ovim izvješćem navedene tipove izdvojenih „gospodarskih zona“ treba shvatiti i kao podršku takvim mogućnostima razvoja.

U valoriziranju poljoprivredne djelatnosti posebno treba naglasiti mogućnost povezivanja poljoprivredne proizvodnje i turističke djelatnosti, kao jedan od potencijalnih putova plasmana

poljoprivrednih proizvoda i preradevina s jedne, te obogaćivanja specifične turističke slike Pučišća, s druge strane.

Turizam i ugostiteljstvo

Turizam i ugostiteljstvo su danas u općini tek sporedne djelatnosti iako imaju snažan strateški potencijal u smislu diversifikacije djelatnosti, otklona od monostrukturne orijentacije i održivog razvoja lokalne zajednice. Kulturne znamenitosti, kamenarska tradicija, ljepota krajolika i jedinstvena urbanistička vrijednost naselja nisu odgovarajuće kapitalizirane kroz razvoj turizma. Zbog tradicionalnog industrijskog i konzervativnog okruženja koje se opiralo promjenama načinu života pojavio se evidentan deficit smještajnih kapaciteta kao i ugostiteljskih, kulturnih i zabavnih sadržaja koji bi slijedili razvitak turističke djelatnosti. Kao veću prepreku u razvoju turizma prepoznaje se činjenica da je unatoč velikoj duljini obale, ako se izuzme sama uvala naselja Pučišća, ista potpuno prometno nepristupačna i turistima nedostupna osim morskim putem.

Osnovne podatke o turističkoj djelatnosti dati su u donjoj tablici.

Tablica 25. Osnovni podaci o turističkoj djelatnosti.

Godine	Broj kreveta	Dolasci			Noćenja		
		ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani
2010.	392	1647	458	1189	12011	3547	8464
2011.	392*	2289	583	1706	14732	4460	10272
Promjena %		39,0	27,3	43,5	22,7	25,7	21,4

* Napomena: Za 2011. nema podatka o broju kreveta pa se uzima kao nepromijenjen.

Iz gornje tablice vidljivo je da je u 2011. u odnosu na 2010. došlo do povećanja turističkog prometa.

U privatnom smještaju u naselju Pučišća postoji oko 50 soba i 60 apartmana, a u centru naselja postojeći je i Hotel Porat s 15 soba (45 kreveta – neuređen, povremeno radi kao omladinski hostel), Hotel Palača Dešković (nastao obnovom i prenamjenom kasnorenesansne palače - registriranog kulturnog dobra - obitelji Dešković u hotel s 4 zvjezdice) s 13 dvokrevetnih soba i sa 2 dvosobna suite-a, a u sezoni radi i Omladinski hostel Klesarske škole. Smještajni kapaciteti u privatnom smještaju u naseljima Praznica i Gornji Humac gotovo ne postoje ili nisu kategorizirani, osim objekta u sklopu TZ Gornji Humac.

Postoji mogućnost povećanja broja angažiranih ležajeva u privatnom smještaju te pomak prema višim kategorijama. U današnjoj ponudi dominiraju kapaciteti nižih kategorija.

Razvojnim razmišljanjima ide se za povećanje turističkih kapaciteta kako u samim naseljima tako i u zasebnim turističkim područjima.

U prostornom planu uređenja općine Pučišća, pored mogućnosti izgradnje turističkih kapaciteta u zonama mješovite namjene sukladno važećem prostornom planu županije planine su turističke zone kao zone isključive namjene. Postojeći PPUO Pučišća predviđa izgradnju izdvojene turističke zone „Česminova“ tipa T2, veličine 8.97 ha sa kapacitetom 800 kreveta. Planirane su i zone „Stipanska luka – istok“ (T1, 200 kreveta), „Stipanska luka–zapad“ (T4, 60 kreveta), obje unutar GPN-a Pučišća te zona „Gornji Humac“ (T4, 60 m kreveta) kao izdvojena zona naselja Gornji Humac sa 60 kreveta i ona je jedina najvećim dijelom izgrađena.

Tablica 26. Pregled površina ugostiteljsko-turističke namjene s planiranim kapacitetima

IZDVOJENO GRAĐEVINSKO PODRUČJE UGOSTITELJSKO TURISTIČKE NAMJENE				
NAZIV TURISTIČKE ZONE	NASELJE	TIP T1- hotel T2 - turističko naselje	MAKSIMALNI BROJ KREVETA	UKUPNA POVRŠINA
TZ "Česminova"	Pučišća	T2	800	8,97 ha
GRAĐEVINSKO PODRUČJE UGOSTITELJSKO TURISTIČKE NAMJENE UNUTAR GPN				
TZ "Stipanska luka - istok"	Pučišća	T1	200	3,39
TZ "Stipanska luka -zapađ"	Pučišća	T4	60	0,94
TZ "Gornji Humac"	Gornji Humac	T4	60	1,01

Obzirom da izostaje realizacija turističkih sadržaja u turističkim zonama, opravdano se otvaraju pitanja preispitivanja planiranih turističkih zona.

U prvom redu radi se o TZ „Česminova“ koja je kontinuirano planirana u dokumentima prostornog uređenja od 1972. godine, međutim, za istu do danas nije bilo ozbiljnog interesa investitora. Obzirom na konfiguraciju terena, oblik zone i zakonsku odredbu o zabrani gradnje smještajnih kapaciteta unutar pojasa udaljenosti 100 m od obale, ova zona nema uvjeta za realizaciju planiranih sadržaja.

Općina Pučišća je prijedlogom načelnika verificiranog od Općinskog vijeća općine Pučišća sukladno rezultatima „Studije vrednovanja s prijedlogom kriterija za planiranje izdvojenih zona ugostiteljsko-turističke namjene unutar ZOP-a SDŽ“ (prema kojima se ova zona boduje sa 563 negativna boda i ocjenjuje nepovoljnom u smislu postojanja uvjeta za realizaciju planiranih sadržaja) u postupku izmjena i dopuna PPSDŽ predložila brisanje ove zone i planiranje nove turističke zone „Luke“. Prijedlog je potkrijepljen Studijom prostornih mogućnosti¹⁰, a predviđa formiranje zone tipa T2, površine 17 ha i kapaciteta 700 kreveta u uvali Luke, uz izgradnju pristana sa cca. 50 plovila. Prijedlog je uvršten u konačni prijedlog IDPPŽ.

Uvala Luke je najveći turistički potencijal općine koji je za sada izuzetno loše iskorišten, prvenstveno zbog izoliranosti, odnosno činjenice da ne postoji izravna cestovna prometna veza sa Pučišćima. Zbog toga je to područje usmjereno na nautički turizam (sidrište i privez) sa jednim restoranom i jednim seljačkim domaćinstvom te marikulturom (jedna manja lokacija za uzgoj školjaka). U posljednjih desetak godina probijeno je nekoliko „divljih“ makadamskih i jedan protupožarni put (duljine 6 km) koji su uglavnom orijentirani na državnu cestu između Gornjeg Humca i Selaca, a jedini put prema Pučišćima vodi preko privatnog posjeda. Na taj način događa se trajna i nekontrolirana devastacija prostora bez odgovarajućeg urbanističkog koncepta i usmjerenja na gospodarski interes šire zajednice.

TZ „Stipanska luka - istok“ planirana je kao zona tipa T1 sa 200 kreveta i 20 vezova za nautičare na području napuštenog pogona prerade kamena, ukupne površine 3,4 ha. Radi se o bivšem pogonu za obradu kamena tvrtke Jadrankamen d.d. sa riješenim imovinsko-pravnim statusom zemljišta i utvrđenom granicom pomorskog dobra koji je napušten već više od 10 godina i kao takav ozbiljno

¹⁰ Studija sagledava sve prostorno-planske i ekonomske aspekte buduće zone, izgradnju potrebne infrastrukture te potrebnu radnu snagu. Tako se predviđa izgradnja ukupno 700 smještajnih jedinica od čega 200 u hotelskom smještaju, a ostatak u samostalnim objektima, prateće ugostiteljske, gospodarske i sportske sadržaje, pristan za oko 50 plovila te prirodne i uređene plaže. Inducirano u realizaciji projekta planira se angažman do 300 zaposlenika, a trajno u samom turističkom naselju 140 zaposlenih (izrađivač: AGZ d.o.o. Omiš).

nagrđuje okoliš. Područje je dobro opremljeno komunalnom infrastrukturom, određena je granica pomorskog dobra, luka ima izvrsna maritimna svojstva i povoljan položaj u odnosu na naselje pa postoje solidni uvjeti za realizaciju planiranih sadržaja. Međutim, kao prepreka realizaciji postavlja se pitanje opravdanosti ulaganja bez omogućavanja planiranja većeg broja nautičkih vezova. Stoga sadašnje prostorno-plansko rješeno ne zadovoljava sa cjelovitošću i komplementarnošću sadržaja, jer je uz smještajne kapacitete ova iznimno zaštićena i sigurna luka u maritimnom smislu izuzetno pogodna za nautički turizam.¹¹ Sagledavajući sve prednosti i nedostatke vezane za izgradnju lučice nautičkog turizma sa pratećim sadržajima, uz sagledavanje maksimalni prostornih mogućnosti za luku koje se kreću oko 220 vezova Općina Pučišća predložila je skromniju varijantu, i to: u okviru postojeće zone T1 na površini od cca 2 ha i dijelu akvatorija uvale Stipanska luka planirati luku nautičkog turizma kapaciteta do 130 vezova uz prateće ugostiteljske i hotelske sadržaje na kopnenom dijelu.¹² Prijedlog je uvršten u prijedlog IDPPSDŽ u ovoj fazi postupka.

TZ „Stipanska luka-zapad“ zahtijeva novo razmatranje budući kategorija T4 više ne postoji u pozitivnim propisima.

Nautički turizam kao sve zastupljeniji vid turizma prisutan je u uvali Pučišća, o kojoj se ljeti dnevno nalazi 15 do 20 plovila. Poduzimaju se aktivnosti u pravcu unapređivanja djelatnosti nautičkog turizma (izgradnja javnog sanitarnog čvora sa tuševima za nautičare). U narednom razdoblju nužno je potrebno je osigurati dodatne pretpostavke za jačanje nautičkog turizma u Pučišćima uz poštovanje zahtjeva zaštite morskog okoliša.

Obrt

Broj obrtnika na dan 31.12.2011. na području općine Pučišća - 72 aktivna obrta¹³.

Trgovina i ostale uslužne djelatnosti

U strukturi trgovine dominira trgovina prehrambenim artiklima i robom široke potrošnje - sve za lokalne potrebe. Privatna je inicijativa u trgovini uzela znatnog maha krajem 80-tih godina. U 90 - tim je, međutim, došlo do zatvaranja dijela privatnih prodavaonica, ali je interes i potencijal privatnog poduzetništva u ovoj djelatnosti jasan i dokazan, pa je za očekivati njen ponovni rast. Potencijalno područje na kojem već postoje izgrađeni kapaciteti za djelatnost trgovine je i Gospodarska zona Pučišća u neposrednoj blizini naselja.

Gospodarsko-poslovne zone

Radi poticanja razvoja gospodarstva i napuštanja monofunkcionalnog modela gospodarstva u općini Pučišća PPUO su određene površina za isključivu gospodarsku - poslovnu namjenu.

¹¹ Pučiška uvala i sada bilježi značajan nautički promet (*Obrazloženje problematike provedbe PPUO Pučišća, Općina Pučišća, veljača, 2013.*)

¹² Isto.

¹³ Izvor: Ured državne uprave, Ispostava Supetar.

Tablica 27. Planirane poslovne zone u PPUO

	Naziv površine i tip	Površina zone - ha	Status
1	"Pučišća" - K4	3,06	Aktivna i perspektivna za proširenje
2	"Konopikova" - K4	2,41	Izgrađena, jedan vlasnik, djelomično aktivna
3	"Pražnica" - K4	14,29	Neizgrađena, uvjetno perspektivna
4	"Bračuta" - K5	1,77	Manjim dijelom izgrađena, jedan vlasnik
5	"Mladinje brdo" - K5	5,89	Dva poslovna subjekta, perspektiva upitna
6	"Makova glavica" - K5	1,72	Izgrađena, aktivna, jedan vlasnik
7	"Maslenica" - K5	0,29	Izgrađena, aktivna, jedan vlasnik
8	"Rašeljka-Njivice" - K5	1,82	Neizgrađena, perspektiva upitna
9	"Veselje" - K6	0,23	UPU, Lokacijska dozvola, perspektivna
	UKUPNO	31,5	

Sve navedene površine utvrđene su kao površine izvan naselja za izdvojenu namjenu, odnosno razgraničene kao izdvojena građevinska područja. Na površinama isključive gospodarske-poslovne namjene utvrđenim ovim Planom, moguće je planirati i graditi. i to: unutar tipa "K4" - proizvodno-prerađivačke, trgovačke i prateće djelatnosti¹⁴, unutar tipa "K5" - proizvodno-prerađivačke djelatnosti» - površine prvenstveno utvrđene radi smještaja djelatnosti obrade kamena (kamenoklesarske radionice), uz mogućnost smještaja i drugih prerađivačkih djelatnosti, skladišta i servisa; unutar tipa "K6" - kopneni dio trgovačko - industrijske luke¹⁵ u funkciji pristana za teretne brodove.

Građevinsko područje za gospodarsku-poslovnu namjenu "Pražnica" (K4), smješteno uz trasu D-113 je najveća planirana zona površine 14,3 ha. Zona je planirana kao središte kamenarske industrije i kao servisna zona Aerodroma Brač te Bola kao turističkog središta (koje nema prostornih mogućnosti). U okviru ove površine, ovim Planom se predviđa i realizacija slobodne carinske zone (koju na prostoru općine planira PPSDŽ). Slobodna carinska zona se može utvrditi u cjelini, ili dijelu planirane površine «Pražnica». Ovim Planom utvrđene su i alternativne trase cesta kojima se ova površina (zona) može povezati s trgovačko-industrijskom lukom u uv. Veselje te kamenolomima u sjeveroistočnom dijelu općinskog područja¹⁶. Kriza u građevinarstvu te stečaj Jadrankamena, srednjoročno su isključili ovu zonu iz ozbiljnijeg razmatranja¹⁷.

Gospodarska zona "Mladinje brdo" iznad Pučišća za sada nema izglednu perspektivu obzirom na nepovoljan položaj u blizini naselja, složenu i skupu potrebnu infrastrukturu te relativno mali interes ulagača.

Gospodarska zona "Pučišća" (unutar UPU-a i GPN-a naselja Pučišća) najbolje je komunalno opremljena, nedavno je izgrađena i kvalitetna pristupna prometnica u sklopu rekonstrukcije križanja ŽC-6161 i ŽC-6193, ima povoljan položaj na periferiji mjesta te oko 40 % izgrađenosti sa dva veća i nekoliko manjih

¹⁴ Pretežito pogone proizvodnje, prerađivačke i obrade (prvenstveno vezane uz kamenarstvo, ali moguće i prehrambeno-prerađivačke i dr. djelatnosti), skladišta i servise, te prateće uredske, trgovačke i dr. uslužne sadržaje (uključivo i ugostiteljske - restoran, caffè i/ili sl. kao prateći sadržaj. (PPUO Pučišća, Arhitektonski fakultet-Sveučilišta u Zagrebu, zagreb, 2009.)

¹⁵ Površina razgraničena sukladno katastarskoj podlozi PPUO kao osnova za planiranje kopnenog prostora lučkog područja luke posebne namjene županijskog značaja - trgovačko-industrijske luke - u uvali Veselje - propisanim UPU-om.

¹⁶ PPUO Pučišća, Arhitektonski fakultet-Sveučilišta u Zagrebu, zagreb, 2009.

¹⁷ Obrazloženje problematike provedbe PPUO Pučišća, Općina Pučišća, veljača, 2013.

privrednih subjekata. Njezino daljnje opremanje je realno, izgledno i potrebno, a zadovoljilo bi gotovo sav srednjoročni interes investitora, prvenstveno kao servisno - skladišna zona te područje za manje radionice za obradu kamena.

U prijedlogu općine Pučišća u postupku izmjena i dopuna PPŽ predloženo je proširenje poslovne zone „Maslenica“ K5 zbog proširenja poslovanja.

Ostale gospodarske zone koriste i privatni poduzetnički subjekti, u kojima je smješten po jedan veći gospodarski subjekt i njihovo uređenje ovisi prvenstveno o financijskim i razvojnim mogućnostima tih subjekata. Posebni potencijal, obzirom na geoprometni položaj, konfiguraciju terena, postojeću infrastrukturu i interes ulagača ima područje bivše baze Viadukta kod Pražnica koje sada nije planirano, pa bi istu mogućnost trebalo ispitati kroz izmjene i dopune PPUO Pučišća.

4. Opremljenost prostora infrastrukturom

4.1. Promet i veze

Cestovni promet

Prema “Odluci o razvrstavanju javnih cesta” (NN br. 44/12 i 130/12) u Općini od postojeće cestovne infrastrukture postoje dvije državne ceste (D):

- D-113: Supetar - Nerežišće - Sumartin (trajektna luka) - 39,4 km
(prolazi: Supetar - Nerežišće - Pražnica - Gornji Humac - Općina Selca),
- D-115: G. Humac (D-113) - Bol 11,4 km

Osim navedenih državnih cesta u Općini postoje tri županijske ceste (Ž):

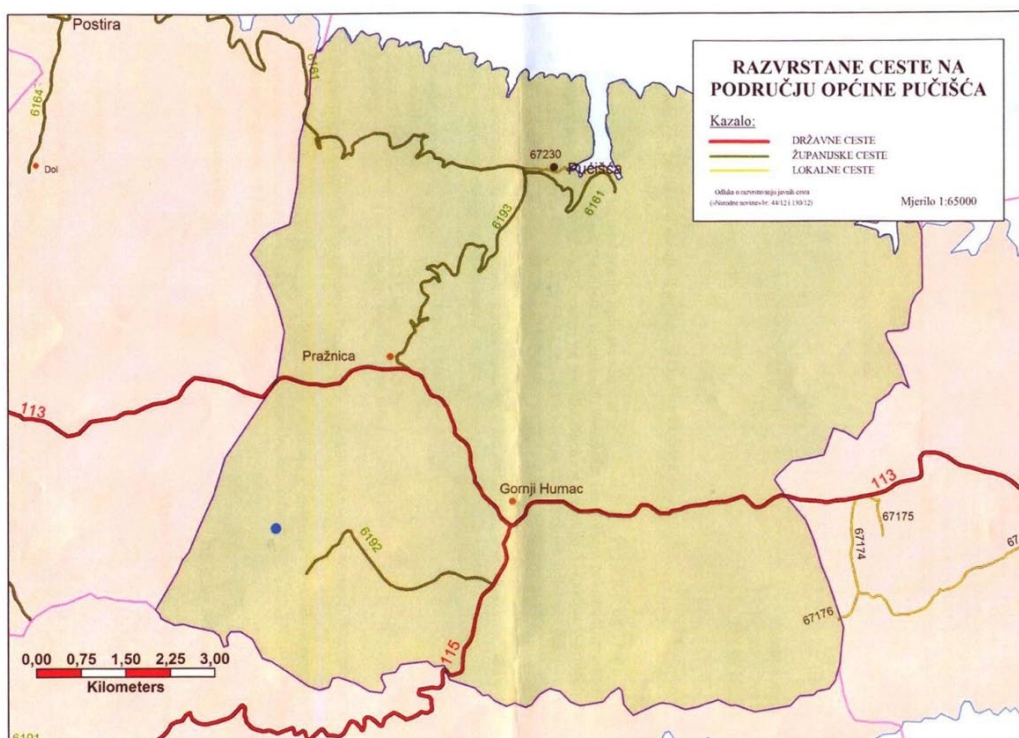
- Ž-6161: Supetar (D-113) - Postira - Pučišća (Ž-6193) - Stipanska luka - 25,7 km
- Ž-6192: Zračna luka Brač - D-115 - 4,0 km
- Ž-6193: Pučišća (Ž-6161) - Pražnica (D-113) - 6,6 km

U Općini postoje lokalne ceste (L):

- L-67176: Osrike (L-67174) - Podsmrčevik - 0,6 km (Podsmrčevik više nije dio Općine Pučišća – vidi sporazum Općine Pučišća i Općine Selca, te podatke DGU!!!)
- L-67230: Pučišća (Ž6161) - Pučiška luka 0,7 km

Prema podacima Hrvatskih cesta na temelju Odluke o razvrstavanju javnih cesta duljine razvrstanih cesta na području Općine Pučišća su:

- Državne ceste 13,65 km;
- Županijske ceste 13,98 i
- Lokalne ceste 33,86 km.

Kartogram 4 - Razvrstane ceste na području Općine Pučišća

Na području općine Pučišća planira se održavanje postojećih cesta, te aktivnosti sukladno planovima HC i ŽUC-a (od Pučišća-Stipanska luka-Povlja).

U općini postoji više nerazvrstanih cesta. Teško su prohodne. Prostornim planom uređenja općine Pučišća se planira njihovo uređenje te njihova prekategorizacija u višu kategoriju. Sve ostalo su ulice stambenog karaktera u izgrađenim zonama, poljodjelski putovi do poljodjelskih površina općine i sl.

Tijekom 2012. godine izvršena je rekonstrukcija križanja ŽC-6161 i ŽC-6193 (ulaz u Pučišća) na način da je izgrađen kružni tok sa pratećom infrastrukturom i cestovnim prilazom gospodarskoj zoni Pučišća. Na navedenim županijskim cestama intenzivno se postavlja zaštitna odbojna ograda kako bi se povećala sigurnost u prometu, a planirano je postavljanje 300 m ograde na LC-67230.

Prostornim planom je zadržana postojeća mreža državnih, županijskih i lokalnih cesta. "Odlukom o razvrstavanju javnih cesta" (NN br. 44/12 i 130/12) iz travnja 2012. godine produljena je cesta Ž-6161 do Stipanske luke kao dio buduće ceste Pučišća-Povlja, a u lokalnu cestu LC-67230 kategorizirana je cesta Pučišća-Pučišća luka. Temeljem posebnih zakona i propisanih uvjeta o sigurnosti odvijanja prometa na kritičnim dionicama planira se poboljšanja na trasama, a za Ž-6192 korekcija trase uz proširenje uzletno-sletne staze aerodroma (pri čemu je moguće rješenje prolaza Ž-6192 tunelom ispod piste). Kao produžetak Ž-6192, u skladu s PPSDŽ, planira se cesta od aerodroma «Brač» do državne ceste D-113 na granici s općinom Postira. Ovaj odsječak produžetka županijske ceste Ž-6192 skraćuje put do aerodroma «Brač» iz pravca zapadnih općina.

Osnovni prometni problem, osim relativno lošeg stanja prometnica i potrebe za njihovom kontinuiranom sukcesivnom rekonstrukcijom i sanacijom, je činjenica da ne postoji dužobalna cestovna veza između Pučišća i Povalja (općina Selca). Premda davno zamišljena, dužobalna cesta Supetar – Postira – Pučišća - Povlja nije nikad do kraja realizirana, odnosno nije izgrađen dio Pučišća - Povlja. Ova cesta ima i izraziti gospodarski, strateški karakter u svim segmentima razvoja općine,

posebno kad se u obzir uzme činjenica da jedini javni cestovni prilaz obali općina ima isključivo unutar pučiške uvale, što je ozbiljna prepreka snažnijem razvoju turizma i svih drugih djelatnosti vezanih uz more (ribarstvo, pomorstvo, marikultura).

Realno se nametnula potreba planiranja, projektiranja i izgradnje nove trase ceste Pučišća-Povlja, koja bi povezala ova dva naselja i dvije općine, osigurala kvalitetnu povezanost buduće luke Veselje sa eksploatacijskim poljima na sjeveroistočnoj strani općine i ostatkom otoka općenito, osigurala prometnu povezanost buduće turističke zone Luka te potaknula razvoj poljoprivrede na do sada uglavnom nepristupačnim područjima. Stoga je planiranje i izgradnja te ceste bio strateški interes Općine koja je u suradnji sa Općinom Selca usuglasila zajednički prijedlog trase. Budući je prijašnje idejno rješenje bilo nedovršeno, zastarjelo i neusklađeno sa novim potrebama, pristupilo se izradi novog idejnog rješenja¹⁸ za potrebe planiranja trase u Prostornom planu Županije. Na temelju postojećeg PPUO Pučišća postojale su pravne pretpostavke za odobrenje akta za gradnju prve dionice u duljini 4.825 m pa je za tu dionicu napravljen idejni projekt za lokacijsku dozvolu. U ožujku 2013. je izdana lokacijska dozvola te su od strane Županijske uprave za ceste pokrenuti postupci javne nabave za izradu glavnog projekta i parcelacijskog elaborata.

Kod nerazvrstanih cesta postoji problem održavanja i opremanja istih. Posebno je izražen problem izgradnje novih nerazvrstanih cesta na rubnim dijelovima naselja jer se tu radi o daleko složenijim i skupljim zahvatima za koje je potrebno riješiti imovinsko-pravne odnose i ishoditi odobrenje za građenje koje nerijetko mora sadržavati i elemente komunalne infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja otpadnih i oborinskih voda, javna rasvjeta, energetika, telekomunikacije).

Za rješavanje prometnog problema naselja, ali i kao temelj za urbanizaciju novih područja posebno su značajne tri prometnice unutar GPN-a Pučišća:

- obilazna cesta Tolija-Botak duljine cca 1.8 km
- cesta Solina-ŽC-6161 (na dionici Pučišća-Stipanska luka) duljine cca 600 m
- cesta unutar Gospodarske zone Pučišća duljine cca 250 m

Sve tri navedene ceste moraju sadržavati kompletnu komunalnu infrastrukturu.

Pomorski promet

U općini Pučišća postoji:

- morska luka za javni promet lokalnog značaja: luka "Pučišća"
- luka posebne namjene - športska luka: športska luka "Pučišća"

Općina Pučišća je s županijskim središtem Splitom povezana županijskom odnosno državnom cestom preko trajektne luke u Supetru.

Prostornim planom uređenja planiraju se sljedeće morske luke:

- luka otvorena za javni promet lokalnog značaja: luka "Pučišća"
- luke posebne namjene:

¹⁸ U planiranju i projektiranju ceste poseban naglasak potrebno je staviti na očuvanje prirodne i kulturne baštine, a samu cestu voditi na dovoljnoj udaljenosti od mora na način da ona s mora nije vidljiva, jasno, vodeći računa o konfiguraciji terena i tehničkim mogućnostima.

- trgovačko - industrijska luka (županijskog značaja) u uvali "Veselje"
- sportska luka "Pučišća"
- privezišta:
  - privez uz TL "Stipanska luka" - maksimalno ukupno 20 vezova za standardna plovila
  - privez u TZ "Luke"
- sidrište:
  - sidrište "Luke" - za maksimalno 10 standardnih plovila

Posebnu važnost za daljnji razvoj općine ima planirana trgovačko-industrijska luka u uvali "Veselje" za koje područje je donesen Urbanistički plan uređenja („Službeni glasnik općine Pučišća“, br: 4/11) i dobivena lokacijska dozvola za zahvat u prostor: „pristan broda-uređenje obalnog pojasa uvale Veselje“ (Klasa: UP/I-350-05/11-22/0062; URBROJ: 2181/1-11-07/2-12-0006; od 14.05.2012.).

Kao što je već navedeno u poglavlju Turizam i ugostiteljstvo, u tijeku izmjena i dopuna PPSDŽ predloženo je planiranje Luke nautičkog turizma kapaciteta 130 vezova u Stipanskoj luci.

Unutar lučkog područja luke Pučišća nameće se potreba uređenja obalnog pojasa na sjeveroistočnom dijelu luke (kod kupališta sv. Rok), kao i izgradnja sada neuređene obale na jugoistočnom dijelu lučkog područja (od Mosta Jurja Mladinića do kupališta Macel). U tom smislu Općina Pučišća izradila je odgovarajuće stručne podloge i idejna rješenja za pojedine zahvate.

U sustavu cestovnog i pomorskog prometa potrebo je, na osnovi analize potreba i valorizacije prostora, razmotriti moguće pozicije za izgradnju benzinskih postaja, kako onih za cestovni, tako i za nautički promet.

Zračni promet

Zračne veze općina ostvaruje preko zračne luke Brač (Veško Polje) na području općine Pučišća (k.o. Gornji Humac).

Zračna luka Brač, prema međunarodnim propisima spada u zračne luke 2C kategorije. Zauzima površinu od oko 400 000 m². Izgrađena je za potrebe domaćeg i međunarodnog zračnog prometa i pruža sve aerodromske usluge osim cargo usluga, prema vrijedećim propisima, te usluge na poseban zahtjev. Dužina uzletno - slijetne staze je 1320 m, a širina 30 m. Godišnje kroz zračnu luku Brač prođe oko 30 000 putnika. Autobusnim linijama povezana je sa Bolom (udaljen 13km) i Supetrom (udaljen 32km).

Potrebno je predvidjeti produljenje uzletno - sletne staze 500m, te za proširenje djelatnosti predvidjeti izgradnju pratećih sadržaja (čl.139. Odredbi za provođenje PPSDŽ).

Za proširenje djelatnosti na zračnom pristaništu treba planirati izgradnju skladišnog prostora (cargo objekta) te izgradnju još jedne spojnice (rulne staze).

U slučaju hitnosti na području Općine ne postoji uređeni helidrom. Nepotpuno uređen helidrom postoji u blizini naselja Pražnica koji je predviđen i Prostornim planom uređenja općine Pučišća u okviru površine za isključivu sportsko-rekreacijsku namjenu «Pražnica» – sportska igrališta (R3) ili na drugoj poziciji istočno od građevinskog područja naselja Pražnice (u tom slučaju, izvan građevinskog područja). U postupku izrade i donošenja obveznog UPU-a naselja Pražnice, kojim je obuhvaćena površina za sportska igrališta «Pražnica», potrebno je analizirati mogućnost uređenja interventnog helidroma.

4.2 . Pošta i telekomunikacije

U Općini postoje tri jedinice poštanske mreže:

- 21412 Pučišća,
- 21424 Pražnica
- 21414 Gornji Humac

Smatra se da postojeći kapaciteti zadovoljavaju sve potrebe, pa se ne planiraju proširenja poštanskih usluga.

Prostornih planom se planiraju povećanja kapaciteta telefonskih priključaka i poboljšanje kvalitete usluga.

Mobilne telekomunikacije pokrivaju uglavnom nastanjeni prostor Općine. U Općini su smještene:

- tri radiorelejne postaje, na brežuljku zapadno od naselja Pučišća (M. Bračuta), sjeverno od Gornjeg Humca (Sv. Marija), na aerodromu «Brač».
- jedna bazna radijska GSM i NTM postaja južno od naselja Pučišća.

Obzirom na potrebe razvoja telekomunikacija ukazuje se potreba planiranja dužobalnog spoja između područnih centrala smještenih u naseljima Pučišća i Postira.

Prema podacima HAKOM-a (siječanj, 2013.) na prostoru Općine Pučišća nalazi se 7 baznih postaja. Budući da bazne postaje različitih operatera mogu biti na istom antenskom stupu, nalaze se na ukupno 6 lokacija:

1. Antenski stupovi u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija (VIPnet, Tele2 i HT): 4 lokacije;
2. Antenski stupovi ostalih infrastrukturnih operatera: 1 lokacija;
3. Antenski prihvatni na postojećim objektima: 1 lokacija.

4.3. Elektroopskrba

Sustav elektroopskrbe u općini jednostavne je strukture.

Preko prostora Općine Postira prolazi dalekovod DV 35 kV kojim se preko trafostanice u Pučišćima TS 35/10 Općina snabdijeva električnom energijom koja se do otoka dovodi pomoću dva podmorska kabela 110 kV. Jedan kabel 110 kV dolazi u uvalu Prvija, a drugi u uvalu Lozna Mala sve u Općini Postira.

Zračni vod dalekovoda DV 35 kV iz pravca trafostanice TS 110/35 kV u Općini Nerežišća (preko općine Postira) snabdijeva električnom energijom Općinu i ujedno snabdijeva električnom energijom i općinu Selca istočno od općine Pučišća.

Na prostoru Općine Pučišća izgrađeni su slijedeći elektroenergetski objekti ¹⁹:

- 1 TS 35/10 kV ;
- 10 TS 10(20)/0,4 kV ;
- 8,0 km DV 35 kV na Fe - rešetkastom stupu ;
- 19,5 km DV 10(20)kV ;

¹⁹ HEP - DP Elektrodalmacija Split - pogon Brač (BROJ I ZNAK: 401309/OD/VjD/ 908/13, od 30.01.2013.).

- 17,0 km KB 10(20) kV ;
- 19,5 km niskonaponskih podzemnih kanala ;
- 14,6 km niskonaponske zračne mreže (SKS).

Razvojni planovi HEP - ODS d.o.o. usklađuju se i prate s razvojnim planovima jedinice lokalne samouprave.

Prema podacima HEP- Operator distribucijskog sustava d.o.o. - Elektrodalmacija Split, Služba za razvoj i investicije, odjel razvoja, Split daje se prikaz elektro energetske mreže na području općine Pučišća.

Tablica 28. Prikaz postojećih trafostanica

<i>Pripadnost</i>	<i>Oznaka</i>	<i>Naziv</i>	<i>Izvedba</i>	<i>Konstruktivski napon</i>	<i>Pogonski napon</i>
Brač	1TS101	PUČIŠĆA 5 (NOVA)	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS102	PRAŽNICA 2	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS105	GAZDAR	STS-C	10 kV	10 kV
Brač	1TS116	VRSALOVIĆ	STS-C	10 kV	10 kV
Brač	1TS130	PRAŽNICE 3	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS46	PRAŽNICA 1	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS48	PUČIŠĆA 1 (ŠKOLA)	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS49	PUČIŠĆA2 (SOLINE)	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS50	PUČIŠĆA 3 (BATAK)	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS51	LUKA	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS52	KUPINOVA	STS-C	10 kV	10 kV
Brač	1TS53	VESELJE	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS54	SIVAC	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS55	PUČIŠĆA 4 (LATEŠE BRDO)	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS56	PILANA	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS57	PUNTA	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS78	GORNJI HUMAC	slobodnostojeća	10 kV	10 kV
Brač	1TS97	PRAŽNICA 4	STS-C	10 kV	10 kV
Brač	1TS98	AERODROM	STS-C	10 kV	10 kV

<i>Organizacija</i>	<i>Oznaka</i>	<i>Naziv</i>	<i>Konstruktivski napon</i>	<i>Pogonski napon</i>
Brač	3TS4	PUČIŠĆA	35 kV	35 kV

Tablica 29. - Prikaz kablskih vodova visokog napona.

Pripadnost	Oznaka	Vrsta	Tip	Konstruktivski	Pogonski	Duljina (m)
				napon	napon	
Brač	1KV125/1		XHE 49-A 3x(1x185), 20 kV	20 kV	10 kV	375,133
Brač	1KV126/1		XHE 49-A 3x(1x185), 20 kV	20 kV	10 kV	348,53
Brač	1KV75/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	3.647,30
Brač	1KV76/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	36,13
Brač	1KV77/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	36,92
Brač	1KV78/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	292,35
Brač	1KV79/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	1.720,41
Brač	1KV80/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	679,64
Brač	1KV8002/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	314,73
Brač	1KV81/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	2.174,32
Brač	1KV82/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	309,05
Brač	1KV83/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	776,14
Brač	1KV84/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	613,82
Brač	1KV85/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	686,66
Brač	1KV85/2		XHE 49/24 3x120, 20 kV	20 kV	10 kV	319,92
Brač	1KV85/3		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	241,80
Brač	1KV85/4		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	76,92
Brač	1KV86/1		XHP 81-A 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	669,58
Brač	1KV87/1		EPHP 81-A 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	350,95
Brač	1KV88/1		XHE 49-A 3x(1x150), 20 kV	20 kV	10 kV	567,72
Brač	1KV89/1		XHP 81-A 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	322,89
Brač	1KV90/1	podzemna	EPHP 81-A 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	551,81
Brač	1KV9018/1	podzemna	XHE 49-A 3x(1x185), 20 kV	20 kV	10 kV	1.124,51
Brač	1KV9018/2	podzemna	XHE 49-A 3x(1x185), 20 kV	20 kV	10 kV	16,04
Brač	1KV9019/1	podzemna	XHE 49-A 3x(1x185), 20 kV	20 kV	10 kV	16,04
Brač	1KV9019/2	podzemna	XHE 49-A 3x(1x185), 20 kV	20 kV	10 kV	1.513,64
Brač	1KV91/1	podzemna	EPHP 81-A 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	553,20
Brač	1KV92/1	podzemna	IPO 13 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	238,56
Brač	1KV93/1	podzemna	IPO 13 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	249,59
Brač	1KV94/1	podzemna	XHP 81-A 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	272,10
Brač	1KV95/1	podzemna	XHP 81-A 3x150, 10 kV	10 kV	10 kV	296,44
Brač	1KV96/1	podzemna	XHP 48-A 3x(1x185), 35 kV	35 kV	10 kV	375,18
UKUPNO:						19,77 km

Tablica 30. Prikaz zračnih vodova visokog napona.

Pripadnost	Oznaka	Vrsta	Tip	Konstruktivski	Pogonski	Duljina (m)
				napon	napon	
Brač	1ZV55/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	1.719,45
Brač	1ZV56/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	706,96
Brač	1ZV57/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	49,76
Brač	1ZV58/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	683,99
Brač	1ZV59/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	1.196,29
Brač	1ZV60/1	nadzemna	Cu 3x35	10 kV	10 kV	719,53
Brač	1ZV61/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	762,43
Brač	1ZV61/2	nadzemna	Cu 3x35	10 kV	10 kV	1.198,77
Brač	1ZV61/3	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	1.427,14
Brač	1ZV62/1	nadzemna	Al-Fe 3x35/6	10 kV	10 kV	93,59
Brač	1ZV63/2	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	82,16
Brač	1ZV72/1	nadzemna		10 kV	10 kV	656,52
Brač	1ZV73/1	nadzemna	Al-Fe 3x120/20	35 kV	10 kV	6.546,75
Brač	1ZV74/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	1.100,81
Brač	1ZV75/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	180,96
Brač	1ZV76/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	637,98
Brač	1ZV77/1	nadzemna	Al-Fe 3x50/8	10 kV	10 kV	4.248,84
UKUPNO:						21,01 km
Brač	3ZV4/1	nadzemna	Al-Fe 3x120/20	35 kV	35 kV	6.388,04
UKUPNO:						6,39 km
Brač	3KV6/1	nadzemna	XHP 48-A 3x(1x185), 35 kV	35 kV	35 kV	484,21
UKUPNO:						0,48 km

Postojeći elektroopskrbni sustav je dobro razvijen i stalno se unapređuje. Zahvaljujući TS Pučišća 35/10 kV, stvoreni su dobri uvjeti za proširenje i stabilnost mreže. Unutar naselja kontinuirano se vrši demontaža nadzemne i postavljanje podzemne mreže niskog napona što pozitivno utječe na sigurnost napajanja, ali i na sam izgled i uređenost naselja.

U sklopu izgradnje ceste Pučišća-Povlja planirana je rekonstrukcija dijela 35 kV dalekovoda prema Selcima (800 m zračnog voda se postavlja u cestu kako bi se dalekovod udaljio od naselja i planirane prometnice). Također u sklopu istog projekta planira se postavljanje 10 kV kablskog voda u cijelost

dužini ceste što ima posebno značenje za napajanje eksploatacijskih polja, potencijalne turističke zone Luka, ali i poljoprivrednih gospodarstava uz trasu buduće ceste.

Prostornim planom uređenja općine Pučišća sustav elektroopskrbe ostaje u okviru postojeće strukture uz manja poboljšanja.

U Općini Pučišća planira se poboljšanje lokalnog razvoda:

- rekonstrukcija postojećih transformatorskih stanica (izmjenom ili dogradnjom) do eventualnog optimalnog kapaciteta,
- izgradnja nove mreže i novih trafostanica u planiranim stambenim, gospodarskim i turističkim zonama radi osiguranja njihove kvalitetne elektroopskrbe u budućnosti što će se odvijati sukladno ritmu njihovih realizacija.

Postavljanje elektroopkrbnih visokonaponskih (zračnih ili podzemnih) kao i potrebnih trafostanica obavljat će se u skladu s posebnim uvjetima Hrvatske Elektroprivrede. Širine zaštitnih koridora (pojaseva) moraju biti u skladu sa zakonom, pravilnicima i normama. Pri odabiru lokacije trafostanica treba voditi računa o tome da u budućnosti ne budu ograničavajući čimbenik izgradnji naselja, odnosno drugim infrastrukturnim zgradama.

U tijeku izmjena i dopuna PPSDŽ predloženo je i u ovoj fazi usvojeno ucrtavanje područja za obnovljive izvore energije (fotonaponske solarne elektrane uz DC-113 na granici Općina Pučišća i Selca). Ukupna površina potencijalnog područja je 400 ha pri čemu se veći dio (oko dvije trećine) nalazi na području općine Pučišća. Korištenje ovog prirodnog resursa dodatno bi popravilo stanje elektroopskrbe, ali i donijelo nove stalne prihode općinskom proračunu.

4.4. Vodnogospodarski sustav

Vodno gospodarstvo općine, u kojoj nema niti voda tekućica niti značajnijih izvora vode, jednostavne je strukture te obuhvaća uglavnom vodoopskrbu te odvodnju otpadnih voda.

Vodoopskrba

Vodoopkrbni sustav općine treba promatrati u sklopu otoka Brača kao mikroregionalne *funkcionalne cjeline* (PPSDŽ članak 3.). S rečenim za otok Brač Građevinski fakultet Sveučilišta u Splitu izradio je Studiju vodnogospodarskog sustava otoka Brača u svrhu osiguranja vode za poljoprivredu. Studija zapravo rješava integralnu opskrbu vodom otoka.

Vodoopkrbni sustav otoka Brača sastoji se od 3 glavne cjeline, odnosno podsustava: istok, zapad i jug. Sve vode koje dotječu s kopna akumuliraju se u vodospremi "Brač" na području Općine Postira. Iz vodospreme „Brač“ polaze tri glavna magistralna cjevovoda. Prema području Općine Pučišća grana se istočni podsustav/ogranak: vodosprema Brač - Sumartin. Cijevi promjera 250-200 mm ukupne duljine od oko 26.100 m.

Napajanje vodom vrši se podmorskim cjevovodom iz Omiša do crpne stanice Trstena kod Postira, dalje do vodospreme Brač (iznad Postira, 4000 m³, 145,39 m.n.m.), a onda magistralnim vodovodom i slobodnim padom do vodospreme Pučišća (500 m³, 54,16 m.n.m.) odakle magistralni vodovod ide dalje prema Poveljima. Sa trase magistralnog voda Pučišća-Postira napaja se crpna stanica Pučišća iz koje se vodovodom preko crpne stanice Pražnica opskrbljuje vodosprema Pražnica (500 m³, 480 m.n.m.). Iz te vodospreme slobodnim padom napajaju se naselja Pražnica i Gornji Humac te Zračna luka Brač.

U vodoopskrbnom sustavu Općine Pučišća nalaze se postojeće vodospreme:

Tablica 31. Prikaz vodosprema u općini Pučišća.

Vodosprema	volumen	kota dna
	m ³	m n.m
Pučišća 1	800	54,16
Pučišća 2	500	75
Pražnica	500	480

Izvor: PPUO Pučišća (2009).

Pored vodosprema izgrađeno je i više crpnih stanica manjeg kapaciteta kojima se rješava vodoopskrba s viših zona/područja otoka. U Općini su izgrađene:

Tablica 32. Prikaz crpnih stanica u općini Pučišća.

Crpna stanica	Kapacitet Q l/s	Manometarska visina (m)
Pučišća (precrpnica)	7,5 + 7,5	-
Pražnica	7,5 + 7,5	166

Izvor: PPUO Pučišća (2009).

Prema podacima "Vodovoda Brač" d.o.o. (veljača, 2013.) duljina vodoopskrbne mreže u Općini Pučišća je 29 km.

Tablica 33. Prosječna potrošnja pitke vode (m³/mjesec)

	Domaćinstva	Industrija	Ukupno m ³ /mjesec
Godišnji prosjek	9.400	5.297	14.697
Kolovoz 2012.	18.654	7.786	26.431

Izvor: PPUO Pučišća (2009).

Pri vršnom opterećenju u ljetnim mjesecima u sadašnjoj situaciji izgrađenosti sustava ostaje oko 15 % slobodnog kapaciteta što drugim riječima znači da nikakvo značajnije proširenje mreže, a posebno u turizmu koji po prirodi stvari troši ljeti, nije moguće. Stoga je opcija postavljanje dodatne, pete, podmorske cijevi Kopno-Brač (skuplja varijanta) ili izgradnja po jedne procrpne stanice na istočnom i zapadnom kraku bračkog magistralnog vodovoda. Istočna procrpnica koja bi za 30 % povećala vršni kapacitet gradila bi se u Česminovoj vali zapadno od Pučišća. Za istu je izrađena projektna dokumentacija, pribavljena potvrda glavnog projekta i provedena javna nabava za radove, ali je došlo do problema u financiranju projekta od strane Hrvatskih voda pa su radovi odgođeni za nekoliko mjeseci. Ukupna vrijednost investicije je preko 4 milijuna kuna.

CS Trstena na području Općine Postira je najznačajniji objekt za transport vode od zahvata do otoka Brača. U skladu s dugoročnim konceptom rješenja sustava kapacitet ove crpne stanice se planira povećati na 743 l/s, a manometarska visina dizanja bi se tada trebala povećati na 50 m. To znači da bi se za vodoopskrbu u dotoku vode s kopna koristili sadašnji cjevovodi.

Prostornim planom se zadržava postojeće rješenje vodoopskrbe Općine. Općina će se i u budućnosti snabdijevati iz pravca Općine Postira duž priobalnog prostora kojim je položen cjevovod do vodosprema i crpnih stanica u Općini.

Proširenje i unaprjeđenje vodoopskrbe planira se:

- izgradnjom nove mreže za novu stambenu i ostalu izgradnju unutar naselja, te izgradnju gospodarskih i drugih planiranih izdvojenih zona;
- rekonstrukcijom postojeće mreže;

- izgradnjom procrpne stanice Česminova

Dinamika realizacije planiranih namjena na području Općine, odredit će i dinamiku širenja vodoopskrbnog sustava.

Postojeće javne cisterne (gustirne, pioveri) i pripadajuće naplavne površine unutar i izvan građevinskih područja moraju se održavati i popravljati kako bi ih se ponovno privelo i/ili zadržalo u funkciji. One su ujedno i uspomena na prošla vremena i dopuna postojećeg sustava odnosno dragocjena pričuva u slučajevima nestanka ili zagađenja vode iz vodoopskrbnog sustava.

Svako značajnije proširenje građevinskog područja naselja ili izgradnja novih izdvojenih zona zahtijeva izgradnju novih vodosprema.

Odvodnja otpadnih voda

Što se tiče sustava odvodnje on je za naselje Pučišća riješen gotovo u cijelosti iako postoji određeni broj objekata koji unatoč postojanju sekundarnog kolektora još uvijek nisu priključeni. Postojeći kanalizacijski sustav izgrađen je na osnovu projekta: Fekalna kanalizacija naselja Pučišća iz 1986. godine. Ovim projektom bila je planirana izgradnja kanalizacijskog sustava koji bi sačinjavala sekundarna kanalizacijska mreža koja bi prikupljene otpadne vode, zahvaljujući konfiguraciji terena, gravitacijski dovodila do krajnje crpne stanice. Iz ove crpne stanice voda se dugačkim tlačnim vodom transportira do izlaska iz uvale, gdje je na rtu Sv. Nikole postavljena taložnica i podmorski ispust u Brački kanal. Na osnovu ovog projekta, izgrađena je fekalna kanalizacija koja pokriva najveći dio mjesta, a koja je građena od 1987.-1989. godine i puštena u funkciju 1991. godine.

Druga faza izgradnje bila je u periodu 2003.-2004. godine i obuhvaćala je zamjenu krajnjeg južnog dijela obalnog kolektora novim kolektorom većeg profila te produženje obalnog kolektora i izgradnju mreže na istočnom dijelu uvale sa crpnom stanicom. Time je riješeno pitanje odvodnje manjeg istočnog dijela naselja.

Izgrađeni dio kanalizacijskog sustava se sastoji od:

- obalnog kolektora Ø 200 - 300 mm
- tri crpne stanice
- tlačnog cjevovoda dužine 1530 m Ø 250 mm
- podmorskog ispusta s difuzorom duljine 880 m Ø 225 mm
- taložnice u funkciji pročišćavanja otpadnih voda
- sekundarne mreže

Duljina kanalizacijske mreže odvodnje otpadnih voda s razdjelnim sustavom je 7,1 km.

Prije podmorskog ispusta na Rtu sv. Nikole kod Pučišća planirana je ugradnja mehaničkog pročišćivača otpadnih voda.

Naselja Pražnica i Gornji Humac nemaju izgrađen sustav odvodnje otpadnih voda.

Radi integriranja u cjeloviti sustav potrebno je naselje Pučišća (tj. građevinsko područje naselja) te izdvojena građevinska područja ugostiteljsko turističkih i drugih gospodarskih zona spojiti sa uređajem za pročišćavanje i podmorskim ispustom.

Radi rješavanja odvodnje otpadnih voda sa ostalih dijelova općine Pučišća potrebno je utvrditi optimalno idejno rješenje sustava odvodnje za naselje Pražnica s izdvojenim građevinskim područjem za gospodarsku-poslovnu namjenu «Pražnica», za naselje Gornji Humac s izdvojenim dijelom GPN-a i izdvojenim građevinskim područjem gospodarsko - poslovne namjene «Rašeljka Njivice», za izdvojene zone Konopikova, Makova glavica i Bračuta, te za «Aerodrom Brač».

Do izgradnje sustava odvodnje, samo unutar izgrađenog dijela GPN-a, odnosno u slučaju objekata koji nemaju mogućnost priključenja na javni sustav odvodnje otpadnih voda s uređajem za pročišćavanje, odvodnja otpadnih voda objekata kapaciteta potrošnje do 10 ES (ekvivalent stanovnika) planirano je rješenje prikupljanjem otpadnih voda u vodonepropusnim sanitarno ispravnim septičkim jamama s osiguranim odvozom prikupljenog efluenta u sustav s propisanim pročišćavanjem.

Oborinske vode

Sustavi odvodnje se planiraju kao razdjelni sustavi što znači da se oborinske vode rješavaju zasebno prema lokalnim uvjetima odnosno posebnim kanalima koji se vode do recipijenta.

Oborinske vode u naselju Pučišća obzirom na konfiguraciju terena postojećim sustavom odvodnje nisu u potpunosti regulirane te predstavljaju ozbiljan problem za prizemne dijelove objekata uz obalu. Mjesto Pučišća nalazi se u dnu dugačke, uske uvale sa izrazitom veliki slivnim područjem, iz tih razloga za vrijeme većih oborina slijevaju se znatne količine vode prema obali u naselju, tako su ulice i stepeništa koja se radijalno spuštaju prema luci redovito pri većim kišama podložne stvaranju bujica.

Stoga bi bilo nužno izraditi odgovarajuću hidrološku studiju odvodnje površinskih voda.

Bujice i lokve

U Općini nema stalnih vodotoka, a nema niti većih problema s bujicama. Najveće opasnosti od bujica koncentrirane su u okviru nekoliko dolaca.

Prostornim planom uređenja ističe se potreba da se na bujičnim tokovima provede zaštita od erozije i uređenje bujica koja obuhvaća biološke i hidrotehničke radove (čišćenje korita bujica, po potrebi obloga korita i dr.) U urbaniziranim područjima izgradnjom i uređenjem područja postojeći bujični kanali postaju glavni odvodni kolektori oborinskih voda s urbaniziranih područja te površinskih voda s ostalih dijelova slivnog područja. Također su nužni i iološki radovi na zaštiti od štetnog djelovanja bujica odnose se na održavanje zelenila u slivnom području, krčenje raslinja i izgradnju terasa.

U svrhu tehničkog održavanja vodotoka i građenja vodnih građevina, uz korita i kanale bujičnih tokova određen je inundacijski pojas minimalne širine od 3,0m od gornjeg ruba korita, odnosno ruba čestice javnog vodnog dobra, u kojemu je planom zabranjena svaka gradnja i druge radnje kojima se može onemogućiti izgradnja i održavanje vodnih građevina i na bilo koji način umanjiti protočnost korita i pogoršanjem vodnog režima i time povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja vodotoka.

4.5. Postupanje s otpadom

Na području općine Pučišća gospodarenje otpadom uglavnom je riješeno na način da se komunalni otpad prikuplja kontejnerima od 1,1 m³, a glomazni i građevinski otpad velikim kontejnerima od 7 i 21 m³. Postoji nekoliko zelenih otoka koji nažalost još nisu u potpunosti zaživjeli u smislu primarnog

odvajanja otpada. Odvajanje se vrši na sortirnici u sklopu odlagališta „Košer“ kod Gornjeg Humca koje je PPSDŽ predviđeno i kao pretovarna stanica za otok Brač u sustavu Županijskog centra za gospodarenje otpadom u Lečevici.

Odlaganje otpada se obavlja na odlagalištu "Košer" smještenom u južnom dijelu Općine na kat.čest. 4347/2 k.o. Gornji Humac (predio "Brdo"). Ovo je odlagalište planirano kao sabirni centar za otok Brač. Odlagalište "Košer" je odlagalište otpada na kojem se deponira komunalni i tehnološki otpad za općine: Bol, Postira, Pučišća, Selca, Sutivan, Milna i Nerežišća. Prema procjeni koncesionara, kapacitet odlagališta je oko 300.000 m³, a do sada je odloženo je već oko 50.000 m³ komunalnog otpada.. Udaljeno je od glavne prometnice nekoliko km s izgrađenim asfaltiranim prilaznim putem do samog ulaza u odlagalište. Odlagalište je kontrolirano, osiguran je protupožarni zaštitni pojas, ograđeno je žičanom ogradom i opremljeno je potrebnom mehanizacijom (cisterna za vodu i buldožer za zatrpavanje otpada). Na odlagalištu postoji sortirnica otpada. Na „Košeru“ privatni koncesionar vrši također i baliranje primarno selektiranog ili na sortirnici odvojenog iskoristivog otpada (PVC ambalaža, papir, staklo, gume, staro željezo). Prije nekoliko godina od strane Fonda za zaštitu okoliša financirana je izgradnja kazete za azbestni otpad (salonitne ploče i cijevi) koja se malo koristi.

Lokacija "Brdo" hidrološki je ispitana i utvrđeno je da ispod odlagališta nema podzemnih voda. Ne zadire u zaštićene dijelove prirode i zaklonjeno je.

Prostornim planom Splitsko - dalmatinske županije (PPSDŽ) odlaganja komunalnog otpada prostorne cjeline otoka Brača planirano je odlaganje isključivo u Centru za gospodarenje otpadom (CZGO) na lokaciji Lečevica, a preko sabirnog centra za komunalni otpad-pretovarne stanice na lokaciji "Košer" u Općini Pučišća. Do realizacije županijskog Centra za gospodarenje otpadom odlaganje komunalnog otpada vršiti će se na lokaciji «Košer» u Općini Pučišća. Budući da je izgradnja Županijskog centra još uvijek neizvjesna, odlagalište se ne može u cijelosti zatvoriti i prenamijeniti u pretovarnu stanicu, a obzirom na sve veće količine otpada, poželjno je i potrebno njegovo odvajanje i sortiranje. Izgradnjom postrojenja mehaničko-biološku obradu otpada dodatno bi se smanjile količine za odlaganje odnosno transport u Županijski centar.

Na području općine Pučišća provedena je sanacija divljih odlagališta komunalnog, biološkog i građevinskog otpada. Postoje pokušaji stvaranja manjih divljih odlagališta novijeg datuma koja se sustavno nastoje suzbiti.

Općina Pučišća donijela je Plan gospodarenja otpadom za razdoblje do 2015. godine („Službeni glasnik općine Pučišća“ br. 6/09).

5. Zaštita i korištenje dijelova prostora od posebnog značaja

Tablica 34. Iskaz površina za posebno vrijedna i/ili osjetljiva područja i prostorne cjeline iz PPUO Pučišća

RB.	OPĆINA PUČIŠĆA	oznaka	ha
1.0.	ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA ZAŠTIĆENE CJELINE		
1.1.	ZAŠTIĆENA PRIRODNA BAŠTINA	UKUPNO	20,226
	Nacionalni park	NP	0
	Park prirode	PP	0
	Zaštićeno područje - značajni krajobraz - «Vidova Gora»	ZK	20,226
	Stablo hrasta crnike (na k.č.1813/2, k.o. Pučišća) - rijetki primjerak drveća	SP	-
	Osobito vrijedni predjeli predloženi za zaštitu (*) - ZAŠTIĆENA PODRUČJA	UKUPNO	-
	SPOMENIK PRIRODE (prijedlog PPUO)	SPK*	-
	jama kod Matešića Stana, 285 m dub.		
	SPOMENIK PRIRODE (prijedlog PPUO) jama Gustrišica	*	-
		P	
		S	
	Osobito vrijedni predjeli - zaštita na lok. nivou Planom (ZPP)	UKUPNO	881,158
	1. kultivirani i/ili prirodni krajobraz 1. prirodni krajobraz («PK») - «crni rat»	KK/PK	410,898
	2. prirodni krajobraz («PK») - «Mala Bračuta»	PK	138,575
	3. prirodni krajobraz («PK») - obalni potez od uv. Konopikova prema uv. Česminova	PK	115,808
	4. prirodni krajobraz («PK») - «Više Punte»	PK	42,777
	5. prirodni krajobraz («PK») - «Čelo»	PK	18,209
	6. prirodni krajobraz («PK») - «Lateša brdo »	PK	6,32
	7. kultivirani krajobraz («KK») - «Čisti dolci»	KK	57,669
	8. kultivirani krajobraz («KK») - razgranati dolci Smoć, Bućin dolac i dr. zapadno i	KK	45,867
	9. kultivirani krajobraz («KK») - dolac Krilo i dr. razgranati dolci od Stipanske luke prema	KK	19,083
	10. kultivirani krajobraz («KK») - «Solinski dolac»	KK	7,172
	11. kultivirani krajobraz («KK») - dolci od uv. Konopikova duboko prema unutrašnjosti	KK	18,78
1.2.	ZAŠTIĆENA GRADITELJSKA BAŠTINA (Tablica 39.)	UKUPNO	30,684
	Arheološka područja (ukupno)		3,921
	Povijesne gradit. cjeline (ukupno) Etnološki sklopovi Građevina s okolišem		26,763
	OPĆINA PUČIŠĆA	UKUPNO	932,068

Izvor: PPUO Pučišća (Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2009.)

5.1. Zaštićeno obalno područje mora

Obalno područje mora, predstavlja područje posebnih ograničenja u korištenju. Naime, obalno područje je na razini Strategije prostornog uređenja označeno kao posebna problemska cjelina.

Obalno područje kao razvojno perspektivan prostor općine nije u većoj mjeri devastirano neplanskom izgradnjom i kao razvojni resurs ugroženo, čime su poredbene razvojne prednosti otočkog područja očuvane. Izuzetno, zbog tradicionalne kamenarske djelatnosti u općini Pučišća cca. 300 ha je zauzeto eksploatacijskim poljima zajedno sa pripadajućom obalom. Sukladno pozitivnim propisima eksploatacijska polja se trebaju sanirati nakon iskorištavanja i prostor rekultivirati.

Morska obala u prostorno planskoj dokumentaciji promatra se kroz dvije kategorije, i to:

- morska obala koja se nalazi u okviru i uz građevinska područja naselja i turističkih zona, a obuhvaća uređene dijelove obale i one neuređene koji se planiraju urediti i u funkcionalnoj su vezi sa namjenom građevinskog područja i
- morska obala koja se proteže izvan građevinskih područja naselja i turističkih zona i nije s njima u izravnoj funkcionalnoj vezi i čini najveći dio morske obale.

Prostornim planom je definirana namjena i uvjeti korištenja obale i obalnog mora u odnosu na spomenute kategorije.

Uvjeti korištenja, uređenja i zaštite obale i obalnog mora

Cijeli prostor općine se, kao dio prostorne cjeline otoka Braća, nalazi unutar ZOP-a. Stoga se u planiranju i korištenju prostora pored ostalih pozitivnih propisa treba naročito pridržavati odredbi Zakona o prostornom uređenju i gradnji o uređenju i zaštiti zaštićenog obalnog područja, od kojih se posebno ističu: očuvati i sanirati ugrožena područja prirodnih, kulturnopovijesnih i tradicijskih vrijednosti obalnog i zaobalnog krajolika te poticati prirodnu obnovu šuma i autohtone vegetacije; osigurati slobodan pristup obali, prolaz uz obalu te javni interes u korištenju, osobito pomorskog dobra; ograničiti međusobno povezivanje i dužobalno proširenje postojećih građevinskih područja, odnosno planirati nova građevinska područja izvan površina koja su u naravi šume; nemogućnost planiranja iskorištavanje snage vjetra za električnu energiju; privez i luke nautičkog turizma te nasipavanje obale i/ili mora izvan građevinskog područja i drugo sukladno članku 51. Zakona.

Vodeći računa o specifičnostima podneblja, kako i određenim nasljeđima u prostoru, omogućeno je da se iznimno unutar ZOP-a može izdavati lokacijska dozvola ili rješenje o uvjetima građenja za:

- istraživanje i iskorištavanje morske soli, energetskih mineralnih sirovina (nafta i prirodni plin), mineralne i geotermalne vode te na iskorištavanje tehničko-građevnog kamena u svrhu građenja na otocima površine do 5,0 ha i godišnje proizvodnje do 5000 m² i arhitektonsko-građevnog kamena u svrhu nastavljanja tradicijske djelatnosti na otoku Braću,
- građevinu za vlastite gospodarske potrebe građevinske (bruto) površine do 30 m² i na poljoprivrednom zemljištu površine većem od 1000 m², ako se nalazi na području otoka izvan 1000 m od obalne crte,
- građevinu za potrebe prijavljenog obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva i pružanje ugostiteljskih i turističkih usluga u seljačkom domaćinstvu, obrta registriranog za obavljanje poljoprivrede ili pravne osobe registrirane za obavljanje poljoprivrede, ako se nalazi na zemljištu površine od najmanje 3 ha i udaljenom od obalne crte najmanje 100 m, odnosno 50 m na otocima, te koja ima prizemlje (P) do 400 m² građevinske bruto površine i najveće visine do 5 m i/ili potpuno ukopan podrum (Po) do 1000 m² građevinske (bruto) površine.

Posebno su značajne odredbe Zakona koje se odnose na planiranje građevinsko područja u ZOP-u na načina da se građevinsko područje može proširiti za najviše 20% površine njegova izgrađenog dijela, ako je taj dio veći od 80% površine toga građevinskog područja, odnosno mora se smanjiti na najmanje 70% njegove površine, ako je njegov izgrađeni dio manji od 50% površine toga građevinskog područja. Za izdvojene dijelove građevinskog područja naselja koji se nalaze u pojasu 100 m od obalne crte ne primjenjuje se gore navedeni kriterij, već se isto ne može proširiti, niti se mogu planirati takvi novi dijelovi.

Prostornim planom uređenja općine određeno je izgrađeno i neizgrađeno područje i prokazano u kartografskom prikazu granica građevinskog područja.

Tablica 35. Izgrađeno GP i izgrađenost

NASELJE	UKUPNO GP (ha)	IZGRAĐENO GP (ha)	IZGRAĐENOST(%)
PUČIŠĆA	62,334	37,159	59,613
PRAŽNICA	23,550	13,883	58,951
GORNJI HUMAC	24,863	17,338	69,734

Iz prikaza je vidljivo da se izgrađenost u općini Pučišća kreće od 59% do 70% iz čega je vidljivo da nisu moguća povećanja građevinskog područja.

5.2. Zaštita prirodnih vrijednosti i očuvanje biološke raznolikosti

5.2.1. Zaštita prirode

Prema podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode²⁰ na području općine Pučišća temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 70/05, 139/08 i 57/11) **nema područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode.**

U PPUO Pučišća, naznačeno je da su u kategoriji Značajni krajobraz zaštićen: - manji, istočni dio područja «Vidova gora» koji pripada Općini; a u kategoriji Spomenik prirode zaštićen je: - stablo hrasta crnike (k.č.1813/2, k.o. Pučišća) - spomenik prirode - rijetki primjerak drveća, što je u suprotnosti sa podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode, za koje držimo da su mjerodavni. Stoga je kod izmjena i dopuna PPUO nužno izvršiti usklađenje.

Rješenjima i odredbama Prostornog plana uređenja općine Pučišća (2009.) štite se slijedeći osobito vrijedni predjeli - prirodni i/ili kultivirani krajobrazi:

1. prirodni krajobraz («PK») - "Crni rat"
2. prirodni krajobraz («PK») - «Mala Bračuta» (uključujući i kontaktne kultivirani dolac do uvale Česminova)
3. prirodni krajobraz («PK») - obalni potez od uv. Konopikova prema uv. Česminova
4. prirodni krajobraz («PK») - «Više Punte» (uključujući i dio istočne obale Luke Pučišća izvan građevinskog područja)
5. prirodni krajobraz («PK») - «Čelo» (uključujući i kontaktne kultivirane i djelomično kultivirane dolce)
6. prirodni krajobraz («PK») - «Lateša brdo»
7. kultivirani krajobraz («KK») - «Čisti dolci»
8. kultivirani krajobraz («KK») - razgranati dolci Smoć, Bućin dolac i dr. zapadno i jugozapadno od naselja Pučišća
9. kultivirani krajobraz («KK») - dolac Krilo i dr. razgranati dolci od Stipanske luke prema jugu i istoku
10. kultivirani krajobraz («KK») - "Solinski dolac"
11. kultivirani krajobraz («KK») - dolci od uv. Konopikova duboko prema unutrašnjosti otoka

²⁰ Državni zavoda za zaštitu prirode (Klasa: 612-07/13-25/06; Urbroj:366-07-4-13-2; od 14. veljače 2013.

5.2.1.1. Područja nacionalne ekološke mreže

Ekološka mreža je sustav međusobno povezanih ili prostorno bliskih ekološki značajnih područja, koja uravnoteženom biogeografskom raspoređenošću značajno pridonose očuvanju prirodne ravnoteže i biološke raznolikosti koju čine ekološki značajna područja za Republiku Hrvatsku, a uključuju i ekološki značajna područja Europske unije Natura 2000 važnih za očuvanje ugroženih divljih svojti i stanišnih tipova. Područja ekološke mreže u Hrvatskoj, sukladno ekološkoj mreži Europske unije NATURA 2000, podijeljena su na međunarodno važna područja za ptice te područja važna za ostale divlje svojte i stanišne tipove.

Prema Uredbi o proglašenju ekološke mreže Republike Hrvatske (NN 109/07) prema podacima Državnog zavoda za zaštitu prirode na području Općine Pučišća nalaze se:

Tablica 36. Područja ekološke mreže RH za općinu Pučišće

PODRUČJA EKOLOŠKE MREŽE RH			
R.br.		Naziv područja	Oznaka
1.*	Područja važna za divlje svojte i stanišne tipove	Brač- Baljenik	HR2000521
2.*		Brač - Pučišća	HR2000523
3.*		Jama za Mahrincem	HR2000056
4.	Međunarodno važna područja za ptice	Srednjodalmatinski otoci i Pelješac	HR1000036
Ukupno:			
4 područja; 10334,91 ha (100% kopnene površine Općine)			

* točkasti lokalitet

Područja ekološke mreže (važna za divlje svojte i stanišne tipove i međunarodno važna područja za ptice) u PPUO razlikuju se od mjerodavnih podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode. Stoga je kod izmjena i dopuna PPUO nužno izvršiti usklađenje.

5.2.1.2. Potencijalna područja NATURA 2000

Prema podacima iz baze podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode na području Općine Pučišća nalaze se slijedeća potencijalna NATURA 2000 područja:

Tablica 37. Potencijalna područja Natura 2000

POTENCIJALNA NATURA 2000 PODRUČJA			
R.br.		Naziv područja	Oznaka
1.*	Predložena Područja od značaja za Zajednicu (pSCI)	Jama kod Matešić stana	HR2001200
2.*		Jama za Mahrincem	HR2000056
3.		Brač - Baljenik	HR2000521
Ukupno:			
3 područja; 16,95 ha			

* točkasti lokalitet

Ekološki značajna područja, odnosno područja Ekološke mreže RH koja se nalaze na području obuhvata općine treba sačuvati i vrednovati u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode i Pravilnikom o vrstama stanišnih tipova, karti staništa, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima te mjerama za očuvanje stanišnih tipova (NN 07/06.).

Područja ekološke mreže u PPUO Pučišća u dijelu se razlikuju od recentnih podataka Državnog zavoda za zaštitu prirode, za koje držimo da su mjerodavni. Stoga je kod izmjena i dopuna PPUO nužno izvršiti usklađenje.

5.3. Zaštita i očuvanje kulturne baštine

Za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara, za određivanje mjera zaštite i nadzor nad njihovim provođenjem, u sklopu svoga djelokruga skrbe i odgovorna su tijela državne uprave, tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave u području kulture, prostornog planiranja i uređenja prostora, zaštite okoliša, graditeljstva, stambenog i komunalnog gospodarstva, turizma, financija, unutarnjih poslova i pravosuđa sukladno zakonu i drugim propisima.

Prema podacima Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine - Konzervatorskog odjela u Splitu (od siječnja 2013.)²¹ registrirana kulturna dobra na prostoru općine Pučišća su sljedeća:

PUČIŠĆA

1. Povijesna jezgra Pučišća, RST-645. - Nakon paljenja naselja u Drugom svjetskom ratu kuće su pretežno obnovljene. Tek nekoliko kuća bez krova i međukatne konstrukcije u najužoj jezgri Pučišća traži što skoriju obnovu. Moderni objekt u dnu uvale Soline („Staklenka“) potpuno je zapušten i ruševan, a izgledom se ne uklapa u postojeći ambijent. Potrebno je preoblikovanje građevine.
2. Crkva Bl. Gospe od Utjehe na groblju, Z-3826, obnovljena
3. Crkva Gospe od Batka, Z-1869, obnovljena
4. Crkva sv. Jeronima, Z-4781, obnovljena
5. Crkva sv. Jurja na Veloj Bračuti, Z-4681, dijelom obnovljena
6. Crkva sv. Lucije, Z-4574, obnovljena
7. Kaštel Ciccarelli, Z-5296, dijelom obnovljen
8. Kula Akvila (Aquila), Z-3825, ugrožena
9. Sklop kuća Dešković, Z-3241, obnovljen
10. Svjetionik sv. Nikole, Z-1870, obnovljen

PRAŽNICA

11. Crkva sv. Ante Opata, Z-4778, nije obnovljena ni ugrožena
12. Crkva sv. Ciprijana, Z-5005, obnovljena
13. Crkva sv. Jurja, Z-4779, ugrožena
14. Crkva sv. Klementa, Z-4573, obnovljena
15. Crkva Svih Svetih, RST-131, potrebna obnova

GORNJI HUMAC

16. Crkva sv. Duha, Z-5511, obnovljena
17. Crkva sv. Kuzme i Damjana, RST-191, potrebna obnova
18. Crkva sv. Marije na groblju, Z-4571, ugrožena nedavnim udarom groma i požarom
19. Crkva sv. Mihovila, Z-5878, obnovljena
20. Crkva sv. Nikole, Z-4683, obnovljena
21. Crkva Svih Svetih, Z-4682, obnovljena

²¹ Klasa: 621-08/13-01/0306; Urbroj: 532-04-16/3-13-2; od 23. siječnja 2013.

U provedbi dokumenata prostornog uređenja u odnosu na zaštićena kulturna dobra postupa se u skladu s konzervatorskim uvjetima i mjerama zaštite.

Tablica 38. Popis nepokretnih kulturnih dobara općine Pučišća - ranije registriranih (rst), preventivno zaštićenih (p), evidentiranih (e) te evidentiranih kulturnih dobara od lokalnog značaja (zpp - lokalna zaštita PPUO)

Kulturna dobra (temeljna podjela)	Naselja	Vrsta	Status dobra
1. POVIJESNE GRADITELJSKE CJELINE			
Gornji Humac	G. Humac	- ruralna cjelina (6,08 ha)	E
Pražnica	Pražnica	- ruralna cjelina (8,4 ha)	E
2. GRAĐEVINA ILI NJEZINI DJELOVI, TE GRAĐEVINA S OKOLIŠEM			
Crkva sv. Roka	Pučišća	- sakralna građevina	E
Zgrada stare škole	Pražnica	- javna građevina	P-2534
Kula Đuvecić	Pučišća	- obrambena građevina	RST-254
3. GRAĐEVINA ILI NJEZINI DJELOVI, TE GRAĐEVINA S OKOLIŠEM			
Crkva sv. Klementa	Pučišća	- sakralna građevina	RST-276
Crkva sv. Stjepana na groblju	Pučišća	- sakralna građevina	RST-185
Svjeticnik sv. Nikola	Pučišća	Javna građevina	Z-1870
Kaštel Vusio - fortifikacija	G. Humac	- obrambena građevina	RST-275
4. MEMORIJALNA BAŠTINA			
GROBLJE GORNJI HUMAC - SV. MARIJA	G. Humac	- spomen objekt (4.2.rb.)	ZPP
5. ARHEOLOŠKI LOKALITET / PODRUČJE (ZONA)			
Prapovijesna gradina Malo Gračišće	G. Humac	- lokalitet	E
Prapovijesna gradina - Brkata	G. Humac	- lokalitet	E
Dubrova - crkva sv. Duje	Pražnica	- lokalitet	E
Prapovijesna gradina hum	G. Humac	- lokalitet	E
Straževnik	Pražnica	- lokalitet	E
Villa rustica	Pučiški dolac	- lokalitet	RST-1367

Prostornim planom uređenje, te urbanističkim planovima uređenja sukladno kategorizaciji pojedinih kulturnih dobara određene su smjernice i mjere zaštite.

Svi zahvati u prostoru koji se izvode u okviru evidentiranih i zaštićenih kulturnih dobara provode se sukladno mišljenjima nadležnog konzervatorskog tijela.

5.4. Zaštita okoliša u prostornom uređenju

5.4.1. Osjetljivost prostornog razvoja Općine u odnosu na zaštitu okoliša

Zaštita i cjelovito očuvanje kakvoće okoliša (prirodnog okruženja: zrak, tlo, voda i more, klima, biljni i životinjski svijet u ukupnosti uzajamnog djelovanja i kulturna baština kao dio okruženja kojeg je stvorio čovjek) te racionalno korištenje prirodnih izvora i energije na najpovoljniji način za okoliš, osnovni je uvjet zdravog i održivog razvoja.

Zaštitu okoliša analiziramo kroz njegove sastavnice: zrak, vode, tlo, krajobraz. Regulativom zaštite okoliša ustanovljen je čitav niz postupaka i mjera zaštite okoliša, koje bitno utječu i na prostorni razvoj naselja. Prostorno planiranje je jedan od značajnijih instrumenata zaštite okoliša; pravilno planiranje i usmjeravanje ukupnih aktivnosti na određenom području bitno smanjuje nepovoljne utjecaje na okoliš, odnosno pospješuje njegovo unaprjeđenje.

Prostor treba planirati i koristiti tako da se u njemu osigurava življenje i gospodarski razvoj uz istovremenu brigu za trajno očuvanje razvojnih potencijala. Stoga je potrebno trajno očuvati izvornost, biološku raznolikost i ekološku stabilnost, očuvati kakvoću žive i nežive prirode, te racionalno koristiti prirodna dobra očuvati i obnavljati kulturne i estetske vrijednosti krajolika, unaprijediti stanje okoliša i osigurati bolje uvjete života. Nepovoljne utjecaje na okoliš treba pratiti, sprječavati, ograničavati i uklanjati. Da bi se moglo kontinuirano i kvalitetno pratiti stanje okoliša i poduzimati pravovremene mjere za unaprjeđenje stanja.

Na današnjem stupnju razvitka općine Pučišća stanje okoliša je povoljno i predstavlja razvojni resurs, odnosno uporednu razvojnu prednost.

Međutim, obzirom na prisutne tendencije u korištenju prostora zaštita okoliša treba predstavljati prioritet i stalnu brigu otočne zajednice u kojoj sve aktivnosti u otočkom prostoru trebaju biti prožete zaštitom okoliša.

5.4.2. Područja i lokacije onečišćenja okoliša

Obzirom na karakteristike prirodnih elemenata prostora i antropogene utjecaje, najugroženiji dijelovi čovjekove okoline na području otoka Pučišća su:

- obalno more;
- područja eksploatacijskih polja
- područje uz postojeće odlagalište za otpad;
- šumske i ostale zelene površine ugrožene od požara;

Zaštita šuma i šumskog zemljišta

Kategorija *šuma i šumskog zemljišta* zauzima 45% prostora Općine, međutim uslijed napuštanja poljoprivrednih površina i zauzimanja istog od strane samoniklog bora i makije u naravi će se stanje postupno mijenjati.

Šume kao obnovljivi prirodni resurs najstabilnija su ekološka uporišta u prostoru. Šume direktno i indirektno povoljno utječu na povećane prinose u poljoprivredi. Šume ublažavaju pojavu klimatskih ekstrema, uvjetuju pitkost podzemnih voda pročišćuju zrak i dr. Povoljno djelovanje šume na kršu očituje se u zaštiti i konzerviranju tla. Šume kraškog područja danas su sve više ugrožene zbog izgradnje bilo u turističke ili industrijske svrhe neracionalnim pašarenjem i požarima. Načelno, šume na Mediteranu osim opće korisnih funkcija (zaštite tla od erozije, ekološke, hidrološke funkcije i sl.) imaju i značajnu ulogu u turističkom gospodarstvu (estetsku, rekreacijsku i sl.) osobito ako su uz obalu mora i u blizini turističkih naselja i mjesta. Fitocenološki, kraj pripada asocijaciji hrasta crnike, koji je svojstven mediteranskom kraju.

Najveća opasnost za postojeće šume su česti požari koji se pojavljuju ljeti za vrijeme suše. Borove šume su često napadane od borovog četnjaka (*Thaumatopoea pityocampa*). Njegovo suzbijanje vršeno je odrezivanjem i spaljivanjem gusjeničjih gnijezda. Nedovoljno uređivanje šuma i nekontrolirana sječa ugrožavaju šumski fond, ali ne u značajnoj mjeri.

Radi svrsishodnog korištenja i zaštite šuma i šumskog zemljišta Prostornim planom su utvrđeni posebni uvjeti korištenja i mjere zaštite.

Zaštita krajobraza

Priroda općine Pučišća, graditeljska baština i ostali izgrađeni prostori čine osnovne komponente otočkog krajobraza, koji ga bez obzira na narušenu strukturu čine vrijednim i značajnim otočkim resursom. Krajobraz je, pored djelovanja prirodne komponente oblikovan, i djelovanjem čovjeka, i upravo antropogenim djelovanjem je ugrožen kao cjelina, dok su pojedini atraktivni predjeli ugroženi najviše, na način da se u većoj ili manjoj mjeri mijenja autentičnost krajobraza i narušavaju se njegove vrednote. U *kultivirane prirodne prostore i krajobraze* može se uključiti najveći dio prostora Općine. U njihovom sklopu nalaze se poljodjelske i šumske površine; gospodarske, ali i privatne. U ovom kontekstu značajna je slikovitost vinograda i maslinika u rekultivaciji. Kultivirani krajobraz jedinstven je spomenik ljudskom radu, pa ga kao takovog i treba valorizirati unatoč procesu degradacije. Atraktivnost krajobraza pojačana je pretpovijesnim i novovjekim gomilama, kapelama i grobljima oivičenim čempresima, malim poljskim kućicama uklopljenim u suhozide dolaca ili pak skladnim sklopovima tradicionalnih pastirskih naselja.

Elementi *kulturnog krajobraza*, svojevrsnog spoja kultiviranog krajobraza i struktura kulturnog nasljeđa, najviše su zastupljeni u dijelovima koji su i inače naseljeniji od drugih dijelova Općine, u okolici naselja Pučišća, Pražnica i Gornji Humac.

U skladu s rečenim osobito vrijedni krajobrazni prostori Općine su:

Prirodni prostori i krajobrazi:

- Prirodni prostori i krajobraz južnog dijela Općine. Krajobraz pruža dijelom sliku nepristupačnosti i divljine, dijelom sliku pitomih dolaca. Usprkos činjenice da je Brač kao otok botanički i šumarski dosta istraživani, još uvijek nije detaljno floristički obrađena niti fitocenološki do kraja snimljen.

Kultivirani prostori i krajobrazi:

- Kultivirani krajobraz pokriva velike površine, a obuhvaća poljodjelske površine od kojih se ističu površine vinograda i maslinika te šumske površine, kako gospodarskih šuma tako i privatnih šuma. Posebno se ističu brojni dolci koji se kroz naselje Pučišća spuštaju ka moru.

Kulturni prostori i krajobrazi

- Kulturni prostori i krajobrazi obuhvaćaju zone naselja Pučišća, Pražnica (posebno: Čisti dolci) i Gornji Humac.

Danas čovjek sve jačim zadiranjem u prirodu i neracionalnim iskorištavanjem prirodnih resursa vrlo brzo mijenja sliku tradicionalnog krajobraza (kamenolomi).

Cjelokupno područje stoljetno se obrađivalo što je stvorilo današnju fizionomiju kultiviranog mediteranskog krajobraza u kojem se šumske površine naslanjaju i stapaju s obradivim površinama. Današnji odnos šuma i poljodjelskih površina daje određenu ekološku stabilnost prostoru između prirodnih asocijacija i agrocenoza koje je čovjek stvarao stoljećima.

Prirodne i krajobrazne vrijednosti Općine izrazito su izložene pritiscima:

- intenzivne urbanizacije i
- procesu gospodarske preorijentacije od poljodjelskih prema unosnijim djelatnostima (velike površine koje zahtijeva izgradnja kamenoloma).

Navedeni se procesi ne zbivaju samo u granicama naselja Pučišća, već i u sjevernim uvalama Općine i van njenih granica.

Krajobrazna raznolikost danas zahtijeva drugačiji konceptualni pristup u zaštiti prirode gdje se od pojedinih vrsta biljaka i životinja i pojedinih dijelova prirode dolazi do zaštite sveukupne biološke i krajobrazne raznolikosti. Smanjivanjem biološke raznolikosti pojedinog predjela smanjuje se i njegova ekološka stabilnost i ravnoteža te postaje neotporan na negativne utjecaje.

Dokumentima prostornog uređenja i drugim mjerama treba štititi elemente koje čine prepoznatljiv bilo prirodni, bilo kultivirani krajobraz. Cilj je zaštite prirodnih i krajobraznih vrijednosti pojedinog područja da se izvorni krajobrazi u što većoj mjeri očuvaju a tamo gdje su narušene prirodne i estetske vrijednosti kraja izvrše potrebne sanacije.

Zaštita tla

Kroz zaštitu tla potrebno je sagledati aspekte zaštite tala od komunalnog i drugog otpada, te devastaciju površinskih slojeva (zaštita tla u užem smislu).

U zaštiti tla u užem smislu, do nedavno veliki problem je predstavljalo je onečišćenje zbog neprimjerenog načina *postupanja sa otpadom*, međutim danas je to stanje u velikom mjeri sanirano. Danas je prisutan problem građevinskog otpada i otpada iz iskopa koje se odlaže, međutim nije riješeno pitanje oporabe materijala za daljnje korištenje.

Eksploatacija površinskih rudnih i mineralnih resursa arhitektonsko - građevnog kamena, oblik je devastacije tla, koji je prisutan. Nakon eksploatacije nužno je provoditi sanaciju i rekultivaciju.

Zaštita zraka

Osnovni izvori onečišćenja zraka su sanitarno - tehnički ne-uvjetna odlagališta za otpad i ispušni plinovi motornih vozila, međutim ti izvori onečišćenja ne predstavljaju znatnije onečišćenje zraka na otoku, tim više što je izvršena sanacija divljih odlagališta otpada.

Zaštita od buke

Iako problem buke još uvijek nije aktualan za Općinu, zbog agresivnog djelovanja na zdravlje čovjeka ipak zaslužuje pažnju. Dok je buku na radnom mjestu relativno lako riješiti, naseljska ili komunalna buka predstavlja problem. Izvori komunalne buke su promet, proizvodne i druge djelatnosti u stanovništvu.

Problem buke se javlja koliko zbog zdravlja toliko više na područjima naselja u kojim je prioritetna turistička djelatnost (konfliktnost turističkih smještajnih kapaciteta i izvora buke).

Pri utvrđivanju lokacija građevina za određene djelatnosti, efekte buke potrebno je svesti na minimum, uz primjenu normativa i standarda glede dozvoljenih emisija buke iz pojedinih izvora.

Zaštita izvorišta, mora i podmorja

Procjedne oborine formiraju na otoku podzemne vode, koje zajedno sa otpadnim i onečišćenim vodama poniru u podzemlje. Obalno more nije osobito ugroženo u naseljenom mjestu jer je izvedena kanalizacija.

Zaštita od požara

Od požarne opasnosti u općini zbog same strukture korištenja površina, kao i planom utvrđene namjene, u najvećoj mjeri su ugroženi šumski prostori, između ostalog i zbog najveće zastupljenosti u strukturi površina.

Šume predstavljaju značajnu ekološku komponentu prostora, te su značajne za uspostavljanje globalne ravnoteže i stvaranje uvjeta za razvoj životinjskih i biljnih zajednica i očuvanja ukupnih prirodnih ambijentalnih vrijednosti kraja.

Jedna od najvećih opasnosti za postojeće i buduće šume su česti požari koji se pojavljuju ljeti za vrijeme suše. Posebno su ugroženi veći kompleksi borove šume i to oni neposredno u blizini naselja.

Procjena ugroženosti šuma od požara, temeljem koje bi se utvrdile potrebne mjere zaštite od požara, izrađena je 2000. godine i nije ažurirana.

Pored vegetacije (gorivog materijala), na stupanj ugroženosti šuma od požara utječu i mnogi drugi čimbenici kao: čovjek, klima, podloga i dr.. Njihova uzajamna povezanost i međuovisnost povećavaju odnosno smanjuju ugroženost od požara, ali je teško procijeniti veličinu utjecaja pojedinih čimbenika.

Za utvrđivanje globalne procjene ugroženosti šuma od požara analizirani su parametri koji na bilo koji način utječu na ugroženost šuma od požara i to: *vegetacija* (zastupljenost vrsta drveća), *antropogeni faktori*, *klima*, *podloga* (matrični supstrat i tip zemljišta), *orografija* i *uređenost šuma*.

Nakon primjene metode analizom parametara zaključeno je da je šumski pokrivač *velikog i vrlo velikog* stupnja ugroženosti.

Obzirom na ovakav stupanj ugroženosti šuma od požara, potrebno je donijeti mjere zaštite od požara koje se određuju u prostornim planovima i Planom zaštite od požara.

6. Obvezni prostorni pokazatelji

Tablica 39. Obvezni prostorni pokazatelji

	Osnovna tematska cjelina	Skupina pokazatelja	Pokazatelj	Način prikaza		Izvor podataka				
1. OPĆI POKAZATELJI RAZVOJNIH KRETANJA										
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA	A. Razmještaj i struktura stanovništva	1.	Broj stanovnika	broj	2171	DZS			
			2.	Indeks kretanja broja stanovnika	broj	0,98				
			3.	Prirodni prirast stanovnika	broj					
		B. Razmještaj i struktura domaćinstava	1.	Broj domaćinstava	broj	762	DZS			
			2.	Indeks kretanja broja domaćinstava	broj	1,03				
			3.	Prirodni prirast stanovnika	broj					
1.2.	SOCIJALNO-GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1.	Indeks razvijenosti	broj	89,26	MRREI			
			2.	Stupanj razvijenosti	broj	III.				
2. STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA										
2.1.	OBILJEŽJA SISTAVA NASELJA	Razmještaj, gustoća naselja i naseljenosti	1.	Broj naselja	broj	3	DZS			
			2.	Gustoća naselja	br.nas/1000 km ²	28				
			3.	Gustoća naseljenosti	br.stan/km ²	20,43				
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1.	Površina naselja	ha	10632,9	PPŽ, PPUG/O, GUP, UPU, DPU			
			B. Građevinska područja	1.	Površina GP naselja – ukupno planirana	ha		110,75		
				2.	Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	%		1,04		
		3.		Udio GP u odnosu na ukupnu površinu JLS	%	1,04				
		4.		Udio neizgrađenog GP u odnosu na ukupno GP	%	0,36				
		5.		Broj stanovnika/ukupna površina GP	stan./ha	19,60				
		6.		Broj stanovnika/izgrađena površina GP	stan./ha	31,73				
		2.3.	IZDVOJENA GRAĐEVINSKA PODRUČJA (IZVAN NASELJA)	Izdvojena građevinska područja (IGP)	1.	Površina izdvojenog građevinskog područja izvan naselja – ukupno planirana		ha, ha/stan	48,84	PPŽ, PPUG/O, GUP, UPU, DPU MINT
					2.	Površina i udio površine IGP pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP:				
2a.	Ugostiteljsko-turistička namjena				ha,%	14,31				
2b.	Gospodarska namjena – ukupna (proizvodna, poslovna, infrastrukturna, OIE i dr.)				ha,% , ha/stan	31,48				
2c.	Sport i rekreacija				ha,% , ha/stan	1,96, 4,01 % , 0,0009				
2d.	Područja posebne namjene				ha%					
2e.	Površina groblja				ha, %	1,04, 2,12 %				
3.	Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP	broj postelja	1120							
4.	Broj turističkih postelja po km obalne crte	br/km	37,71							
3. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST										
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1.	Duljina cesta po vrstama	km	D – 13,65 Ž – 13,98 L – 33,86	HAC, HC, ŽUC			
			2.	Udio pojedinih vrsta cesta	%	D – 22,20 Ž – 22,74 L – 55,06				
			3.	Cestovna gustoća (dužina cesta / površina područja)	km/km ²	0,58				

		B. Željeznički promet	1.	Duljina pruge prema vrsti	km	0	HŽ
			2.	Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga	%	0	
			3.	Gustoća željezničkih pruga (dužina / površina područja)	km/km ²	0	
		C. Zračni promet	1.	Broj zračnih luka prema vrstama	broj	1	MPPI
			2.	Površina zračnih luka	ha	38,70	
		D. Pomorski promet	1.	Broj luka prema vrsti	broj	1 – LOKALNOG ZNAČAJA 1 – ŠPORTSKA LUKA	MPPI
			2.	Površina kopnenog dijela luke	ha	110 (površina građ. područja naselja)	
			3.	Luke nautičkog turizma prema broju vezova	broj	Cca. 50	
		E. Riječni promet	1.	Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	broj	0	MPPI
			2.	Klasa i duljina plovnih putova	klasa, km	0	
		F. Elektroničke komunikacije	1.	Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	br/100 st.	0,32	HAKOM
3.2	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1.	Duljina elektroopkrbnih vodova	km	78,65	HEP
			2.	Udio i duljina elektroopkrbnih vodova prema vrsti	%, km	10,17 % - 8,0 km DV 35 kV na Fe – rešetkastom stupu; 24,8 % - 19,5 km DV 10(20) kV; 21,61 % - 17,0 km KB 10(20) kV; 24,8 % - 19,5 km niskonaponskih podzemnih kanala; 18,56 % - 14,6 km niskonaponske zračne mreže	
		B. Opskrba plinom	1.	Duljina plinovoda	km	0	PLINACRO, lok.distr.
			2.	Udio prema vrsti plinovoda	%	0	
		C. Opskrba naftom	1.	Duljina naftovoda	km	0	JANAF, INA
3.3	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA	A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1.	Duljina javne vodoopkrbne mreže	km	29	HRV. VODE lok.distr.
			2.	Potrošnja pitke vode	l/sta.	242,82 (prosjeak za cijeli otok Brač)	
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1.	Duljina kanalizacijske mreže	km	26	
			2.	Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda – broj i kapacitet	broj, broj ES	0	
3.4	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1.	Broj i površina odlagališta prema vrsti	broj, ha	1; 22,07	AZO
			2.	Sanacija neuređenih odlagališta (broj, površina)	broj, ha	0	
4. KORIŠTENJE IZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA							
4.1	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1.	Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	ha	1710	PPŽ, PPUG/O, GUP, UPU, DPU
			2.	Udio poljoprivrednog zemljišta	%	16,15	
			3.	Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	ha/stanovniku	0,79	
		B. Šumarstvo	1.	Ukupna površina šumskog zemljišta	ha	4713	
			2.	Udio šumskog zemljišta	%	39,25	
			3.	Površina šumskog zemljišta po stanovniku	ha/stanovniku	2,17	
		C. Vode	1.	Površine površinskih voda prema vrsti (jezero, ribnjak, umjetni bazeni, more ...)	ha	0	
			2.	Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu JLS/županije/države	%	0	
			3.	Dužina vodotoka	km	0	
		D. Morska obala	1.	Morska obala – dužina obalne crte	km	29,70	

		E. Mineralne sirovine	1.	Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	broj, ha	10, 230,91 ha	
4.2	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1.	Broj i površina zaštićenih objekata prirodnih vrijednosti prema vrsti	broj	PRIRODNI KRAJOBRAZ – 6 KULTIVIRANI KRAJOBRAZ – 5	MZOIP
			2.	Broj ekološki značajnih područja i površina ekološke mreže	broj, %	4, 100%	
			3.	Broj i površina posebno zaštićenih područja (NATURA 2000)	broj,%	3, 0,15%	
4.3	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1.	Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	broj	21	MK
			2.	Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	broj,%	14 (66,7%)	
			3.	Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	broj,%	4 (19%)	
4.4	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA*	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		* opisati u tekstualnom dijelu Izvješća			
5. DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA							
5.1	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost PP prema razini planova i izvješća	1.	Broj donesenih PP	broj	2	ZPU
			2.	Broj donesenih izmjena i dopuna PP	broj	0	
			3.	Broj PP u izradi	broj	0	
5.2	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA		1.	Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama	broj	?	UO za prostorno uređenje
5.3	INSPEKCIJSKI NADZOR		1.	Nadzor urbanističke inspekcije (broj rješenja)	broj	?	MGIPU
			2.	Nadzor građevinske inspekcije (broj rješenja)	broj	34	

III. ANALIZA IZRADE I PROVEDBE DOKUMENATA PROSTORNOG UREĐENJA

1. Izrada dokumenata prostornog uređenja

1.1. Strateški dokumenti prostornog uređenja

Strateški dokument prostornog razvoja za područje općine Pučišća je Prostorni plan uređenja općine Pučišća ("Službeni glasnik općine Pučišća", br: 1/09). Prostorni plan uređenja općine Pučišća izrađen je u skladu sa Prostornim planom Splitsko – dalmatinske županije (SGSDŽ broj 01/03, 08/04, 05/05, 05/06 i 13/07) te je usvojen 2009. godine (stručni izrađivač: Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu, Zagreb).

1.2. Provedbeni dokumenti prostornog uređenja

Prostornim planom uređenja općine Pučišća propisana je izrada ukupno 11 planova užih područja (urbanističkih planova uređenja) i to:

1. UPU «Pučišća» - naselje Pučišća i izdvojena površina gospodarsko - poslovne namjene «Pučišća»;
2. UPU "Pražnica» - naselje Pražnica;
3. UPU «Gornji Humac» - naselje Gornji Humac;
4. UPU «Rašeljka – Njivice» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Rašeljka – Njivice»;
5. UPU «Gospodarska zona Pražnica» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Pražnica»;
6. UPU «TZ Česminova» - izdvojena površina ugostiteljsko-turističke namjene «Česminova» s kontaktnim negrađevinskim dijelom TZ i akvatorijem;
7. UPU «Mladinje brdo» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Mladinje brdo»;
8. UPU «Konopikova» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Konopikova»;
9. UPU «Makova glavica» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Makova glavica»;
10. UPU «Bračuta» - izdvojena površina gospodarske-poslovne namjene «Bračuta»;
11. UPU «Veselje» - izdvojena površina za trgovačko-industrijsku luku u uvali Veselje.

Površine obuhvata UPU-a pregledno su prikazane na kartografskom prikazu PPUO Pučišća. karta 3c2: »Uvjeti korištenja i zaštite prostora – obvezni urbanistički planovi uređenja (UPU)« u mj. 1:25000, a granice obuhvata utvrđene na kartografskim prikazima serije 4: "Građevinska područja naselja i područja posebnih uvjeta korištenja" u mjerilu 1:5000 na katastarskoj podlozi.

U područjima za koja je Prostornim planom predviđena obveza izrada UPU-a, prije njihovog donošenja moguća je gradnja novih, rekonstrukcija, adaptacija, održavanje ili zamjena postojećih pojedinačnih ili više građevina unutar izgrađenih dijelova građevinskih područja na građevnoj čestici ili prostornoj cjelini izgrađenog dijela građevinskog područja manjoj od 5000m², u skladu s odredbama Prostornog plana.

Obveza izrade detaljnih planova uređenja PPUO-om Pučišća nije propisana.

Od provedbenih planova jedino je donesen UPU «Veselje» - izdvojena površina za trgovačko-industrijsku luku u uvali Veselje 08. lipnja 2011. ("Službeni glasnik općine Pučišća", br: 04/11).

UPU-om obuhvata cca. 2,1 ha planira se izgradnja pristaništa za brodove za prijevoz arhitektonskog i tehničkog građevnog kamena iz eksploatacijskog polja Pučišća. Pristan može prihvatiti brod maksimalne dužine 110m.

2. Provedba dokumenata prostornoga uređenja

Prostorni plan uređenja Općine

Provedba Prostornog plana uređenja općine Pučišća realizira se kroz donošenje provedbenih dokumenata prostornog uređenja (UPU-ovi), te provođenjem zahvata u prostoru u skladu s dokumentima prostornog uređenja, posebnim propisima i lokacijskom dozvolom, odnosno rješenjem o uvjetima građenja. Provedba provedbenih dokumenata prostornog uređenja (UPU-ovi) realizira se provođenjem zahvata u prostoru u skladu s dokumentima prostornog uređenja, posebnim propisima i lokacijskom dozvolom, odnosno rješenjem o uvjetima građenja.

Sporazumom općina Pučišća i Selca u 2012. godini provedena je manja izmjena administrativne granice Općine Pučišća u katastarskoj općini Gornji Humac za područje naselja Podsmrčevik.

Donošenjem Prostornog uređenja Općine 2009. omogućen je nastavak stambene gradnje odnosno dogradnje unutar izgrađenih područja naselja te u rijetkim slučajevima u neizgrađenim područjima koja su imala minimalne uvjete izgrađenosti komunalne infrastrukture. Općenito, u čitavom periodu od donošenja Plana, manjim dijelom i zbog utjecaja gospodarske krize, bilo je izuzetno malo zahtjeva za izdavanjem akata kojima se odobrava gradnja, vrlo malo gradnje, bilo zakonite, bilo nezakonite.

Kao primjer, navodi se da je prema podacima Ispostave županijskog ureda za prostorno uređenje u Supetru, u čitavoj 2012. izdano svega 34 odgovarajuća akta za građenje za prostor čitavog otoka Brača.

Analizom izgrađenosti metodom usporedbe granica građevinskog područja naselja sa digitalnom orto - foto kartom (DOF) iz 2011 ustanovljeno je da u neizgrađenom građevinskom području naselja od kraja 2008. g. (kada je konačnim prijedlogom PPUO određeno neizgrađeno građevinsko područje naselja) do lipnja 2011. g. (kada je izvršeno aero - foto snimanje) gotovo i nije bilo izgradnje novih građevina (u Pučišćima bez izgradnje, u Pražnicama - 5 građevina i u Gornjem Humcu - 3 građevine).

Glavni razlog izostanka gradnje unutar izgrađenog građevinskog područja leži u činjenici da je unutar izgrađenog područja preostao mali broj parcela sa uglavnom neriješenim imovinsko - pravnim statusom. Što se tiče izostanka gradnje u neizgrađenom građevinskom području kako je prikazano, razlog leži u činjenici da je za gradnju u neizgrađenom dijelu GP-a unutar sva tri naselja obvezna izrada i donošenje UPU-a. Međutim, navedeni planovi nisu doneseni te je stoga je gradnja izostala. Isto tako, unutar neizgrađenog građevinskog zemljišta nije bilo uređenog građevinskog zemljišta te se ni po toj osnovi nisu mogli izdavati akti za građenje.

Općina Pučišća nije imala financijskih sredstava pokrenuti izradu UPU-a za npr. 66 ha građevinskog područja naselja Pučišća, od čega je veliki dio obalnog pojasa sa neutvrđenim razgraničenjem na

pomorskom dobru, značajan dio nalazi se u zaštićenoj povijesnoj jezgri što je u nadležnosti konzervatora, a ostatak slobodnog zemljišta je bez odgovarajuće infrastrukture.

Potrebno bi bilo analizirati stvarnu uređenost neizgrađenog građevinskog područja te preispitati broj i obuhvate UPU-a.

Slobodno zemljište sada je uglavnom u vlasništvu RH i pod gospodarenjem Hrvatskih šuma (ranije je postojala mogućnost uknjižbe JLS-e, parcelacije i prodaje iz koje bi se financirala planska i projektna dokumentacija te infrastruktura). Izostanak ovih mogućnosti danas dodatno otežava osiguranje financijskih sredstva za uređenje građevinskog zemljišta (izrada geodetskih podloga, UPU-a, DPU-a te projektne dokumentacije za infrastrukturne objekte).

Provedbeni dokumenti prostornog uređenja

Od provedbenih dokumenata prostornog propisanih PPUO-om, do danas je izrađeni donesen jedino UPU «Veselje» - izdvojena površina za trgovačko - industrijsku luku ("Službeni glasnik općine Pučišća", br: 04/11).

Sukladno donesenom urbanističkom planu uređenja "Veselje" izdana je lokacijska dozvola za zahvat u prostoru: pristan broda (uređenje obalnog pojasa uvale "Veselje").²²

Donošenje UPU «TZ Česminova» (izdvojena površina ugostiteljsko-turističke namjene «Česminova» s kontaktnim negrađevinskim dijelom TZ i akvatorijem) nije izgledno pošto TZ "Česminova" nije perspektivna zona, jer obzirom na konfiguraciju terena, oblik zone i zakonsku odredbu o zabrani gradnje smještajnih kapaciteta unutar pojasa udaljenosti 100 m od obale, ova zona nema uvjeta za realizaciju planiranih sadržaja. Kao supstituciju toj neperspektivnoj zoni Općina Pučišća je putem prijedloga načelnika verificiranog od Općinskog vijeća Općine Pučišća, a sukladno "Studiji vrednovanja postojećih turističkih zona Splitsko - dalmatinske županije" u postupku izmjena i dopuna prostornog plana Splitsko - dalmatinske županije (2010. - 2013.) predložila brisanje zone „Česminova“ i planiranje nove zone „Luke“ (tipa T2, površine 17 ha i kapaciteta 700 kreveta).

2.1. Pojedinačni akti prostornog uređenja

Podaci o broju izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja u razdoblju protekle 4 godine (lokacijske dozvole, rješenja o uvjetima građenja, rješenja za građenje, rješenja o izvedenom stanju i rješenja o utvrđivanju građevne čestice) nisu dostavljeni od strane nadležnih službi.

2.2. Inspekcijski nadzor

Prema podacima Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Uprave za inspekcijske poslove, Sektora građevinske inspekcije, Područni ured u Splitu, na području Općine Pučišća provedena su ukupno 51 inspekcijski nadzor i donijeto je 34 inspekcijskih rješenja.

²² Lokacijska dozvola, KLASA: UP/I-350-05/11-22/0062; URBROJ:2181/1-11-07-12-0006; od 14.05.2012.

3. Provedba drugih razvojnih i programskih dokumenata

Općina Pučišća u proteklom razdoblju nije donosila razvojne programe, međutim sastavljen je „Popis razvojnih projekata“ važnih za razvoj općine, koji se već nalaze u različitim fazama izrade. Realizacijom ovih projekata povećala bi se konkurentnost i omogućio brži razvoj općine.

Tablica 40. Popis razvojnih projekata općine Pučišća

R.br.	Naziv projekta i nositelj	Opis projekta	Stupanj pripreme projekta (izrađena dokumentacija)
1.	Solarna (fotonaponska) elektrana	Rezervirano zemljište površine 400 ha	Ucrtano u nacrt prijedloga Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije
2.	Turistička zona i luka nautičkog turizma „Stipanska luka“	Zona tipa T1 sa smještajnim kapacitetima i 130 vezova za jahte	Ucrtano u nacrt prijedloga Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije
3.	Turistička zona „Luke“	Zona tipa T2 veličine 17 ha izgradnja hotela i vila kapaciteta 700 kreveta	Ucrtano u nacrt prijedloga Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije, riješeni imovinsko-pravni odnosi i granica pomorskog dobra
4.	Trgovačko-industrijska luka „Veselje“	Jedina luka na otoku za teretni promet	Izdana lokacijska dozvola, zahtjev za određivanje lučkog područja
5.	Cesta Pučišća-Povlja	16 km ceste povezuje dva mjesta, turističku zonu „Luke“, trgovačko-industrijsku luku „Veselje“ i pristup poljima za eksploataciju arhitektonsko-građevnog kamena kao i pristup zapuštenom poljoprivrednom zemljištu	Idejno rješenje za 16 km, geodetske podloge i Idejni projekt za prvu dionicu od 5 km, izdana lokacijska dozvola, u fazi nabave glavnog projekta
6.	Sanacija južne obilaznice Pučišća (dio ŽC 6161)	Sanacija postojeće obilaznice u duljini 2.7 km kao dio ceste Pučišća – Povlja, ali i kao važna prometnica samog naselja te komunikacija prema eksploatacijskim poljima	Izrađen izvedbeni projekt sanacije
7.	Gospodarsko-poslovna zona Pučišća	Zona je u funkciji, potrebno je proširenje i dodatno opremanje infrastrukturom	Ucrtano u PPUO Pučišća
8.	Gospodarsko-poslovna zona Pražnica	Formiranje nove zone 13 ha u blizini zračne luke „Brač“	Ucrtano u PPUO Pučišća
9.	Produženje piste zračne luke „Brač“	Produženje piste zbog prihvata većih zrakoplova u svrhu bolje konkurentnosti na tržištu	Ucrtano u PPUO Pučišća
10.	Izgradnja pretovarne stanice na odlagalištu otpada „Košer“	Prostornim planom je predviđeno brački otpad odvoziti na kopno. Potrebno je ispitati i druge mogućnosti zbrinjavanja otpada na deponiju „Košer“	Ucrtano u PPUO Pučišća

11.	Izgradnja južne obale u luci Pučišća	Izgradnjom i proširenjem obale planira se osigurati dodatne nautičke vezove, izgraditi istezalište za manje popravke ribarskih brodice, uređenje obalne šetnice i plaže	Idejni projekt za lokacijsku dozvolu
12.	Izgradnja lukobrana sv. Rok	Definira se sjeveroistočni rub lučkog područja, uređuje kupalište i osiguravaju nautički vezovi	Idejno rješenje, faza nabave idejnog projekta za lokacijsku dozvolu
13.	Procrpnica „Česminova vala“	Povećanje kapaciteta vodoopskrbe za 30 %, osigurava napajanje novih turističkih kapaciteta	Izdana potvrda glavnog projekta, provedena javna nabava za radove
14.	Mrtvačnica u Pučišćima	Nužni sadržaj komunalne i društvene infrastrukture	U fazi izdavanja rješenja o uvjetima građenja
15.	„Centar hrvatskih branitelja“ u Pučišćima	Objekt društvene infrastrukture (amb. opće medicine, stomatološka amb., ljekarna, poštanski ured, turistička zajednica, knjižnica, vatrogasni dom, poslovni prostori, prostori za udruge i dr.)	Riješeno vlasništvo nad zemljištem, potrebno izraditi i raspraviti idejno rješenje

Općina Pučišća zajedno sa ostalim Bračkim općinama i općinom Šolta ušla je u LAG Brač - Šolte.²³ U tijeku je izrada "Lokalne razvojne strategije LAG-a Brač, Šolta".

4. Provedba zaključaka, smjernica i preporuka iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru jedinice lokalne samouprave

Prethodno "Izvješće o stanju u prostoru" doneseno zajedno sa "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru" doneseno je daleke 2002. godine ("Službeni glasnik općine Pučišća", br: 03/02).²⁴

Elaborat "Izvjješća o stanju u prostoru" ne sadrži zaključke kojim se daju smjernice i preporuke, već je u točki 2. "Programom mjera za unapređenje stanja u prostoru" procijenjena potreba izrade novih dokumenta prostornog uređenja, i to:

A/Prioritetno:

1. Prostorni plan uređenja općine Pučišća;
2. Detaljni plan uređenja industrijske zone "Gornji Humac";
3. Detaljni plan uređenja zone stanovanja "Gospe Lurdska" ("Pučišća - zapad);
4. Detaljni plan uređenja zone stanovanja "Zamahrinac - Bunje";
5. Detaljni plan uređenja zone stanovanja "Punta".

B/Ostalo:

1. Detaljni plan uređenja komercijalno-turističke zone "Stipanska luka";
2. Detaljni plan uređenja komercijalno-turističke zone "Česminova";

²³ Sukladno mjeri 202 - mjera "LEADER" unutar IPARD Programa.

²⁴ Doneseno temeljem Zakona prostornom uređenju ("NN", br. 30/94, 68/98 i 35/99).

3. Detaljni plan uređenja "Jadrnkamen".
4. Detaljni plan uređenja "Batak"
5. Detaljni plan uređenja "Mahrinac" (provedena javna rasprava).

Od navedenih dokumenta prostornog uređenja donesen je Prostorni plan uređenja općine Pučišća (2009.).

Novim Zakonom o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. kao obvezni provedbeni dokument na značaju je dobio Urbanistički plan uređenja, dok su Detaljni planovi uređenja ostali kao iznimke.

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S

PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

1.

Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru jedinice

Mogućnosti i ograničenja prostornog razvoja iscrpno su dati u analizi i ocjeni stanja Prostornog plana uređenja općine Pučišća koje ćemo ovdje interpretirati i prema potrebi korigirati.

1.1. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na gospodarski razvoj

Na temelju izrađene analize trenutnog gospodarskog stanja u općini te dosad stvorenih preduvjeta za daljnji gospodarski razvoj mogu uočiti sljedeće mogućnosti i ograničenja gospodarskog razvoja od interesa za cjelokupni održivi razvitak općine i poboljšani društveni standard. Sam geografski položaj u blizini Splita kao makroregionalnog središta, te dostupnosti iz emitivnih turističkih zemalja ujedno i potencijalnih tržišta otočnih poljoprivrednih proizvoda, jedna od mogućnosti i prednosti ali i ograničenja u određivanju i koncipiranju budućeg razvoja.

Poljoprivreda će u općini Pučišća svakako i dalje biti prisutna, ali će zadržati karakter dopunske djelatnosti. Stočarstvo na području općine Pučišća za razliku od poljodjelstva ima znatno veće mogućnosti razvoja, osobito u segmentu uzgoja ovaca i koza, a ogleda se u plasmanu mesa, kože i vune, te posebno u proizvodnji sira. Jedan od ograničavajućih činitelja za razvoj poljoprivrede, pored već iznesenih prednosti, u svakom slučaju je i propusnost tla gdje unatoč određenim količinama padalina, uslijed nepostojanja stalnog dotoka vode, u određenim se najznačajnijim godišnjim periodima osjeti nedostatak vode. Ograničenje za razvoj poljoprivrede, osim u malih polja i dolaca, jest i krševitost terena i njegova topografija. Jedan od kratkoročnih činitelja ograničavajućeg razvoja poljoprivrede svakako su i djelomično još uvijek zapušteni, neuređeni i neodržavani poljski putovi, koji se uz malu investiciju i u kraćem vremenskom periodu mogu osposobiti i učiniti dostupnim za poljoprivrednu mehanizaciju. Konačno, značajni ograničavajući činitelj u razvoju poljoprivrede jest nesređeni katastar i zemljišnoknjižno stanje većine posjeda poljoprivrednog zemljišta te zgrada i građevinskog zemljišta. Time se usporavaju, a uz određene administrativne zapreke i duge procese, dobivanja dozvola i ostalih "papira", čak i onemogućavaju izgledna i očekivana ulaganja.

Marikultura obzirom na obalnu participaciju također ima perspektivu. Posebno treba uvažiti potencijal marikulture (uzgoja školjaka) za koju proizvodnju u općini postoje osobito povoljne mogućnosti u uvali Luka na istočnom dijelu područja općine. Međutim, ovu potencijalnu djelatnost valja uskladiti sa budućim namjeravanim razvojem turizma u ovoj uvali.

U prostornom pogledu, ovakva koncepcija razvitka poljoprivrede ne postavlja neke značajnije zahtjeve u pogledu prostora. Što se tiče poljodjelstva, većih mogućnosti za proširenje obradivih površina nema, tako da treba sačuvati postojeće obradive površine u dolcima te, ako se prihvati takva orijentacija, sačuvati i obnoviti neke od zapuštenih maslinika. Svakako, trebalo bi predvidjeti i očuvati prostor za ispašu ovaca, te ne uništiti urbanizacijom ni izgradnjom prometnica (premda bi probijanje poljskih putova znatno doprinijelo razvitku stočarstva i poljodjelstva) uvale i prostore rasta samoniklog bilja, te potencijalna područja za smještaj marikulture.

Industrija

Razvitak industrije u općini i ubuduće će podrazumijevati praktički isključivo razvitak kamenarstva, jer ono ima komparativne prednosti i potencijale koji ga čine najperspektivnijom proizvodnom granom. Prije svega, odnose se na: praktički neograničena ležišta kvalitetnog kamena; značajne kapacitete eksploatacije, primarne, pa i finalne prerade; postojeću uhodanu i relativno veliku proizvodnju; kvalitetnu, stručnu i iskusnu radnu snagu i renome i uhodanost na tržištu (domaćem, pa i inozemnim).

Bitan je uvjet osiguranje primjerenih prostornih uvjeta za razvitak (svih komponenata) kamenarske djelatnosti. To se odnosi kako na osiguranje i reguliranje zona za razvitak eksploatacije - eksploatacijskih površina za vađenje mineralnih sirovina - kamena, tako još više na osiguranje odgovarajućih lokacija za pogone prerade i druge poslovne prostore. Te lokacije ne moraju nužno biti velike i koncentrirane na jednom mjestu, ali će u prilog koncentraciji govoriti troškovi njihovog infrastrukturnog opremanja (koji su uglavnom fiksni za lokaciju, bez obzira na njenu veličinu).

Također, koncentracija više manjih pogona na jednom mjestu, ili u neposrednoj blizini, donosi prednost kroz mogućnost specijalizacije i kooperacije, zajedničkog korištenja opreme itd., ali iznad svega i zaštite prostora.

Turizam i ugostiteljstvo

Turizam bi u općini trebalo razvijati kao djelatnost koja će dijelom imati karakter samostalne, a dijelom dopunske djelatnosti s aspekta cjeline privredne djelatnosti u općini gdje bi turizam trebao predstavljati nadopunu osnovne privredne grane - industrije kamena, ali i biti samostalni čimbenik potpunog iskorištavanja resursa naselja, te s aspekta individualnih djelatnika, gdje bi turizam (zajedno s ugostiteljstvom) trebao osigurati stalno zaposlenje značajnijeg segmenta aktivnog stanovništva.

Kod planiranja turističkog razvitka općine, nužno polazimo od toga da se razvitak turizma mora uklapati u osnovne ciljeve i pravce razvitka mjesta, mora se bazirati na korištenju, ali i očuvanju i unaprjeđivanju prirodnih i izvedenih atraktivnih čimbenika turizma, te mora biti usmjeren na selektivne i individualizirane oblike turizma.

Ograničenja u razvoju turizma mogu se očitovati u nedostatku interesa i tradicije u turizmu, neoptimalnoj kvaliteti i količini smještajnih kapaciteta, relativnoj nepristupačnosti dijela objekata (u strmim dijelovima mjesta), zauzetosti prve linije uz obalu sadržajima neturističke namjene, ograničenim prostornim preduvjetima za izgradnju velikih turističkih kapaciteta (hotela, turističkih naselja, kampova i sl.) i ograničenim izvorima radne snage.

Prednosti na kojima se može i mora zasnivati razvitak turizma prepoznaju se u očuvanosti prirodne i arhitektonske sredine, specifičnom prirodnom smještaju, razvijenoj infrastrukturi, kako prometnoj (cestovna, pristanišni kapaciteti, pa i aerodrom), tako i komunalnoj infrastrukturi (voda, kanalizacija), mogućnostima smještaja objekata nautičkog turizma, potencijalnoj lokaciji za izgradnju novih turističkih kapaciteta u uvali Luke, postojanju određenog kontingenta obrazovane domicilne radne snage te u ukupnoj razvijenosti turizma na otoku Braču.

Nedovoljno izgrađena cestovna infrastruktura (razmjerna nepovezanost južnih i sjevernih dijelova općine, a također nedostatak obalne veze prema istoku otoka) i prometna povezanost s kopnom, odnosno dislociranost u odnosu na kopno nepovoljno se odražava na konkurentnost otočkog

proizvoda (troškovi prijevoza) što nepovoljno utječe i na razvitak turizma, poljoprivrede, snažnije industrije i ostalih gospodarskih grana.

Ako uzmemo u obzir osobitosti prirodnih potencijala za razvoj, može se ustvrditi da su mogućnosti gospodarskog razvoja prilično velike te da upućuju na daljnje razvijanje kamenarstva, ali i turizma, poboljšavanjem njegove kvalitete i strukture, tercijarnih djelatnosti - osobito servisa i usluga, administrativnih usluga, prometnih usluga i konačno poljodjelstva, koje bi trebalo razvijati na kulturi vinove loze i masline.

Zračna luka «Brač» u općini Pučišća djelomično ublažava prometnu izoliranost, a dobro osmišljena i upravljana, ima potencijal i za poticanje kvalitetnijeg turističkog razvoja.

Razvoj pomorskog prometa treba promatrati kroz mogućnost izgradnje trgovačko - industrijske luke u uvali Veselje, te određene kategorije luke nautičkog turizma. Od značaja je i zadržavanje barem sezonske katamaranske veze sa Splitom koja je uvedena 2012. godine.

Kao daljnja pretpostavka razvoja gospodarstva važno je jačanje mogućnosti zadovoljavanja potreba za pitkom vodom iz vodovodnog sustava izgradnjom procrpnice „Česminova vala“.

1.2. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na demografski razvoj

U zadnjem desetgodišnjem periodu (2001/2011 godina) dolazi do manjeg pada broja stanovnika Općine. Smišljenom i ciljanom realizacijom navedenih razvojnih projekata, posebno razvojem turizma i povećanjem konkurentnosti kamenarske industrije te s time vezanom izgradnjom infrastrukture, moguće je srednjoročno promijeniti negativne demografske trendove. Promjene zasigurno neće biti dramatične, ali će kontinuiranom razvojnom politikom doprinijeti poboljšanju uvjeta života i rada na otoku što je i do sada bio uvijek bitan čimbenik rasta stanovništva. Također, moguće su mehaničke promjene stanovništva uslijed promijenjenih uvjeta života na kopnu, odnosno ipak jeftinijeg načina života na otocima.

Poželjno bi bilo očekivati poboljšanje demografske dobne strukture populacije (rast vitalne, radno sposobne i izobražene populacije općine), također bi bilo važno da se poboljša struktura stanovništva i prema aktivnostima na što ne upućuju dosadašnji trendovi razvoja. Moguće je očekivati i dalje prisutan proces povećavanja broja starijih doseljenika i daljnju prisutnost sekundarnog stanovanja. Sve govori o stanovništvu kao ograničavajućem čimbeniku razvoja te potrebi stimuliranja poboljšanja njegove strukture i poticanju promjene trenda prema poboljšanju demografske slike. Za ostvarivanje toga potrebni su dodatni razvojni impulsi otočkom gospodarstvu, koji bi se mogli očekivati ulaskom Hrvatske u EU, te čije bi mjere kohezijske politike i korištenje fondova moglo pridonijeti smanjivanju regionalnih razvojnih razlika, imajući u vidu posebnosti "otočke regije".

1.3. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na prostorno - krajobrazne i prirodne vrijednosti

Prostorne i krajobrazne vrijednosti u svakom slučaju nisu ograničavajući, već dapače poticajni čimbenik razvoja općine u domeni turističkog gospodarstva, ali su ograničavajući čimbenik u domeni širenja industrije kamena. Prostorno planska dokumentacija ne smije biti u funkciji opravdavanja nekontroliranog i neopravdanog rasta, ali ne smije biti ni prepreka održivom razvoju pogotovo uzimajući u obzir osjetljivu demografsku sliku otočne sredine.

Velike su mogućnosti općine u korištenju krajobraznih vrijednosti kako priobalja (iako je znatna duljina obale nepogodna za turističku namjenu), ali isto tako i unutrašnjosti, osobito unutrašnjosti u širem području prostranih krajobraznih ljepota u pravcu Vidove gore čiji je prostor već proglašen zaštićenim krajolikom. Na području općine treba očuvati postojeće šumske komplekse.

1.4. Mogućnosti i ograničenja u odnosu na kulturno -povijesne cjeline i građevine

Bogatstvo kulturnih dobara otvara široke mogućnosti gospodarskog turističkog razvoja općine kroz adekvatno čuvanje tih dobara i njihovu korektnu prezentaciju. Izuzetno važno bi bilo sačuvati elemente kulturnog krajobraza. To se odnosi na gabarite povijesnih naselja Pučišća, Praznice i Gornjeg Humca potpuno sraslih sa reljefom krajobraza. Osobito Praznica, ali i Gornji Humac koji ne bi smjeli nadići svoje povijesne dimenzije kako bi se očuvala matrica tradicijskih dijelova, stambenih i gospodarskih zgrada kao svojstvenost i osobitost kulturnog krajobraznoga nasljeđa.

Izvan sadašnjih granica naselja posebnu vrijednost čine napuštena srednjovjekovna naselja poput Straževnika, Graca i Dubravica zajedno sa cijelim nizom izuzetno vrijednih srednjovjekovnih crkvice, a tu su i prapovijesne gradine te fortifikacija Kaštel Vusio koji zahtijevaju posebnu stručnu pozornost i nadzor konzervatora.

2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornoga uređenja na razini jedinice lokalne samouprave

Razvoj određenog područja, odnosno lokalne zajednice treba se temeljiti na određenim strategijama i planovima razvoja. Cjeloviti i do kraja elaborirani dokumenti takve vrste za područje općine Pučišća nisu doneseni pa se razvojne aktivnosti usmjeravaju temeljem prostorno - planskih dokumenata, sektorskih strategija, elaborata i planova te promišljanja i razvojnih vizija izabranih tijela lokalne samouprave.

Dokumenti prostornog uređenja trebaju biti u funkciji ostvarivanja strateških dokumenta odnosno strateških vizija i promišljanja tijela lokalnih vlasti u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima i strateškim dokumentima nacionalne i regionalne razine.

Izrada novih te izmjena i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja, a na osnovu prethodno navedenog u ovom Izvješću trebali bi polaziti od navedenih odrednica:

- a) dokinuti gospodarsku monostrukturnu orijentaciju na industrijsko kamenarstvo;
- b) osigurati uvjete za održivi razvoj djelatnosti vađenja i obrade kamena do stupnja visoke gotovosti uz posebni naglasak na očuvanje tradicije Klesarske škole (podržati projekt izgradnje i opremanja aneksa Škole za koji je izdana građevna dozvola) ;
- c) povećati konkurentnost otočkog gospodarstva izgradnjom i cestovnim povezivanjem teretne luke „Veselje“;
- d) težiti otvaranju novih radnih mjesta u malom poduzetništvu kroz uređenje i opremanje gospodarsko - servisnih zona (npr. zona Pučišća);
- e) osigurati uvjete za razvoj turizma uz nužno povećanje visokokvalitetnih smještajnih kapaciteta unutar postojeće izgrađenosti (hotel Porat, bivša odmarališta, zona Gornji Humac, privatni smještaj);
- f) osigurati nova područja za izgradnju turističkih sadržaja (turistička zona sa sadržajima i kapacitetima visoke kategorije u uvali Luke);
- g) povećavanje kapaciteta za nautička plovila (uz turističko zonu Stipanska luka-istok uz smještajne kapacitete i ugostiteljske sadržaje omogućiti izgradnju luke nautičkog turizma kapaciteta do 130 vezova).
- h) poticati razvoj turističke ponude u Pražnicama i Gornjem Humcu (pješačke i biciklističke staze, tradicionalno kulinarstvo bračke unutrašnjosti, prezentacija kulturnih znamenitosti-jedinstvena arhitektura i kiparstvo srednjovjekovnih crkva) ;
- i) poticati aktivnosti koje doprinose povećanoj cirkulaciji ljudi i dobara (npr. izgradnja prometne i lučke infrastrukture, nautički turizam, produljenje sezone specifičnom turističkom ponudom);
- j) prevladati prometnu, a time i gospodarsku izoliranost poboljšanjem pomorskih putničkih veza (katamaranske linije), rekonstrukcijom i sanacijom postojećih cesta te izgradnjom ceste Pučišća-Povlja;
- k) raditi na komunalnom opremanju novih područja stambene izgradnje;
- l) osigurati povoljnu investicijsku klimu i rast investicija uz očuvanje ekoloških i krajobraznih vrijednosti;
- m) poticati razvoj poljoprivrede kao turizmu komplementarne djelatnosti ;
- n) osiguranje alternativnih izvora energije kroz izgradnju postrojenja solarne fotonaponske elektrane;
- o) osigurati trajno i kvalitetno gospodarenje otpada sukladno planu gospodarenja otpadom vodeći računa o razvoju projekta gospodarenja otpadom u Splitsko - dalmatinskoj županiji;
- p) nastaviti proces udruživanja u Lokalnu akcijsku grupu (LAG) Brača i Šolte te izrade razvojne strategije LAG-a kao temelja za apliciranje na EU fondove .

2.1. Prijedlog i razlozi izrade, odnosno izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja na lokalnoj razini

Premda se u ovoj točki razmatra pitanje izrade, odnosno izmjena i dopuna dokumenata prostornog uređenja, na lokalnoj razini potrebnije je sagledati regionalni kontekst i osvrnuti se na tekući postupak izmjena i dopuna Prostornog plana Splitsko - dalmatinske Županije, koji je u fazi Nacrta konačnog prijedloga, a koji ima izravni utjecaj na PPUO Pučišća. Obzirom na odredbe Zakona o prostornom uređenju, i to članak 60., koji govori o usklađenosti planova sa planovima šireg područja nalaže se potreba usklađivanja PPUO s PPŽ. U postupku izrade Prijedloga ID PPŽ, Općina Pučišća radi realizacije

svojih razvojnih ciljeva i kasnije usklađenosti PPUO sa PPŽ, podnijela je prijedloge Splitsko - dalmatinskoj Županiji u obliku planskih rješenja koje treba ugraditi u PPŽ, i to:

1. Brisanje postojeće zone turističke zona „Česminova“, tip T2, površina 8.97 ha;
2. Planiranje (kao supstitut) nove zone ugostiteljsko-turističke namjene Luka, tip T2, površine 17 ha;
3. Planiranje ceste Pučišća - Povelja sa odvojcima za trgovačko - industrijsku luku Veselje i ugostiteljsko - turističku zonu Luka;
4. U okviru postojeće turističke zone "Stipanska luka - Istok" (unutar GPN), tip T1, površina 3.4 ha i T1 na površini od cca 1 ha i dijelu akvatorija uvale planirati luku nautičkog turizma kapaciteta do 130 vozova;
5. Proširenje područja sabirnog centra komunalnog otpada Košer na čest. zem. 4338/1, k.o. Gornji Humac;
6. Planiranje novih površina za iskorištavanje mineralnih sirovina (E3);
7. Proširenje gospodarsko-poslovne zone „Maslenica“, tip K5, površina 0.294 ha;

2.1.1. Izmjene i dopune PPUO Pučišća

U narednom četverogodišnjem razdoblju sukladno načelima o integralnom upravljanju obalnim područjem kojim se usklađuje ekonomski, društveni i prostorni razvoj te načelu horizontalne harmonizacije razvojnih planova biti će potrebno međusobno usklađivanje odgovarajućih lokalnih razvojnih strategija i prostornog plana uređenja Općine, kao usklađivanje PPUO sa prostornim planovima šireg područja i drugim posebnim propisima.

Kako su u razdoblju od donošenja PPUO Pučišća donesene izmjene Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) a promijenio se i najveći dio propisa i zakona koji imaju direktnog utjecaja na sustav prostornog uređenja, Općina Pučišća će trebati vršiti usklađivanja daljnjeg gospodarskog i prostornog razvoja prema potrebama Općine Pučišća i u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima.

U prvom redu biti će nužno provesti usklađenje sa Prostornim planom Splitsko - dalmatinske županije koji se nalazi u postupku izmjena, i to u fazi Nacrta konačnog prijedloga, a sukladno odredbama Zakona o prostornom uređenju koje govori o usklađenosti planova sa planovima šireg područja, čime se nalaže potreba usklađivanja PPUO s PPŽ.

Obzirom na stalne promjene zakonskog okruženja, donošenje novih razvojnih dokumenta nacionalne i regionalne razine te sektorskih zakona i strategija nije moguće detaljnije za naredne četiri godine utvrditi potrebu i obujam izmjena i dopuna PPUO. Međutim, ipak je ovdje moguće naznačiti prioritete potrebe prvih Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Pučišća (Službeni glasnik općine Pučišća", br. 1/09), koje bi obuhvatile sljedeće izmjene i dopune tekstualnog i grafičkog dijela PPUO Pučišća:

1. Usklađivanje sa Prostornim planom Županije;
2. Usklađivanje sa Zakonom, te usklađivanje sa posebnim zakonom o postupanju sa nezakonito izgrađenim zgradama;
3. Usklađivanje sa posebnim propisima koji su stupili na snagu u proteklom razdoblju.
4. Preispitivanje infrastrukturnih rješenja;
5. Preispitivanje područja eksploatacije mineralnih sirovina;
6. Uređenje obale u Pučišćima, proširenje i izgradnja obale u luci Pučišća;
7. Radi očuvanja urbanih vrijednosti naselja planom snažnije reguliranje oblikovanja novih građevina;
8. Preispitivanje sadržaja za gospodarenje otpadom na lokaciji Košer;

9. Preispitivanje granica i namjene ugostiteljsko - turističkih zona unutar naselja (kopneni i morski dio) s mogućnošću planiranja luka nautičkog turizma ukoliko je sukladno PPŽ;
10. Preispitivanje gospodarskih zona, njihovog oblika, veličine te obveze izrade provedbenih dokumenata prostornog uređenja;
11. Preispitivanje prostornih mogućnosti i uvjeta za utvrđivanje lokacije(a) za izgradnju solarnih elektrana ukoliko je sukladno PPŽ;
12. Preispitivanje broja i obuhvata izrade provedbenih dokumenata prostornog uređenja;
13. Preispitivanje građevinskih područja naselja sukladno Zakonu;
14. Evidentiranje promjene administrativnih granice naselja(općine) sa susjednom općinom Selca;
15. Preispitivanje odredbi za provođenje u odnosu na uočene greške i poteškoće u provedbi.

Za izradu Izmjena i dopuna PPUO Pučišća Općina Pučišća će osigurati kartografske podloge u mjerilu 1:25.000 i 1:5000 u digitalnom obliku.

2.1.2. Izmjene i dopune, odnosno stavljanje izvan snage postojećih provedbenih dokumenata prostornog uređenja

Izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornog uređenja

Obzirom da je od provedbenih dokumenata jedino donesen UPU «Veselje» - izdvojena površina za trgovačko-industrijsku luku u uvali "Veselje" u lipnju 2011. te da je po istom izdana lokacijska dozvola ne planira se njegova izmjena i dopuna.

Stavljanje izvan snage postojećih dokumenata prostornog uređenja

Ne postoji potreba za stavljanje izvan snage postojećih dokumenata prostornog uređenja.

2.1.3. Izrada novih dokumenata prostornog uređenja

Dokumenti prostornog uređenja iz PPUO Pučišća

Obaveza izrade prostornih planova uređenja užih područja definirana je Prostornim planom uređenja općine Pučišća, od planiranih 11 dosada je izrađen samo UPU «Veselje» - izdvojena površina za trgovačko - industrijsku luku u uvali "Veselje"

Kroz I. izmjene i dopune PPUO Pučišća kako je navedeno preispitati će se broj i obuhvat planiranih UPU-a. Kroz preispitivanje broja i obuhvata pazit će se na racionalnost izrade provedbenih dokumenata u odnosu na stvarne potrebe, analizu uređenosti neizgrađenog građevinskog područja, financijske mogućnosti Općine te načine financiranja.

Obzirom na prijedlog ukidanja izdvojene turističke zone "Česminova" prestat će i potreba izrade UPU-a br. 6 za TZ "Česminova".

Broj i obuhvat UPU-a odredit će se I. izmjenama i dopunama PPUO Pučišća. Pored planova određenih u PPUO člankom 78. Zakona o prostornom uređenju i gradnji od 15. srpnja 2011. godine, omogućeno

je da se odlukom o izradi provedbenog dokumenta prostornog uređenja može odrediti uži ili širi obuhvat tog dokumenta od obuhvata određenog dokumentom prostornog uređenja šireg područja te se može odrediti obuhvat provedbenog dokumenta prostornog uređenja i za područje za koje obuhvat nije određen dokumentom prostornog uređenja. U vezi s tim, Općinsko vijeće općine Pučišća može, ukoliko se to ocijeni potrebnim donijeti odluku o izradi urbanističkog plana uređenja ili detaljnog plana uređenja i za preostala područja koja nisu utvrđena Prostornim planom uređenja općine Pučišća.

Procedura izrade urbanističkih planova uređenja kao i obveze pojedinih sudionika detaljno su utvrđene Zakonom o prostornom uređenju i gradnji.

U skladu sa člankom 136. Zakona o prostornom uređenju i gradnji, troškove ili dio troškova potrebnih za izradu provedbenog dokumenta prostornog uređenja te za uređenje građevinskog zemljišta može snositi vlasnik zemljišta kojem to uređenje koristi ili druga zainteresirana osoba koja sa Općinom Pučišća sklopi ugovor o financiranju uređenja građevinskog zemljišta.

2.2. Prijedlog izrade drugih razvojnih dokumenata i programa

Od drugih razvojnih dokumenata i programa u Općini Pučišća, ovim se Izvješćem preporučuje izraditi:

1. Strategija razvoja Općine s planom razvojnih projekata;
2. Stručna podloga za gospodarski razvoj u odnosu na postojeće prirodne i izgrađene resurse, ljudski potencijal i okruženje;
3. Plan i program uređenja i korištenja javnih površina u naseljima;
4. Analiza potreba društvenih i javnih sadržaja, prometnica, te sadržaja komunalnih usluga u narednom razdoblju sukladno procjenama prostornog rasta, s ciljem osiguranja tih prostora u dokumentima prostornog uređenja kroz izmjene i dopune;
5. Detaljna analiza zauzetosti obalnog pojasa, odnosno obalne crte;
6. Stručne podloge za razvoj lokalne i prometne infrastrukture radi bolje dostupnosti poduzetničke i turističke infrastrukture;
7. Studija valorizacije poljoprivrednih i šumskih površina, radi ocjene mogućnosti i potrebe prenamjene u svrhu poljoprivredne proizvodnje. Stručne podloge za korištenje održivih izvora energije i energetske efikasnost;
8. Konzervatorske studije povijesnih jezgri naselja;
9. Program zaštite okoliša;
10. Stručna podloga vrednovanja prirode baštine otoka.

3. Prijedlog aktivnosti za unaprjeđenje održivog razvoja u prostoru

Buduće korištenje i uređenje prostora prioritetno će se temeljiti na korištenju rezervi postojećih, već izgrađenih struktura naselja za djelatnosti i stanovanje, sa osobitim naglaskom na unaprjeđenje već izgrađenih područja. Poljoprivredne površine potrebno je sačuvati od prenamjene, a šumsko zemljište potrebno je pošumljavati i obnoviti. Naročita pažnja biti će usmjerena na buduće racionalno korištenje i zaštitu obale i obalnog pojasa.

U predstojećem planskom razdoblju osnovni je cilj prostorne politike općine Pučišća unaprjeđenje postojećeg stanja u prostoru, te racionalno korištenje preostalih prostornih resursa. Usmjeravanje razvoja općine u skladu sa načelima održivog prostornog planiranja zasniva se na poboljšanju već izgrađenih naselja i dijelova naselja, njihovim opremanjem komunalnom infrastrukturom i centralnim funkcijama naselja, te pažljivo balansiranim budućim razvojem.

Budući razvoj naselja usmjeravati će se na slijedećim principima:

- Poticanje funkcija stalnog stanovanja u već izgrađenim objektima, specifičnim politikama općine i organizacijom prostora;
- Funkciju stanovanja razvijati korištenjem postojećih prostornih struktura naselja uz pretežnu obnovu postojećeg graditeljskog fonda;
- Zadržavanje autentične fizionomije povijesnih naselja ;
- Osmisliti program poticanja stalnog stanovanja;
- Ne dopustiti linearno širenje naselja duž obale, te osigurati javni pristup obali u skladu sa hrvatskim zakonima;
- Urediti dijelove obale prema načelima suvremenog waterfront razvoja;
- Prioritetno urbano opremanje izgrađenih dijelova naselja.

Što se tiče funkcionalne usmjerenosti naselja općine Pučišća, najveći će utjecaj imati tradicija kamenarstva, poljoprivreda, te afirmacija turizma i ugostiteljstva, odmora i rekreacije s pratećim funkcijama.

Za izradu dokumenata prostornog uređenja potrebno je pribaviti podatke i stručne podloge kojima se unaprjeđuje stanje u prostoru:

- pribavljanje ažurnih topografskih i katastarskih karata,
- izrada izvješća o stanju okoliša s izmjenama i dopunama,
- pribaviti i ažurirati pokazatelje postojećeg stanja u okolišu (prvenstveno infrastrukturnih objekata),
- ažurirati demografske podatke vezano na novi Popis stanovništva 2011. godine.
- ažurirane kartografske podloge u digitalnom obliku, gdje se prvenstveno misli na digitalni katastar cijelog područja Općine, te nove detaljne topografske karte u mjerilu 1: 25000,
- analize i studije djelomično navedene u poglavlju 2.2. ovog poglavlja, i ostale konzervatorske podloge u smislu valorizacije povijesnih naselja,
- druge dokumente i studije uvjetovane važećim propisima,
- ostale podloge.

Potrebno je i nadalje sustavno unaprjeđivati razvoj programa i projekata za uključivanja u sufinancirane projekte, uz optimiziranje korištenja unutarnjih i vanjskih resursa, regionalne infrastrukture, sa aktivnom promocijom općinskih interesa. Potreba je općine Pučišća, kao dijela

Splitsko-dalmatinske županije, poduzimanje aktivnosti korištenja regionalnih institucija međunarodne suradnje u cilju sudjelovanja u projektima koji se financiraju iz strukturnih i kohezijskih fondova Europske unije. U tu svrhu neophodno je postojanje kvalitetne dokumentacije i akata prostornog uređenja kao preduvjet za privlačenje domaćih i stranih investitora i realizacije svih vrsta projekata.

Potrebno je također postepeno uvođenje geo – informacijskog sustava, kojem bi se svi podaci (demografski, izgrađenost i sl.) vezali na podloge prostorno planske dokumentacije. Sustav je potrebno uvoditi postupno, i u geografskom i u sektorskom smislu, kao i u razvoju edukacije javne uprave i stanovništva u korištenju geo - informacijskog sustava. Potrebno je u tome surađivati sa tvrtkama sa javnim ovlastima, vezano na infrastrukturne podatke.

Potrebno je sustavno pratiti i ažurirati stanje u prostoru podacima vezanima na izdavanje dokumenata kojima se odobrava građenje, inspeksijskih nadzora, kako bi isti bili na raspolaganju Općini.

Također, potrebno je objediniti i iskoristiti svu postojeću dokumentaciju, analize i studije koje se bave ili imaju utjecaja na prostorno uređenje cijelog područja i dijelova područja općine.

U cilju unapređenja održivog razvoja u prostoru općine Pučišća nužno je sustavno provoditi mjere zaštite okoliša, prirode i kulturne baštine, korištenje obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, unapređenja prometne i komunalne infrastrukture i prometne pristupačnosti.

V. IZVORI PODATAKA

REPUBLIKA HRVATSKA

1. Strategija prostornog uređenja Republike Hrvatske; Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i stanovanja - donio Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske 27. lipnja 1997. godine;
2. Program prostornog uređenja Republike Hrvatske, NN 50/99;
3. Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske; Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, prosinac 20012. godine;
4. Odluka o izradi Izmjene i dopune Strategije prostornog uređenja Republike Hrvatske, NN 96/12;
5. Odluka o izradi Izmjene i dopune Programa prostornog uređenja Republike Hrvatske, NN 96/12;
6. Strategija regionalnog razvoja Republike Hrvatske, 2011. - 2013., Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, svibanj 2010. godine;
7. Strategija energetskog razvoja Republike Hrvatske, NN 130/09;
8. Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske, NN 30/09;
9. Strategija i akcijski plan zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti Republike Hrvatske, NN 143/08;
10. Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, NN 130/05;
11. Plan gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2007. - 2015. godine, NN 85/07, 126/10 i 31/1;
12. Strategija poljoprivrede i ribarstva Republike Hrvatske, NN 89/02;
13. Nacionalna strategija zaštite okoliša, NN 46/02;
14. Strategija prometnog razvitka Republike Hrvatske, NN 139/99;
15. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2001. godine, Državni zavod za statistiku, lipanj 2002. godine;
16. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011. godine, Državni zavod za statistiku, 17. prosinca 2012. godine;
17. Prostorni plan Splitsko - dalmatinske županije, "Službeni glasnik" Splitsko-dalmatinske županije, broj 01/03, 08/04, 05/05, 05/06 i 13/07;
18. Izvješće o stanju okoliša u Splitsko-dalmatinskoj županiji za razdoblje 2008. – 2011. godine, "Službeni glasnik" Splitsko-dalmatinske županije, broj 12/12;
19. Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Splitsko - dalmatinske županije za razdoblje 2006. - 2009. godine, "Službeni glasnik" Splitsko-dalmatinske županije, m broj 07/06;
20. Plan gospodarenja otpadom u Splitsko - dalmatinske županiji za razdoblje 2007. - 2015. godine, "Službeni glasnik" Splitsko - dalmatinske županije, broj 01/08;
21. Prostorni plan uređenja Općine Pučišća, "Službeni glasnik Općine Pučišća", broj 01/09;
22. Urbanistički plan uređenja "Veselje" - izdvojena površina za trgovačko-industrijsku luku ("Službeni glasnik općine Pučišća", br: 04/11);
23. Izvješće o stanju u prostoru Općine Pučišća za razdoblje do 2002. "Službeni glasnik Općine Pučišća", br: 03/02;

24. Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara i okoliša od katastrofa i velikih nesreća, (ALFA ATEST, Split, 2010.);
25. Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Ulica Republike Austrije 14 10000 Zagreb (dopis klasa: 612-07/13-70/9, ur. broj: 517-07-2-2-13-4 od 21. vejače 2013.);
26. Državni zavod za zaštitu prirode (dopis klasa: 612-07/13-25/06, ur. broj 366-07-4-13-2 od 14. veljače 2013.);
27. Ministarstvo poljoprivrede, Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Ul. grada Vukovara 78, 10000 Zagreb (dopis klasa: 350-02/13-01/128, urbroj: 525-11/0902-13-2 od 8 veljače 2013. godine);
28. Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Splitu, Porinova ulica bb, 21000 Split (dopis klasa: 612-08/13-01/0277 urbroj: 532-04-16/3-13-02 od 21. siječnja 2013. godine);
29. Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja, Uprava za inspekcijske poslove, Područni ured u Splitu, Služba Split I, Ulica Mike Tripala 6, 21000 Split (dopis klasa: 362-02/13-12/0112, ur. broj: 531-07-1-3-13-04 od 1. veljače 2013.);
30. HAKOM - Hrvatska agencija za poštu i elektroničke komunikacije, Ulica Roberta Frangeša Mihanovića 9, 10110 Zagreb (dopis klasa: 350-01/13-02/05, urbroj: 376-13/GŠ-13-2 (IS) od 31.01.2013. ;
31. Hrvatske ceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, Sektor za studije i projektiranje, Odjel za studije, zakonsku i tehničku regulativu, Vončinina ulica 3, 10000 Zagreb (dopis klasa: 350-02/13-02/1 urbroj: 345-312/517-2013-2/TZ od 30. 01.2013.);
32. HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o., DP "Elektrodalmacija", Poljička cesta bb, 21000 Split (dopis od 12. ožujka 2013.);
33. HEP - Operator distribucijskog sustava d.o.o., DP "Elektrodalmacija", Pogon Brač, Ulica Vrilo 7, 21400 Supetar (dopis od 30. 01. 2013.);
34. VODOVOD BRAČ d.o.o., Ulica M. Vodanovića 23, 21400 Supetar (dopis br. 03-1-0033/13-1 od 22. veljače 2013.).

POPIS ZAKONA I PROPISA POŠTIVANIH U IZRADI IZVJEŠĆA:

- a) Zakon o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12);
- b) Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru (NN 117/2012);
- c) Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10 i 145/10).

Na temelju članka 78. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12) te članka 29. Statuta općine Pučišća („Službeni glasnik općine Pučišća“ br. 4/09 i 1/13), Općinsko vijeće općine Pučišća na svojoj 23. sjednici održanoj dana 09. travnja 2013. godine, donijelo je

O D L U K U

o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine Pučišća

Članak 1.

- 1) Ovom Odlukom određuje se izrada Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja općine Pučišća („Službeni glasnik Općine Pučišća“, br: 1/09) u daljnjem tekstu: „Izmjena i dopuna“.

Pravna osnova za izradu Izmjena i dopuna

Članak 2.

- 1) Pravna osnova za izradu
- 2) i donošenje Izmjena i dopuna su članci 26., 73., 74. i 100. Zakona o prostornom uređenju i gradnji („Narodne novine“, broj 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12 i 55/12), u daljnjem tekstu: „Zakon“.

Razlozi za izradu Izmjena i dopuna

Članak 3.

- 1) Prostorni plan općine Pučišća donesen je 10. travnja 2009., obuhvaća područje općine Pučišća, te do sada taj prostorno - planski dokument nije mijenjan ni dopunjavao.
- 2) Razlozi za izradu Izmjena i dopuna su sljedeći:
  1. Usklađivanje sa Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije i to u prvom redu izdvojenih građevinskih područja izvan naselja za ugostiteljsko-turističku namjenu, područja eksploatacije mineralnih sirovina, ostalih gospodarskih zona, infrastrukture i zaštite obzirom da je u postupku Izmjena i dopuna PPSDŽ-a;
  2. Usklađivanje sa Zakonom i posebnim propisima koji su stupili na snagu u proteklom razdoblju;
  3. Preispitivanje granice i namjene ugostiteljsko – turističke zone T1 u uvali Stipanska luka, zona unutar naselja (kopneni i morski dio) s mogućnošću planiranja luke na dijelu akvatorija (luka nautičkog turizma, privezište ugostiteljsko-turističke zone ili izdvojeni bazen luke otvorene za javni promet);
  4. U cilju bržeg razvoja prostora općine Pučišća potrebno je preispitati planirane gospodarske zone (njihov oblik, veličine te obveze izrade provedbenih dokumenata prostornog uređenja za obuhvat tih zona) i mogućnosti gradnje gospodarskih sadržaja unutar naselja (mješovita namjena) te po potrebi predložiti njihove izmjene, kao i planirati nove u skladu s Prostornim planom Splitsko-dalmatinske županije;
  5. Preispitivanje i proširenje područja za eksploataciju mineralnih sirovina;
  6. Cjelovita izmjena i dopuna Odredbi za provođenje radi lakše provedbe Prostornog plana i očuvanja urbanih vrijednosti naselja. Potrebno je uskladiti nepreciznosti te ispraviti greške i dvojbene odredbe;
  7. Preispitivanje planiranih infrastrukturnih rješenja iz područja prometa, vodoopskrbe, odvodnje i elektroenergetike te druge infrastrukture u odnosu na nove projekte;
  8. Na području općine Pučišća potrebno je evidentirati i označiti sve postojeće i novoplanirane (nerazvrstane) prometnice i šumske putove te predložiti njihovo povezivanje u cjelokupni prometni sustav općine Pučišća i otoka Brača;

9. Uređenje obale u Pučišćima, posebno uređenje obale u funkciji luke otvorene za javni promet. Proširenje i izgradnja južne i sjeverne obale u funkciji luke otvorene za javni promet provodit će se na temelju Prostornog plana;
10. Preispitivanje sadržaja za gospodarenje otpadom na odlagalištu Košer te osiguranje prostora za postupanje s građevinskim otpadom a sve u skladu s Planom gospodarenja otpadom;
11. Preispitivanje prostornih mogućnosti i uvjeta za utvrđivanje lokacije(a) za izgradnju solarnih elektrana ili drugih građevina za proizvodnju obnovljive energije;
12. Preispitivanje broja i obuhvata obveznih provedbenih dokumenata prostornog uređenja;
13. Preispitivanje građevinskog područja naselja sukladno Zakonu;
14. Evidentiranje promjene administrativne granice općine Pučišća sa susjednom općinom Selca.
15. Ukoliko se u tijeku izrade Nacrta prijedloga izmjena i dopuna iskažu dodatni zahtjevi i ukažu nove mogućnosti uređenja prostora potrebno ih je istražiti i stručno obraditi u sklopu ovih Izmjena i dopuna.

Članak 4.

- 1) Izmjene i dopune odnose se na različite dijelove područja općine Pučišća. Njihov stvarni obuhvat će se odrediti tijekom izrade Nacrta prijedloga izmjena i dopuna.

Ocjena stanja u obuhvatu Izmjena i dopuna

Članak 5.

- 1) Na području obuhvata Izmjena i dopuna donesen je Prostorni plan uređenja u travnju 2009. godine. Planom je određeno građevinsko područje naselja u nekoliko kategorija i to: građevinsko područje mješovite namjene i građevinsko područja naselja isključive namjene (ugostiteljsko-turističke, sportsko-rekreacijske i površine infrastrukturnih sustava). Za svaku kategoriju određeni su uvjeti uređenja i gradnje. Planom su strukturirana i građevinska područja izvan naselja za ugostiteljsko-turističke i druge gospodarske namjene.
- 2) U međuvremenu su u postupku izmjene Prostornog plana Splitsko-dalmatinske županije kojim se mijenjaju izdvojene turističke zone na području općine, što za sobom povlači usklađivanje PPUO sa PPSDŽ.
- 3) Cjelovita ocjena stanja u obuhvatu Izmjena i dopuna PPUO Pučišća iscrpno je data u četvorogodišnjem "Izvešću o stanju u prostoru općine Pučišća, 2009.-2013." (URBOS d.o.o., 2013.) prihvaćenom od strane Općinskog vijeća općine Pučišća. Ovdje se ističu ključne ocjene u kontekstu ovih Izmjena i dopuna, i to:
  1. Postojećim Prostornim planom uređenja općine Pučišća planirana je izgradnja izdvojene turističke zone „Česminova“ tipa T2, veličine 8.97 ha sa kapacitetom 800 kreveta. Radi se o zoni koja je planirana u dokumentima prostornog uređenja od 1972. godine, međutim, obzirom na konfiguraciju terena, oblik zone i zakonsku odredbu o zabrani gradnje smještajnih kapaciteta unutar pojasa udaljenosti 100 m od obale, ova zona nema perspektivu za realizaciju. Isto tako, s druge strane, do danas nije iskazan interes za njenu realizaciju. Elaborat koji je izradila Splitsko-dalmatinska Županija "Studija vrednovanja s prijedlogom kriterija za planiranje izdvojenih zona ugostiteljsko-turističke namjene unutar ZOP-a SDŽ" je ovu zonu ocijenila nepovoljnom u smislu postojanja uvjeta za realizaciju. U Tom smislu Općinsko vijeće na prijedlog općinskog načelnika je u postupku izmjena i dopuna PPSDŽ predložilo brisanje ove zone i planiranje nove turističke zone „Luke“ (tipa T2, površine 17 ha i kapaciteta 700 kreveta u uvali Luke) uz izgradnju pristana sa cca. 50 plovila. Prijedlog je uvršten u konačni prijedlog IDPPSDŽ.
  2. TZ „Stipanska luka - istok“ planirana je kao zona tipa T1 sa 200 kreveta i 20 vezova za nautičare na području napuštenog pogona prerade kamena, ukupne površine 3,4 ha. Radi se o bivšem pogonu za obradu kamena tvrtke Jadrankamen d.d. sa riješenim imovinsko-pravnim statusom zemljišta i utvrđenom granicom pomorskog

dobra koji je napušten već više od 10 godina i kao takav ozbiljno nagrđuje okoliš. Područje je dobro opremljeno komunalnom infrastrukturom, određena je granica pomorskog dobra, luka ima izvrsna maritimna svojstva i povoljan položaj u odnosu na naselje pa postoje solidni uvjeti za realizaciju planiranih sadržaja. Međutim, kao prepreka realizaciji postavlja se pitanje opravdanosti ulaganja bez omogućavanja planiranja većeg broja nautičkih vezova. Stoga sadašnje prostorno-plansko rješenje ne zadovoljava cjelovitošću i komplementarnošću sadržaja, jer je uz smještajne kapacitete ova iznimno zaštićena i sigurna luka izuzetno pogodna za nautički turizam (Pučiška uvala i sada bilježi značajan nautički promet). Za potpunije iskorištavanje ovih resursa potrebno bi bilo planirati luku nautičkog turizma kapaciteta do 130 vezova uz prateće ugostiteljske i hotelske sadržaje na kopnenom dijelu, što je uvršteno u Konačni prijedlog IDPPSDŽ.

3. Aktivna eksploatacijska polja u Općini Pučišća su: Pučišća (146,021 ha), Bratiža-Nakal-Maslenica i Bračuta te djelomično Kalina, a ostala polja su uglavnom neaktivna ili u pripremi. Prostornim planom uređenja općine Pučišća, na temelju kriterija iz PPSDŽ određuje se mogućnost daljnje eksploatacije ili se određuju eksploatacija polja unutar utvrđenih područja za istraživanje. Na temelju "Elaborata potencijalnih površina za iskorištavanje arhitektonsko-građevnog kamena na području općine Pučišća" te nakon provedene javne rasprave u kojoj su sudjelovali ključni dionici u postupku izmjena i dopuna PPSDŽ-a, predlaže se ukupno proširenje površina za iskorištavanje mineralnih sirovina na području općine za cca 100 ha. Osnovne teškoće u daljnjem razvoju kamenarstva ogledaju se u sljedećem: složena zakonska regulativa kojom se uređuje pribavljanje lokacijske dozvole za eksploataciju, česte izmjene zakona o rudarstvu i uredbi o naknadama, dugotrajni i skupi postupak izrade studije o utjecaju na okoliš, sanacija kamenoloma po završetku eksploatacije, složeno rješavanje imovinsko-pravnih odnosa na zemljištu za eksploataciju, odlaganje viška materijala od iskopa (otpad - jalovina i dio tehničkog kamena), nekonkurentnost otočnog gospodarstva u odnosu na subjekte na kopnu zbog cijene trajektnog prijevoza te nedostatak odgovarajuće prometne i druge infrastrukture (energetika, vodoopskrba, odvodnja, rekuperacija tehnološke vode). Za planiranu luku posebne namjene „Veselje“ (LI), donesen je UPU-a i izdana lokacijska dozvola.
4. Prostornim planom uređenja općine Pučišća su određene površine za isključivu gospodarsko - poslovnu namjenu. Gotovo sve navedene površine utvrđene su kao površine izvan naselja za izdvojenu namjenu, odnosno razgraničene kao izdvojena građevinska područja. Na površinama isključive gospodarsko - poslovne namjene utvrđenim ovim Planom, moguće je planirati i graditi. i to: unutar tipa "K4" – proizvodno - prerađivačke, trgovačke i prateće djelatnosti; unutar tipa "K5" – proizvodno - prerađivačke djelatnosti - površine prvenstveno utvrđene radi smještaja djelatnosti obrade kamena (kamenoklesarske radionice), uz mogućnost smještaja i drugih prerađivačkih djelatnosti, skladišta i servisa; unutar tipa "K6" - kopneni dio trgovačko - industrijske luke u funkciji pristana za teretne brodove. Gospodarska zona "Pučišća" (unutar UPU-a i GPN-a naselja Pučišća) najbolje je komunalno opremljena, nedavno je izgrađena i kvalitetna pristupna prometnica u sklopu rekonstrukcije križanja ŽC-6161 i ŽC-6193, ima povoljan položaj na periferiji mjesta te oko 40 % izgrađenosti sa dva veća i nekoliko manjih privrednih subjekata. Njezino daljnje opremanje je realno, izgledno i potrebno, a zadovoljilo bi gotovo sav srednjoročni interes investitora, prvenstveno kao servisno - skladišna zona te područje za manje radionice za obradu kamena. Građevinsko područje za gospodarsko - poslovnu namjenu "Pražnica" (K4), smješteno uz trasu D-113, je najveća planirana zona površine 14,3 ha. Zona je planirana kao središte kamenarske industrije i kao servisna zona Aerodroma Brač te Bola kao turističkog središta, koje nema prostornih mogućnosti. Gospodarsko stanje i stečaj Jadrankamena, srednjoročno ovo zonu gotovo isključuju kao mogućnost, što zahtjeva presipitivanje. Gospodarska zona "Mladinje brdo" iznad Pučišća za sada nema izglednu perspektivu obzirom na nepovoljan položaj u blizini naselja, složenu i skupu

potrebnu infrastrukturu te relativno mali interes ulagača. Prijedlog je Općine Pučišća u postupku izmjena i dopuna PPSDŽ proširenje poslovne zone „Maslenica“ K5 zbog proširenja poslovanja.

Ostale gospodarske zone koriste i privatni poduzetnički subjekti, u kojima je smješten po jedan veći gospodarski subjekt i njihovo uređenje ovisi prvenstveno o financijskim i razvojnim mogućnostima tih subjekata. Posebni potencijal, obzirom na geoprometni položaj, konfiguraciju terena, postojeću infrastrukturu i interes ulagača ima područje bivše baze „Viadukta“ kod Pražnica koje sada nije planirano, pa bi istu mogućnost trebalo ispitati kroz izmjene i dopune PPUO Pučišća.

5. Osnovni prometni problem, osim relativno lošeg stanja prometnica i potrebe za njihovom kontinuiranom sukcesivnom rekonstrukcijom i sanacijom, je činjenica da ne postoji dužobalna cestovna veza između Pučišća i Povalja (općina Selca). Premda davno zamišljena, dužobalna cesta Supetar – Postira – Pučišća - Povalja nije nikad do kraja realizirana, odnosno nije izgrađen dio Pučišća - Povalja. Ova cesta ima i izraziti gospodarski, strateški karakter u svim segmentima razvoja općine, posebno kad se u obzir uzme činjenica da jedini javni cestovni prilaz obali općina ima isključivo unutar pučiške uvale, što je ozbiljna prepreka snažnijem razvoju turizma i svih drugih djelatnosti vezanih uz more (ribarstvo, pomorstvo, marikultura). Ovim se realno nametnula potreba planiranja, projektiranja i izgradnje nove trase ceste Pučišća - Povalja, koja bi povezala ova dva naselja i dvije općine, osigurala kvalitetnu povezanost buduće luke Veselje sa eksploatacijskim poljima na sjeveroistočnoj strani općine i ostatkom otoka općenito, osigurala prometnu povezanost buduće turističke zone Luka te potaknula razvoj poljoprivrede na do sada uglavnom nepristupačnim područjima. Stoga je planiranje i izgradnja te ceste strateški interes Općine.

Kod nerazvrstanih cesta postoji problem održavanja i opremanja istih. Posebno je izražen problem izgradnje novih nerazvrstanih cesta na rubnim dijelovima naselja jer se tu radi o daleko složenijim i skupljim zahvatima za koje je potrebno riješiti imovinsko - pravne odnose i ishoditi odobrenje za građenje koje nerijetko mora sadržavati i elemente komunalne infrastrukture (vodoopskrba, odvodnja otpadnih i oborinskih voda, javna rasvjeta, energetika, telekomunikacije).

6. Na području općine radi cjelovitosti cestovne infrastrukture nužno je evidentirati i označiti sve postojeće i novoplanirane (nerazvrstane) prometnice, šumske, gospodarske i protupožarne putove. U sustavu cestovnog i pomorskog prometa potrebo je, na osnovi analize potreba i valorizacije prostora, razmotriti moguće pozicije za izgradnju benzinskih postaja, kako onih za cestovni, tako i za nautički promet.
7. U pomorskom prometu posebnu važnost za daljnji razvoj Općine ima planirana trgovačko - industrijska luka u uvali "Veselje", za područje koje je donesen Urbanistički plan uređenja („Službeni glasnik općine Pučišća“, br: 4/11) i dobivena lokacijska dozvola za zahvat u prostoru: „pristan broda - uređenje obalnog pojasa uvale Veselje“ (Klasa: UP/I-350-05/11-22/0062; URBROJ: 2181/1-11-07/2-12-0006; od 14.05.2012.). Također je od posebnog značaja za razvoj nautičkog turizma planiranje Luke nautičkog turizma kapaciteta 130 vezova u Stipanskoj luci. Unutar lučkog područja luke Pučišća nameće se potreba uređenja obalnog pojasa na sjeveroistočnom dijelu luke (kod kupališta sv. Rok), kao i izgradnja sada neuređene obale na jugoistočnom dijelu lučkog područja (od Mosta Jurja Mladinića do kupališta Macel). U tom smislu Općina Pučišća izradila je odgovarajuće stručne podloge i idejna rješenja za pojedine zahvate.
8. Obzirom na prostorne mogućnosti i potrebe na području općine otvara se kao mogućnost planiranje lokacija za izgradnju solarnih elektrana, kao neobično važnih alternativnih izvora energije. U tijeku izmjena i dopuna PPSDŽ predloženo je i u

ovoj fazi usvojeno ucrtavanje područja za obnovljive izvore energije (fotonaponske solarne elektrane uz DC-113 na granici općina Pučišća i Selca). Ukupna površina potencijalnog područja je 400 ha pri čemu se veći dio (oko dvije trećine) nalazi na području općine Pučišća. Korištenje ovog prirodnog resursa dodatno bi popravilo stanje elektroopskrbe, ali i donijelo nove stalne prihode općinskom proračunu.

9. Sustav odvodnje za naselje Pučišća riješen je gotovo u cijelosti iako postoji određeni broj objekata koji unatoč postojanju sekundarnog kolektora još uvijek nisu priključeni. Postojeći kanalizacijski sustav izgrađen je na osnovu projekta iz 1986. godine. Ovim projektom bila je planirana izgradnja kanalizacijskog sustava koji bi sačinjavala sekundarna kanalizacijska mreža koja bi prikupljene otpadne vode, zahvaljujući konfiguraciji terena, gravitacijski dovodila do krajnje crpne stanice. Na osnovu ovog projekta, izgrađena je fekalna kanalizacija koja pokriva najveći dio mjesta, a koja je građena od 1987.-1989. godine i puštena u funkciju 1991. godine. Druga faza izgradnje bila je u periodu 2003.-2004. godine i obuhvaćala je zamjenu krajnjeg južnog dijela obalnog kolektora novim kolektorom većeg profila te produženje obalnog kolektora i izgradnju mreže na istočnom dijelu uvale sa crpnom stanicom. Time je riješeno pitanje odvodnje manjeg istočnog dijela naselja. Radi rješavanja odvodnje otpadnih voda sa ostalih dijelova općine Pučišća potrebno je utvrditi optimalno idejno rješenje sustava odvodnje za naselje Pražnica s izdvojenim građevinskim područjem za gospodarsku-poslovnu namjenu «Pražnica», za naselje Gornji Humac s izdvojenim dijelom GPN-a i izdvojenim građevinskim područjem gospodarsko - poslovne namjene «Rašeljka Njivice», te za izdvojena građevinska područja. Izmjenama i dopunama potrebno je preispitati postavljeni sustav odvodnje.
10. Na području općine Pučišća gospodarenje otpadom uglavnom je riješeno na način da se komunalni otpad prikuplja kontejnerima od 1,1 m³, a glomazni i građevinski otpad velikim kontejnerima od 7 i 21 m³. Odvajanje otpada se vrši na sortirnici u sklopu odlagališta „Košer“ kod Gornjeg Humca koje je u Prostornim planom Splitsko – dalmatinske županije predviđeno i kao pretovarna stanica za otok Brač u sustavu Županijskog centra za gospodarenje otpadom u Lečevici. Odlaganje otpada se obavlja na odlagalištu "Košer" smještenom u južnom dijelu Općine na kat. čest. 4347/2 k.o. Gornji Humac (predio "Brdo"). Ovo je odlagalište planirano kao sabirni centar za otok Brač. Na odlagalištu postoji sortirnica otpada. Na „Košeru“ privatni koncesionar vrši također i baliranje primarno selektiranog ili na sortirnici odvojenog iskoristivog otpada (PVC ambalaža, papir, staklo, gume, staro željezo). Lokacija "Brdo" hidrološki je ispitana i utvrđeno je da ispod odlagališta nema podzemnih voda. Ne zadire u zaštićene dijelove prirode i zaklonjeno je. Prostornim planom Splitsko - dalmatinske županije odlaganje komunalnog otpada prostorne cjeline otoka Brača planirano je isključivo u Centru za gospodarenje otpadom (CZGO) na lokaciji Lečevica, a preko sabirnog centra za komunalni otpad - pretovarne stanice na lokaciji "Košer" u općini Pučišća. Budući da je izgradnja Županijskog centra još uvijek neizvjesna, odlagalište se ne može u cijelosti zatvoriti i prenamijeniti u pretovarnu stanicu, a obzirom na sve veće količine otpada, poželjno je i potrebno njegovo odvajanje i sortiranje. Izgradnjom postrojenja mehaničko - biološku obradu otpada dodatno bi se smanjile količine za odlaganje odnosno transport u Županijski centar. Općina Pučišća donijela je Plan gospodarenja otpadom za razdoblje do 2015. godine („Službeni glasnik općine Pučišća“ br. 6/09).

11. Donošenjem Prostornog plana uređenja općine 2009. godine omogućen je nastavak stambene gradnje odnosno dogradnje unutar izgrađenih područja naselja te u rijetkim slučajevima u neizgrađenim područjima koja su imala minimalne uvjete izgrađenosti komunalne infrastrukture. Općenito, u čitavom periodu od donošenja Plana, manjim dijelom i zbog utjecaja gospodarske krize, bilo je izuzetno malo zahtjeva za izdavanjem akata kojima se odobrava gradnja, vrlo malo gradnje, bilo zakonite, bilo nezakonite. Kao primjer, navodi se da je prema podacima Ispostave županijskog ureda za prostorno uređenje u Supetru, u čitavoj 2012. izdano svega 34 odgovarajuća akta za građenje za prostor čitavog otoka Brača. Analizom izgrađenosti metodom usporedbe granica građevinskog područja naselja sa digitalnom orto - foto kartom (DOF) iz 2011. g. ustanovljeno je da u neizgrađenom građevinskom području naselja od kraja 2008. g. (kada je konačnim prijedlogom PPUO određeno neizgrađeno građevinsko područje naselja) do lipnja 2011. g. (kada je izvršeno aero - foto snimanje) gotovo i nije bilo izgradnje novih građevina (u Pučišćima bez izgradnje, u Pražnicama - 5 građevina i u Gornjem Humcu - 3 građevine).

Glavni razlog izostanka gradnje unutar izgrađenog građevinskog područja leži u činjenici da je unutar izgrađenog područja preostao mali broj parcela sa uglavnom neriješenim imovinsko - pravnim statusom. Što se tiče izostanka gradnje u neizgrađenom građevinskom području kako je prikazano, razlog leži u činjenici da je za gradnju u neizgrađenom dijelu GP-a unutar sva tri naselja obvezna izrada i donošenje UPU-a. Međutim, navedeni planovi nisu doneseni te je stoga gradnja izostala. Isto tako, unutar neizgrađenog građevinskog zemljišta nije bilo uređenog građevinskog zemljišta te se ni po toj osnovi nisu mogli izdavati akti za građenje. Općina Pučišća nije imala financijskih sredstava pokrenuti izradu UPU-a za npr. 66 ha građevinskog područja naselja Pučišća, od čega je veliki dio obalnog pojasa sa neutvrđenim razgraničenjem na pomorskom dobru, značajan dio nalazi se u zaštićenoj povijesnoj jezgri što je u nadležnosti konzervatora, a ostatak slobodnog zemljišta je bez odgovarajuće infrastrukture.

Potrebno bi bilo analizirati stvarnu uređenost neizgrađenog građevinskog područja te preispitati broj i obuhvate UPU-a

Ciljevi i programska polazišta Izmjena i dopuna

Članak 6.

- 1) Ovim izmjenama potrebno je postići sljedeće ciljeve prostornog uređenja:
- Usklađivanje sa Prostornim planom Splitsko - dalmatinske županije osigurava se u prvom redu primjenom načela prostornog uređenja o vertikalnoj usklađenosti dokumenta prostornog uređenja. Revidiranjem izdvojenih građevinskih područja izvan naselja za ugostiteljsko - turističku namjenu, područja eksploatacije mineralnih sirovina, ostalih gospodarskih zona, infrastrukture i zaštite sukladno rješenjima iz Končanog prijedloga IDPPSDŽ postiže se planska usklađenost i povećava se mogućnost realizacije novoplaniranih zona u odnosu na do sada planirane koje se nisu pokazale perspektivnima. To se naročito odnosi na brisanje TZ "Česminova" te planiranje nove TZ "Luka", čija je realizacija izglednija obzirom na položaj, konfiguraciju terena i iskazane interese;
  - Preispitivanje granice i namjene ugostiteljsko – turističke zone T1 u uvali Stipanska, sa korigiranjem granice kopnenog i morskog dijela te planiranje luke na dijelu akvatorija (luka nautičkog turizma, privezište ugostiteljsko turističke zone ili izdvojeni bazen luke otvorene za javni promet). Time se postiže cjelovitije i svrsishodnije korištenje tog prostora u funkciji gospodarskog razvoja. Ovim

- izmjenama potrebno je, u okviru postojeće zone T1 na površini od cca 2 ha i dijelu akvatorija uvale Stipanska luka, planirati luku nautičkog turizma kapaciteta do 130 vezova uz prateće ugostiteljske i hotelske sadržaje na kopnom dijelu, uz prethodno planiranje u PPSDŽ, a koji je uvršten u prijedlog Izmjena i dopuna PPSDŽ u ovoj fazi postupka;
- Preispitivanje planiranih gospodarskih zona, obveze izrade provedbenih dokumenata prostornog uređenja zona i mogućnosti gradnje gospodarskih sadržaja unutar naselja (mješovita namjena), po potrebi predlaganje njihovih izmjena, kao i planiranje novih u skladu s Prostornim planom Splitsko - dalmatinske županije;
- U cilju povećanja konkurentnosti i omogućavanja efikasnijeg razvoja djelatnosti eksploatacije mineralnih sirovina, preispitivanje područja za eksploataciju realizacijom izgradnje planirane luke posebne namjene „Veselje“ (LI) te izgradnja prometnice Pučišća-Povlja s odvojkom za luku „Veselje“ i pratećom infrastrukturom planirane Izmjenama i dopunama PPSDŽ;
- Evidentiranje svih postojećih i novoplaniranih (nerazvrstanih) prometnica, šumskih i gospodarskih puteva te njihovo povezivanje u cjelokupni prometni sustav, koje ima za cilj integraciju prometnica na razini općine Pučišća i otoka Brača;
- Definiranje sustava gospodarenja otpadom u općini, odnosno na otoku sukladno zakonima, strategiji i Planu gospodarenja otpadom preispitivanjem sadržaja odlagališta „Košer“ te osiguranjem prostora za postupanje s građevinskim otpadom;
- Povećanje udjela proizvodnje energije iz obnovljivih izvora planiranjem lokacije(a) za izgradnju solarnih elektrana i/ili drugih postrojenja za dobivanje energije iz obnovljivih izvora;
- Omogućavanje lakše i efikasnije gradnje u funkciji stanovanja preispitivanjem građevinskog područja naselja sukladno zakonima te broja i obuhvata obveznih provedbenih dokumenata prostornog uređenja.

Popis potrebnih stručnih podloga

Članak 7.

- 1) Za izradu Izmjena i dopuna ne predviđa se izrada posebnih stručnih podloga.

Način pribavljanja stručnih rješenja

Članak 8.

- 1) Stručna rješenja osigurat će pravna osoba koja ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti prostornog uređenja propisane posebnim zakonom a sukladno podacima, planskim smjernicama i dokumentaciji tijela i osoba određenih posebnim propisima.

Vrste potrebnih katastarskih planova i odgovarajućih posebnih geodetskih podloga

Članak 9.

- 1) Za potrebe izrade Izmjena i dopuna Općina Pučišća je osigurala topografsku kartu u mjerilu 1:25000, katastarsku podlogu u mjerilu 1:5000 i Orto - foto podlogu u mjerilu 1:5000.

Popis tijela i osoba koja daju zahtjeve za izradu Izmjena i dopuna prostornog plana općine Pučišća te drugih sudionika u izradi Izmjena i dopuna

Članak 10.

- 1) Tijela i osobe određene posebnim propisima, a koje daju zahtjeve (podaci, planske smjernice i propisane dokumente) i drugi sudionici u izradi Izmjena i dopuna sudjelovat će u izradi na način da će biti zatraženi njihovi uvjeti koje treba poštivati u izradi Nacrta prijedloga Izmjena i dopuna koja se odnose na predmet Izmjena i dopuna iz članka 3. stavka 2. ove odluke. Ista tijela će biti pozvana na prethodnu i javnu raspravu u postupku donošenja Izmjena i dopuna plana.
- 2) Tijela i osobe iz stavka 1. ovog članka obuhvaćaju:
  - Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Splitu, Porinova 1, 21000 Split
  - Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Uprava za zaštitu prirode, Republike Austrije 14, 10000 Zagreb
  - Ministarstvo obrane, Uprava za materijalne resurse, Služba za nekretnine, graditeljstvo i zaštitu okoliša, PP 252, Sarajevska cesta 7, 10 000 Z A G R E B
  - Ministarstvo unutarnjih poslova – Policijska uprava splitsko dalmatinska, Trg Hrvatske bratske zajednice 9, Split
  - Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture, Lučka kapetanija Split
  - Ministarstvo poljoprivrede:
    - Uprava poljoprivrede i prehrambene industrije, Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb
    - Uprava vodnoga gospodarstva, Ulica grada Vukovara 220, 10000 Zagreb
    - Uprava šumarstva, lovstva i drvne industrije, Trg kralja Petra Krešimira IV br. 1, 10000 Zagreb
  - Hrvatske vode, Vodno-gospodarski odjel za vodno područje dalmatinskih slivova, Vukovarska 35, 21000 Split
  - Hrvatske ceste d.o.o. Zagreb, Vončinina, 10000 Zagreb
  - HAKOM, Zagreb
  - HEP – DISTRIBUCIJA d.o.o. Zagreb, DP Elektrodalmacija Split, Odsjek razvoja, Poljička cesta bb, 21000 Split
  - HEP – PRIJENOS Split, Ljudevita Posavskog
  - Državna uprava za zaštitu i spašavanje, Područni ured za zaštitu i spašavanje Split, Moliških Hrvata 1, 21000 Split
  - JKP „Vodovod Brač“
  - Županijski ured za gospodarstvo – Odsjek za promet, Vukovarska 1, 21000 Split
  - Županijska uprava za ceste – Split, Ruđera Boškovića 22, 21000 Split
  - Hrvatske ceste d.o.o. ispostava – Split, Ruđera Boškovića 22, 21000 Split
  - Županija Splitsko - dalmatinska, Upravni odjel za pomorstvo, Domovinskog rata 2, 21000 Split
- 3) Tijela i osobe iz stavka 2. ovog članka dužni su dostaviti svoje zahtjeve (podaci, planske smjernice i propisane dokumente) iz stavka 1. ovog člana u roku od 30 dana Nositelju izrade.

Rok za izradu Izmjena i dopuna

Članak 11.

- 1) Rok izrade Izmjena i dopuna iznosi 9 mjeseci.

Zabrana izdavanja akata kojima se odobravaju zahvati u prostoru, odnosno građenje, tijekom izrade i donošenja Izmjena i dopuna

Članak 12.

- 1) Do donošenja Izmjena i dopuna ne propisuje se zabrana izdavanja akata kojima se odobravaju zahvati u prostoru, odnosno građenje.

Izvori financiranja izrade Izmjena i dopuna

Članak 13.

- 1) Izmjene i dopune financiraju se iz sredstava proračuna općine Pučišća.

Postupak izrade i donošenja Izmjena i dopuna

Članak 14.

- 1) Ovom Odlukom u narednoj tabeli određeni su rokovi pojedinih aktivnosti tijekom izrade i donošenja Izmjena i dopuna PPUO sa naznakom nadležnih subjekta za njihovo izvršenje.

Br. Akt.	Faza izrade i donošena (aktivnosti)	Nadležnost	Potrebno dana nakon prethodne aktivnosti	Rok
1.	Utvrđivanje Prijedloga odluke o izradi Izmjena i dopuna	Načelnik	5	D
2.	Donošenje Odluke o izradi Izmjena i dopuna (<i>članak 78. Zakona</i>)	Općinsko vijeće	8	D+8
3.	Objava Odluke o izradi Izmjena i dopuna u službenom glasilu i dostava Urbanističkoj inspekciji (<i>članak 78. stav. 3. i član 79. stav 4. Zakona</i>)	Nositelj izrade	2	D+10
4.	Obavijest o izradi Izmjena i dopuna (<i>članak 82. Zakona</i>)	Nositelj izrade	Istovremeno kao i Akt.3.	D+10
5.	Dostava Odluke pravnim osobama iz članka 10. Odluke s zahtjevom da dostave svoje zahtjeve (<i>članak 79. stav 1. Zakona</i>)	Nositelj izrade	Istovremeno kao i Akt.3	D+10
6.	Dostava zahtjeva od strane pravnih osoba članka 10. Odluke (<i>članak 78. stav 2., 3. i 4. Zakona</i>)	Nositelj izrade/ pravne osobe i tijela iz članka 10. Odluke	30	D+40
7.	Izrada radnog teksta Nacrta prijedloga Izmjena i dopuna za prethodnu raspravu (<i>članak 39. Zakona</i>)	Stručni izrađivač Nacrta prijedloga	45	D+85
8.	Prethodna rasprava o Nacrtu prijedloga Izmjena i dopuna (<i>članak 83. Zakona</i>)	Nositelj izrade	8	D+93
9.	Izrada Izvješća sa prethodne rasprave	Nositelj izrade	8	D+101
10.	Dovršenje Nacrta prijedloga nakon Prethodne rasprave	Stručni izrađivač Nacrta prijedloga	15	D+116
12.	Utvrđivanje Prijedloga Izmjena i dopuna i upućivanje u postupak javne rasprave (<i>članak 84. Zakona</i>)	Poglavarstvo	8	D+124

13.	Objava javne rasprave o Prijedlogu Izmjena i dopuna u tisku i službenom glasilu, te posebne pisane obavijesti (<i>članak 86. i 87. Zakona</i>)	Nositelj izrade	8	D+132
14.	Trajanje javnog uvida (<i>članak 88. Zakona</i>)	Nositelj izrade	15	D+147
15.	Izrada izvješća o javnoj raspravi (<i>članak 91. Zakona</i>)	Nositelj izrade i stručni izrađivač	15	D+162
16.	Izrada Nacrta Konačnog prijedloga Izmjena i dopuna (<i>članak 94. stav 1. Zakona</i>)	Nositelj izrade	10	D+172
17.	Ishođenje mišljenja i suglasnost (<i>članak 94. stav 2., 3. i 4. Zakona</i>) i posebni zakoni.	Nositelj izrade/ Pravne osobe iz članka 79. Zakona	30	D+202
18.	Utvrđivanje Konačnog prijedloga Izmjena i dopuna (<i>članak 95. Zakona</i>)	Načelnik	8	D+210
19.	Ishođenje mišljenja Zavoda za PU županije (<i>čl. 97. Zakona</i>).	Nositelj izrade/ Zavod.	30	D+240
20.	Ishođenje suglasnosti MZOPU prije donošenja (<i>članak 97. Zakona</i>).	Nositelj izrade/ MZOPU.	45	D+285
21.	Donošenje Izmjena i dopuna (<i>članak 100. Zakona</i>)	Općinsko vijeće	8	D+293

2) Nositelj izrade u smislu Zakona je Jedinostveni upravni odjel Općine Pučišća.

Ostale odredbe

Članak 15.

- 1) Nositelj izrade dostavlja odluku o izradi Izmjena i dopuna tijelima i osobama određenim posebnim propisima, s pozivom, da mu u roku od najviše trideset dana dostave zahtjeve (podaci, planske smjernice i propisani dokumenti) za izradu Izmjena i dopuna. Ako ih ta tijela i osobe ne dostave u tom roku, smatrat će se da ih nemaju i u tom slučaju moraju se u izradi i donošenju Izmjena i dopuna poštivati uvjeti, koje za sadržaj Izmjena i dopuna određuju odgovarajući važeći propisi i dokumenti.
- 2) Tijela i osobe određeni posebnim propisima moraju u zahtjevima iz stavka 1. ovoga članka odrediti važeće propise i njihove odredbe te druge stručne i ostale dokumente, na kojima temelje svoje zahtjeve u obuhvatu Izmjena i dopuna. Ako to tijela i osobe ne učine, nositelj izrade takve zahtjeve nije dužan poštivati, ali je to dužan posebno obrazložiti.
- 3) Tijela i osobe određeni posebnim propisima ne mogu u zahtjevima za Izmjene i dopune postavljati uvjete, kojima bi se mijenjala rješenja iz Prostornog plana uređenja općine Pučišća koja nisu predmet ovih Izmjena i dopuna.
- 4) Tijela i osobe određeni posebnim propisima su dužni nositelju izrade na njegov zahtjev dostaviti bez naknade raspoložive podatke i drugu dokumentaciju iz njihovog djelokruga, koji su potrebni za izradu Izmjena i dopuna.
- 5) Nositelj izrade dostavlja odluku o izradi Izmjena i dopuna urbanističkoj inspekciji.

Članak 16.

- 1) Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenom glasniku Općine Pučišća.

Klasa: 350-01/13-01/01
Urbroj: 2104/06-02-13-01
Pučišća, 09. travnja 2013.

**Predsjednik Općinskog vijeća
Općine Pučišća:**

Ivica Nižetić, v.r.

.....

K A Z A L O

OPĆINSKO VIJEĆE

1. Zaključak o prihvatanju Izvješća o stanju u prostoru općine Pučišća za razdoblje od 2009. do 2013. godine ..... str. 1
2. Izvješće o stanju u prostoru Općine Pučišća za razdoblje od 2009. do 2013. Godine ..... str. 2
3. Odluka o izradi Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Pučišća ..... str. 95